

I

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση)

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ..883/2004 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
της 29ης Απριλίου 2004**

για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ και για την Ελβετία)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη :

τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως τα άρθρα 42 και 308,

την πρόταση της Επιτροπής, η οποία υποβλήθηκε έπειτα από διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους και τη Διοικητική Επιτροπή για την Κοινωνική Ασφάλιση των Διακινούμενων Εργαζομένων ¹,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ²,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της Συνθήκης ³,

---

¹ ΕΕ C 38, 12.2.1999, σ. 10 και ΕΕ C ...

² ΕΕ C 75, 15.3.2000, σ. 29.

³ Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 3ης Σεπτεμβρίου 2003 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα). Κοινή θέση του Συμβουλίου της 26ης Ιανουαρίου 2004 (ΕΕ C 79 E, 30.3.2004, σ. 15) και θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Απριλίου 2004 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα). Απόφαση του Συμβουλίου της 26ης Απριλίου 2004.

Εκτιμώντας τα εξής :

- (1) Οι κανόνες συντονισμού των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας εγγράφονται στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και θα πρέπει να συμβάλλουν στη βελτίωση του επιπέδου της ζωής τους και των συνθηκών εργασίας τους.
- (2) Εκτός από τις εξουσίες του άρθρου 308, η Συνθήκη δεν προβλέπει άλλες εξουσίες για τη λήψη ενδεδειγμένων μέτρων στον τομέα της κοινωνικής ασφάλειας προσώπων πέραν των μισθωτών.
- (3) Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας¹ τροποποιήθηκε και ενημερώθηκε με διάφορες ευκαιρίες, προκειμένου να ληφθούν υπόψη όχι μόνον οι εξελίξεις σε κοινοτικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων του Δικαστηρίου, αλλά και οι αλλαγές της νομοθεσίας, σε εθνικό επίπεδο. Οι παράγοντες αυτοί συνέτειναν ώστε οι κοινοτικοί κανόνες συντονισμού να καταστούν περίπλοκοι και μακροσκελείς· κατά συνέπεια, είναι θεμελιώδους σημασίας να αντικατασταθούν οι εν λόγω κανόνες και, παράλληλα, να εκσυγχρονισθούν και να απλουστευθούν, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων.
- (4) Είναι ανάγκη να γίνουν σεβαστά τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εθνικών νομοθεσιών κοινωνικής ασφάλειας και να εκπονηθεί απλώς ένα σύστημα συντονισμού.
- (5) Στο πλαίσιο του συντονισμού αυτού, είναι ανάγκη να εξασφαλισθεί, εντός της Κοινότητας, ίση μεταχείριση των ενδιαφερομένων προσώπων, δυνάμει των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών.

---

¹ ΕΕ L 149, 5.7.1971, σ. 2. Κανονισμός ο οποίος τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1386/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 187, 10.7.2001, σ. 1).

-
- (6) Η στενή σχέση μεταξύ της νομοθεσίας κοινωνικής ασφάλειας και των συμβατικών διατάξεων που την συμπληρώνουν ή την αντικαθιστούν, τις οποίες οι δημόσιες αρχές με απόφασή τους κατέστησαν υποχρεωτικές ή επέκτειναν το πεδίο εφαρμογής τους, ενδέχεται να απαιτεί παρεμφερή προστασία για την εφαρμογή αυτών των διατάξεων με εκείνη που παρέχει ο παρών κανονισμός. Ως πρώτο βήμα, θα ήταν σκόπιμο να αξιολογηθεί η εμπειρία των κρατών μελών που έχουν κοινοποιήσει συστήματα αυτού του είδους.
- (7) Λόγω των σημαντικών διαφορών που υπάρχουν μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών όσον αφορά τα καλυπτόμενα πρόσωπα, είναι προτιμότερο να θεσπισθεί η αρχή ότι ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στους υπηκόους κράτους μέλους ή τους ανιθαγενείς και τους πρόσφυγες που κατοικούν στο έδαφος κράτους μέλους, και υπάγονται ή είχαν υπαχθεί στη νομοθεσία κοινωνικής ασφάλειας ενός ή περισσότερων κρατών μελών καθώς και στα μέλη της οικογένειάς τους και στους επιζώντες τους.
- (8) Η γενική αρχή της ίσης μεταχείρισης έχει ιδιαίτερη σημασία για εργαζομένους, οι οποίοι δεν κατοικούν στο κράτος μέλος όπου απασχολούνται, συμπεριλαμβανομένων των μεθοριακών εργαζομένων.
- (9) Το Δικαστήριο εξέφρασε κατ' επανάληψη τη γνώμη του για τη δυνατότητα ίσης μεταχείρισης των παροχών, των εισοδημάτων και των γεγονότων· αυτή η γενική αρχή θα πρέπει να υιοθετηθεί ρητώς και να αναπτυχθεί περαιτέρω, τηρουμένης της ουσίας και του πνεύματος των δικαστικών αποφάσεων.

-
- (10) Ωστόσο, η αρχή της εξομοίωσης ορισμένων γεγονότων ή καταστάσεων επισυμβαινόντων στο έδαφος άλλου κράτους μέλους ως εάν είχαν λάβει χώρα στο έδαφος του κράτους μέλους η νομοθεσία του οποίου εφαρμόζεται, δεν θα πρέπει να συγγέεται με την αρχή του συνυπολογισμού των περιόδων ασφάλισης, μισθωτής δραστηριότητας ή μη μισθωτής δραστηριότητας ή κατοικίας που πραγματοποιούνται δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους με τις περιόδους που πραγματοποιούνται δυνάμει της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους μέλους· κατά συνέπεια, οι περίοδοι που πραγματοποιούνται δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη μόνο κατ' εφαρμογήν της αρχής του συνυπολογισμού των περιόδων.
- (11) Η εξομοίωση γεγονότων ή καταστάσεων επισυμβαινόντων σε κράτος μέλος δεν είναι δυνατόν να καθιστά αρμόδιο άλλο κράτος μέλος ή εφαρμοστέα τη νομοθεσία του.
- (12) Υπό το πρίσμα της αναλογικότητας, θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε η αρχή της εξομοίωσης γεγονότων ή καταστάσεων να μην οδηγήσει σε αντικειμενικώς αδικαιολόγητα αποτελέσματα ή στη συρροή παροχών του ίδιου είδους για την ίδια περίοδο.
- (13) Οι κανόνες συντονισμού πρέπει να εξασφαλίζουν στα πρόσωπα που διακινούνται στο εσωτερικό της Κοινότητας, καθώς και στα άτομα που εξαρτώνται από αυτούς και στους επιζώντες αυτών, τη διατήρηση των κεκτημένων και των υπό απόκτηση δικαιωμάτων και πλεονεκτημάτων.
- (14) Οι στόχοι αυτοί πρέπει να επιτευχθούν ιδίως με τον συνυπολογισμό όλων των περιόδων που λαμβάνονται υπόψη δυνάμει των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών για τη θεμελίωση και τη διατήρηση δικαιώματος σε παροχές και για τον υπολογισμό του ποσού των παροχών καθώς και με τη χορήγηση παροχών στις διάφορες κατηγορίες προσώπων που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό.

-
- (15) Τα πρόσωπα που διακινούνται στο εσωτερικό της Κοινότητας είναι ανάγκη να υπάγονται στο σύστημα κοινωνικής ασφάλειας ενός μόνο κράτους μέλους, ώστε να αποφεύγεται η συρροή των εφαρμοστέων εθνικών νομοθεσιών και οι περιπλοκές που είναι δυνατόν να προκύψουν από αυτήν.
- (16) Στο εσωτερικό της Κοινότητας, δεν αιτιολογείται, κατ' αρχήν, να εξαρτώνται τα δικαιώματα κοινωνικής ασφάλειας από τον τόπο κατοικίας του ενδιαφερομένου· ωστόσο, σε ορισμένες περιπτώσεις, ιδίως όσον αφορά τις ειδικές παροχές που συνδέονται με το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον του ενδιαφερομένου, ο τόπος κατοικίας θα μπορούσε να λαμβάνεται υπόψη.
- (17) Για να εξασφαλισθεί, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, η ίση μεταχείριση για όλα τα πρόσωπα που εργάζονται στο έδαφος ενός κράτους μέλους, είναι σκόπιμο να προσδιορίζεται, κατά γενικό κανόνα, ως εφαρμοστέα νομοθεσία, η νομοθεσία του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου ο ενδιαφερόμενος ασκεί τη μη μισθωτή ή τη μη μισθωτή δραστηριότητά του.
- (18) Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, οι οποίες αιτιολογούν άλλα κριτήρια εφαρμογής, είναι ανάγκη να γίνεται παρέκκλιση από τον γενικό αυτό κανόνα.
- (19) Σε ορισμένες περιπτώσεις, παροχές μητρότητας και ισοδύναμες παροχές πατρότητας μπορούν να χορηγούνται στη μητέρα ή τον πατέρα· επειδή δε, για τον πατέρα, οι παροχές αυτές διαφέρουν από τις γονικές παροχές και μπορούν να εξομοιώνονται προς τις παροχές μητρότητας με τη στενή του όρου έννοια, δεδομένου ότι χορηγούνται κατά τους πρώτους μήνες ζωής ενός νεογέννητου, είναι σκόπιμο να ρυθμίζονται από κοινού οι παροχές μητρότητας και οι ισοδύναμες παροχές πατρότητας.

-
- (20) Όσον αφορά στις παροχές ασθένειας, μητρότητας και στις ισοδύναμες παροχές πατρότητας, θα πρέπει να παρέχεται προστασία στα ασφαλισμένα πρόσωπα που κατοικούν ή διαμένουν σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος, καθώς και στα μέλη των οικογενειών τους.
- (21) Οι διατάξεις για τις παροχές ασθένειας, μητρότητας και τις ισοδύναμες παροχές πατρότητας εκπονήθηκαν υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου. Οι διατάξεις σχετικά με την εκ των προτέρων έγκριση βελτιώθηκαν, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών αποφάσεων του Δικαστηρίου.
- (22) Λόγω της συγκεκριμένης θέσης των αιτούντων σύνταξη και των συνταξιούχων και των μελών της οικογένειάς τους, πρέπει να υπάρχουν διατάξεις όσον αφορά στην ασφάλιση ασθένειας προσαρμοσμένες στην κατάσταση αυτή.
- (23) Δεδομένου ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ των διαφόρων εθνικών συστημάτων, είναι σκόπιμο τα κράτη μέλη να προβλέπουν, εφόσον είναι δυνατόν, ιατρική περίθαλψη για τα μέλη των οικογενειών μεθοριακών εργαζομένων στο κράτος μέλος στο οποίο αυτοί ασκούν τη δραστηριότητά τους.
- (24) Είναι ανάγκη να θεσπισθούν ειδικές διατάξεις, οι οποίες να ρυθμίζουν τη μη συρροή των παροχών ασθένειας σε είδος και των παροχών ασθένειας σε χρήμα, οι οποίες είναι της ίδιας φύσης με εκείνες που αποτέλεσαν το αντικείμενο των αποφάσεων C-215/99, *Jauch* και C-160/96 *Molenaar* του Δικαστηρίου, εφόσον αυτές οι παροχές καλύπτουν τον ίδιο κίνδυνο.
- (25) Όσον αφορά στις παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικής ασθένειας, θα πρέπει να θεσπισθούν κανόνες για να εξασφαλίζεται η προστασία, οι οποίοι να καλύπτουν την κατάσταση των προσώπων που κατοικούν ή διαμένουν σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος.

-
- (26) Όσον αφορά στις παροχές αναπηρίας, θα πρέπει να εκπονηθεί ένα σύστημα συντονισμού το οποίο να σέβεται τις ιδιαιτερότητες των εθνικών νομοθεσιών, ιδίως όσον αφορά την αναγνώριση της αναπηρίας και της επιδείνωσής της.
- (27) Είναι ανάγκη να εκπονηθεί ένα σύστημα εκκαθάρισης των παροχών γήρατος και επιζώντων για την περίπτωση κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος είχε υπαχθεί στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων κρατών μελών.
- (28) Χρειάζεται να προσδιορισθεί το ποσό της σύνταξης, η οποία θα υπολογίζεται με τη μέθοδο του συνυπολογισμού και του αναλογικού συσχετισμού και θα εξασφαλίζεται από το κοινοτικό δίκαιο, όταν η εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων των ρητρών για τη μείωση, την αναστολή ή την κατάργηση, είναι λιγότερο ευνοϊκή από την εν λόγω μέθοδο.
- (29) Για να προστατεύονται οι διακινούμενοι εργαζόμενοι και οι επιζώντες τους από την υπερβολικά αυστηρή εφαρμογή των εθνικών κανόνων που διέπουν τη μείωση, την αναστολή ή την κατάργηση, είναι αναγκαίο να συμπεριληφθούν διατάξεις οι οποίες θα ρυθμίζουν αυστηρά την εφαρμογή των κανόνων αυτών.
- (30) Όπως επανειλημμένως έχει δηλώσει το Δικαστήριο, το Συμβούλιο δεν θεωρείται αρμόδιο να θεσπίζει κανόνες οι οποίοι να επιβάλλουν περιορισμό στη συρροή δύο ή περισσότερων συντάξεων που έχουν αποκτηθεί σε διαφορετικά κράτη μέλη με τη μείωση του ποσού της σύνταξης που θεμελιώνεται μόνο δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας.
- (31) Σύμφωνα με το Δικαστήριο, αρμόδιος για τη θέσπιση κανόνων αυτού του είδους είναι ο εθνικός νομοθέτης, εξυπακουσμένου ότι ο κοινοτικός νομοθέτης είναι υπεύθυνος για τον καθορισμό των ορίων εντός των οποίων πρέπει να εφαρμόζονται οι εθνικές διατάξεις σχετικά με τη μείωση, την αναστολή ή την κατάργηση.

- (32) Προκειμένου να τονωθεί η κινητικότητα των εργαζομένων, είναι ιδιαίτερα σκόπιμο να διευκολύνεται η αναζήτηση εργασίας στα διάφορα κράτη μέλη· είναι, συνεπώς, αναγκαίο να εξασφαλισθεί στενότερος και αποτελεσματικότερος συντονισμός μεταξύ των συστημάτων ασφάλισης ανεργίας και των υπηρεσιών απασχόλησης όλων των κρατών μελών.
- (33) Είναι απαραίτητο να συμπεριληφθούν τα εκ του νόμου προβλεπόμενα καθεστώτα προσύνταξης στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ώστε να εξασφαλίζονται, κατ' αυτό τον τρόπο, η ίση μεταχείριση και η δυνατότητα εξαγωγής των παροχών προσύνταξης καθώς και η χορήγηση οικογενειακών παροχών και παροχών ασθένειας, μητρότητας και πατρότητας στον ενδιαφερόμενο, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού· ωστόσο, ο κανόνας περί συνυπολογισμού των περιόδων δεν θα πρέπει να συμπεριληφθεί, δεδομένου ότι τα εκ του νόμου προβλεπόμενα καθεστώτα προσύνταξης υπάρχουν μόνο σε πολύ περιορισμένο αριθμό κρατών μελών.
- (34) Δεδομένου ότι το πεδίο εφαρμογής των οικογενειακών παροχών είναι ευρύτατο, η παροχή προστασίας σε καταστάσεις οι οποίες θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν κλασικές, καθώς και σε άλλες καταστάσεις οι οποίες είναι ιδιόμορφες, και που συνεπάγονται παροχές, όπως αυτές που αποτέλεσαν αντικείμενο των αποφάσεων του Δικαστηρίου στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-245/94 και C-312/94, *Hoever* και *Zachow* και στην υπόθεση C-275/96, *Kuusijärvi*, είναι σκόπιμη η ρύθμιση όλων αυτών των παροχών.
- (35) Για να αποφεύγονται οι αδικαιολόγητες σωρεύσεις παροχών, είναι ανάγκη να θεσπισθούν κανόνες προτεραιότητας σε περίπτωση συρροής δικαιωμάτων για οικογενειακές παροχές σύμφωνα με τη νομοθεσία του αρμόδιου κράτους μέλους και σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας των μελών της οικογένειας.

- (36) Οι προκαταβολές παροχών διατροφής είναι ανακτήσιμες προκαταβολές, οι οποίες προορίζονται να αντισταθμίζουν την αδυναμία γονέα να εκπληρώσει την εκ του νόμου υποχρέωσή του να συντηρεί τα τέκνα του, υποχρέωση η οποία απορρέει από το οικογενειακό δίκαιο. Επομένως, οι προκαταβολές αυτές δεν θα πρέπει να θεωρούνται ως άμεση παροχή από συλλογική στήριξη υπέρ των οικογενειών. Λόγω των ιδιαιτεροτήτων αυτών, οι κανόνες συντονισμού δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται σε αυτές τις παροχές διατροφής.
- (37) Όπως επανειλημμένως έχει δηλώσει το Δικαστήριο, οι διατάξεις που παρεκκλίνουν από την αρχή του εξαγωγίμου των παροχών κοινωνικής ασφάλισης πρέπει να ερμηνεύονται αυστηρά. Αυτό σημαίνει ότι μπορούν να εφαρμόζονται μόνο σε παροχές οι οποίες πληρούν τους προσδιορισθέντες όρους. Συνεπώς, το κεφάλαιο 9 του τίτλου III του παρόντος κανονισμού μπορεί να εφαρμόζεται μόνο για παροχές, οι οποίες είναι ταυτόχρονα ειδικές, μη ανταποδοτικού τύπου και οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του παρόντος κανονισμού.
- (38) Είναι αναγκαίο να συγκροτηθεί μια Διοικητική Επιτροπή, η οποία θα αποτελείται από έναν εκπρόσωπο της κυβέρνησης κάθε κράτους μέλους και θα είναι επιφορτισμένη, ιδίως, με την εξέταση όλων των διοικητικών θεμάτων ή των θεμάτων ερμηνείας που απορρέουν από τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού και με την προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών.
- (39) Είναι αποδεδειγμένο ότι η εξέλιξη και η χρήση υπηρεσιών επεξεργασίας δεδομένων για την ανταλλαγή πληροφοριών, απαιτεί τη δημιουργία, υπό την αιγίδα της Διοικητικής Επιτροπής, μιας Τεχνικής Επιτροπής με συγκεκριμένες αρμοδιότητες στον τομέα της επεξεργασίας των δεδομένων.
- (40) Η χρήση υπηρεσιών επεξεργασίας δεδομένων για την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ οργάνων απαιτεί διατάξεις, οι οποίες να εγγυώνται ότι τα έγγραφα που ανταλλάσσονται ή εκδίδονται με ηλεκτρονικά μέσα είναι αποδεκτά όπως και τα έντυπα έγγραφα. Οι ανταλλαγές αυτές πρέπει να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις κοινοτικές διατάξεις όσον αφορά στην προστασία των φυσικών προσώπων σχετικά με την επεξεργασία και την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

- (41) Είναι αναγκαίο να προβλεφθούν ειδικές διατάξεις που να ανταποκρίνονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εθνικής νομοθεσίας για να διευκολύνεται η εφαρμογή των κανόνων συντονισμού.
- (42) Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, βάσει του συλλογισμού για την επέκταση του παρόντος κανονισμού σε όλους τους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με σκοπό να εξευρεθεί λύση η οποία θα λαμβάνει υπόψη τυχόν περιορισμούς οι οποίοι συνδέονται με τα ειδικά χαρακτηριστικά συστημάτων βασιζόμενων στην κατοικία, κρίθηκε σκόπιμη ειδική παρέκκλιση, μέσω καταχώρισης στο Παράρτημα XI «ΔΑΝΙΑ», η οποία περιορίζεται στο δικαίωμα κοινωνικής σύνταξης αποκλειστικά σε σχέση με τη νέα κατηγορία των μη ενεργών προσώπων, στα οποία επεκτάθηκε ο παρών κανονισμός· η παρέκκλιση αυτή κρίθηκε σκόπιμη λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών του δανικού συστήματος και του γεγονότος ότι, δυνάμει της ισχύουσας δανικής νομοθεσίας (Νόμος περί Συντάξεων) οι συντάξεις αυτές είναι εξαγωγίμες μετά δεκαετή περίοδο κατοικίας.
- (43) Σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχείρισης, κρίθηκε σκόπιμη ειδική παρέκκλιση, μέσω καταχώρισης στο Παράρτημα XI «ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ», η οποία περιορίζεται στις εθνικές συντάξεις που βασίζονται στην κατοικία· η παρέκκλιση αυτή κρίθηκε σκόπιμη λόγω των ειδικών χαρακτηριστικών της φινλανδικής νομοθεσίας για την κοινωνική ασφάλεια, στόχος της οποίας είναι να διασφαλίζει ότι το ποσό της εθνικής σύνταξης δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το ποσό της εθνικής σύνταξης, όπως αυτή θα υπολογιζόταν εάν το σύνολο των περιόδων ασφάλισης που πραγματοποιήθηκε σε οιοδήποτε κράτος μέλος, είχε πραγματοποιηθεί στη Φινλανδία.
- (44) Προκειμένου να καταργηθεί ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71, είναι απαραίτητο να εκδοθεί ένας νέος κανονισμός. Εντούτοις, είναι αναγκαίο ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 να παραμείνει σε ισχύ και να συνεχίσει να παράγει έννομα αποτελέσματα για τους σκοπούς ορισμένων κοινοτικών πράξεων και συμφωνιών στις οποίες η Κοινότητα είναι μέρος, για λόγους ασφάλειας του δικαίου.

(45) Δεδομένου ότι ο στόχος της προβλεπόμενης δράσης, εν άλλους, μέτρα συντονισμού προκειμένου να διασφαλίζεται ότι το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων μπορεί να ασκείται αποτελεσματικά, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύναται, συνεπώς, λόγω του μεγέθους και των αποτελεσμάτων της εν λόγω δράσης, να επιτευχθεί καλλίτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, η οποία ορίζεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, η οποία ορίζεται επίσης στο εν λόγω άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ :

ΤΙΤΛΟΣ Ι
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως :

- α) «μισθωτή δραστηριότητα» : η δραστηριότητα ή η ισοδύναμη κατάσταση την οποία θεωρεί ως τέτοια η νομοθεσία κοινωνικής ασφάλειας του κράτους μέλους στο οποίο ασκείται η εν λόγω δραστηριότητα ή υφίσταται η ισοδύναμη κατάσταση,

-
- β) «μη μισθωτή δραστηριότητα» : η δραστηριότητα ή η ισοδύναμη κατάσταση την οποία θεωρεί ως τέτοια η νομοθεσία κοινωνικής ασφάλειας του κράτους μέλους στο οποίο ασκείται η εν λόγω δραστηριότητα ή υφίσταται η ισοδύναμη κατάσταση,
- γ) «ασφαλισμένος» : σε σχέση με τους κλάδους κοινωνικής ασφάλειας που εμπίπτουν στον τίτλο ΙΙΙ, κεφάλαια 1 και 3, το πρόσωπο το οποίο πληροί τους απαιτούμενους όρους της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους μέλους βάσει του τίτλου ΙΙ ώστε να έχει δικαίωμα σε παροχές, λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού,
- δ) «δημόσιος υπάλληλος» : το πρόσωπο το οποίο θεωρεί ως δημόσιο υπάλληλο ή προς αυτόν εξομοιούμενο πρόσωπο το κράτος μέλος στο οποίο υπάγεται η υπηρεσία που το απασχολεί,
- ε) «ειδικό σύστημα για δημοσίους υπαλλήλους» : οιοδήποτε σύστημα κοινωνικής ασφάλειας το οποίο διαφέρει από το γενικό σύστημα κοινωνικής ασφάλειας που εφαρμόζεται στους μισθωτούς στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος και στο οποίο υπάγονται άμεσα όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι ή ορισμένες κατηγορίες αυτών,
- στ) «μεθοριακός εργαζόμενος» : το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα σε ένα κράτος μέλος και κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος, όπου επιστρέφει, κατά κανόνα, κάθε ημέρα ή τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα,
- ζ) «πρόσφυγας» : ο πρόσφυγας κατά την έννοια του άρθρου 1 της Σύμβασης περί του καθεστώτος των προσφύγων που υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951,
- η) «ανιθαγενής» : ο ανιθαγενής κατά την έννοια του άρθρου 1 της Συμβάσεως περί του καθεστώτος των ανιθαγενών που υπεγράφη στη Νέα Υόρκη στις 28 Σεπτεμβρίου 1954,

θ) «μέλος της οικογένειας» :

- (1) (i) κάθε πρόσωπο το οποίο ορίζεται ή αναγνωρίζεται ως μέλος της οικογένειας ή χαρακτηρίζεται ως μέλος του νοικοκυριού από τη νομοθεσία βάσει της οποίας χορηγούνται οι παροχές,
  - (ii) όσον αφορά στις παροχές σε είδος σύμφωνα με τον τίτλο ΙΙΙ, κεφάλαιο 1, για τις παροχές ασθένειας, τις παροχές μητρότητας και τις ισοδύναμες παροχές πατρότητας, το πρόσωπο το οποίο ορίζεται ή αναγνωρίζεται ως μέλος της οικογένειας ή χαρακτηρίζεται ως μέλος του νοικοκυριού από τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί.
- (2) Εάν, η δύναμη του εδαφίου 1 εφαρμοστέα νομοθεσία κράτους μέλους, δεν προβαίνει σε διάκριση μεταξύ των μελών της οικογένειας και των λοιπών προσώπων στα οποία εφαρμόζεται, ως μέλη της οικογένειας νοούνται ο/η σύζυγος και τα ανήλικα τέκνα καθώς και τα ενήλικα συντηρούμενα τέκνα.
- (3) Εάν, η δύναμη των εδαφίων 1 και 2 εφαρμοστέα νομοθεσία, θεωρεί ως μέλη της οικογένειας ή του νοικοκυριού μόνο πρόσωπα που συγκατοικούν με τον ασφαλισμένο ή τον συνταξιούχο, θεωρείται ότι πληρούται η προϋπόθεση της συγκατοίκησης, εφόσον η συντήρηση του προσώπου βαρύνει κυρίως τον ασφαλισμένο ή το συνταξιούχο,

ι) «κατοικία» : ο τόπος στον οποίο διαμένει συνήθως ένα πρόσωπο,

- ια) «διαμονή» : η προσωρινή διαμονή,
- ιβ) «νομοθεσία» : για κάθε κράτος μέλος, οι νόμοι, οι κανονισμοί και άλλες κανονιστικές διατάξεις και όλα τα εκτελεστικά μέτρα, εφόσον αφορούν στους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης του άρθρου 3 παράγραφος 1.

Από τον όρο αυτό εξαιρούνται οι συμβατικές διατάξεις εκτός από τις συμβατικές διατάξεις που χρησιμεύουν για την εκπλήρωση ασφαλιστικής υποχρέωσης απορρέουσας από τους νόμους ή κανονισμούς, οι οποίοι αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο, ή, με απόφαση των δημόσιων αρχών, έχουν καταστεί υποχρεωτικές ή έχει επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής τους, υπό τον όρο ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος προβαίνει σε δήλωση για τον σκοπό αυτό, την οποία κοινοποιεί στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η εν λόγω δήλωση δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

- ιγ) «αρμόδια αρχή» : για κάθε κράτος μέλος, ο υπουργός, οι υπουργοί ή άλλη αντίστοιχη αρχή αρμόδια για τα συστήματα κοινωνικής ασφάλειας στο σύνολο ή σε τμήμα του οικείου κράτους μέλους,
- ιδ) «Διοικητική Επιτροπή» : η επιτροπή που αναφέρεται στο άρθρο 71,
- ιε) «κανονισμός εφαρμογής» : ο κανονισμός που αναφέρεται στο άρθρο 89,
- ιστ) «φορέας» : για κάθε κράτος μέλος, ο οργανισμός ή η αρχή που έχει επιφορτισθεί με την εφαρμογή του συνόλου ή μέρους της νομοθεσίας,

- ιζ) «αρμόδιος φορέας» :
- (i) ο φορέας στον οποίο είναι ασφαλισμένος ο ενδιαφερόμενος κατά τον χρόνο της αίτησης για παροχή, ή
  - (ii) ο φορέας από τον οποίο ο ενδιαφερόμενος δικαιούται ή θα δικαιούταν παροχές, εάν ο ίδιος, μέλος ή μέλη της οικογένειάς του κατοικούσαν στο κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται ο φορέας αυτός, ή
  - (iii) ο φορέας τον οποίο έχει ορίσει η αρμόδια αρχή του ενδιαφερομένου κράτους μέλους, ή
  - (iv) εάν πρόκειται για σύστημα που αφορά στις υποχρεώσεις του εργοδότη σχετικά με τις παροχές που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, είτε ο εργοδότης ή ο ασφαλιστής που τον υποκαθιστά είτε, ελλείψει αυτού, ο οργανισμός ή η αρχή που έχει ορισθεί από την αρμόδια αρχή του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους,
- ιη) «φορέας του τόπου κατοικίας» και «φορέας του τόπου διαμονής» : αντίστοιχα, ο φορέας που είναι αρμόδιος για τη χορήγηση παροχών στον τόπο στον οποίο κατοικεί ο ενδιαφερόμενος και ο φορέας που είναι αρμόδιος για τη χορήγηση παροχών στον τόπο στον οποίο διαμένει ο ενδιαφερόμενος, σύμφωνα με τη νομοθεσία που εφαρμόζει ο φορέας αυτός ή, εάν δεν υφίσταται τέτοιος φορέας, ο φορέας που έχει ορισθεί από την αρμόδια αρχή του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους,
- ιθ) «αρμόδιο κράτος μέλος» : το κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται ο αρμόδιος φορέας,

- κ) «περίοδος ασφάλισης» : οι περίοδοι εισφοράς, μισθωτής δραστηριότητας ή μη μισθωτής δραστηριότητας, όπως αυτές ορίζονται ή αναγνωρίζονται ως περίοδοι ασφάλισης από τη νομοθεσία, υπό την οποία έχουν ή θεωρούνται ότι έχουν πραγματοποιηθεί, καθώς και όλες οι εξομοιούμενες προς αυτές περιόδους, στο βαθμό που έχουν αναγνωρισθεί από τη νομοθεσία αυτή ως ισοδύναμες με περιόδους ασφάλισης,
- κα) «περίοδος μισθωτής δραστηριότητας» ή «περίοδοι μη μισθωτής δραστηριότητας»: οι περίοδοι που ορίζονται ή αναγνωρίζονται ως τέτοιες από τη νομοθεσία σύμφωνα με την οποία έχουν πραγματοποιηθεί καθώς και όλες οι εξομοιούμενες προς αυτές περιόδους, στο βαθμό που έχουν αναγνωρισθεί από τη νομοθεσία αυτή ως ισοδύναμες με περιόδους μισθωτής δραστηριότητας ή περιόδους μη μισθωτής δραστηριότητας,
- κβ) «περίοδος κατοικίας» : οι περίοδοι που ορίζονται ή αναγνωρίζονται ως τέτοιες από τη νομοθεσία υπό την οποία έχουν ή θεωρείται ότι έχουν πραγματοποιηθεί,
- κγ) «σύνταξη» : όχι μόνον οι συντάξεις, αλλά και οι εφάπαξ παροχές που μπορούν να τις υποκαταστήσουν και οι πληρωμές υπό μορφή επιστροφής εισφορών καθώς επίσης, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του τίτλου III, οι προσαυξήσεις αναπροσαρμογής ή τα συμπληρωματικά επιδόματα,
- κδ) «παροχή προσύνταξης» : όλες οι παροχές σε χρήμα, εκτός από την παροχή ανεργίας ή την πρόωρη παροχή γήρατος, οι οποίες χορηγούνται μετά από συγκεκριμένη ηλικία σε εργαζόμενο που έχει μειώσει, παύσει ή αναστείλει τις αμειβόμενες επαγγελματικές του δραστηριότητες, έως την ηλικία της συνταξιοδότησης λόγω γήρατος ή πρόωρης συνταξιοδότησης, το δικαίωμα για τις οποίες δεν εξαρτάται από την προϋπόθεση να ευρίσκεται ο ενδιαφερόμενος στη διάθεση των υπηρεσιών απασχόλησης του αρμόδιου κράτους· ως «πρόωρη παροχή γήρατος» νοείται η παροχή η οποία χορηγείται πριν από τη συμπλήρωση της κανονικής ηλικίας συνταξιοδότησης και η οποία είτε εξακολουθεί να χορηγείται μετά τη συμπλήρωση της ηλικίας αυτής είτε αντικαθίσταται από άλλη παροχή γήρατος,

- κε) «επίδομα θανάτου» : όλα τα ποσά που καταβάλλονται εφάπαξ σε περίπτωση θανάτου, εκτός από τις εφάπαξ παροχές που προβλέπονται στο στοιχείο κγ).
- κστ) «οικογενειακή παροχή» : όλες οι παροχές σε είδος ή σε χρήμα που προορίζονται να αντισταθμίσουν τα οικογενειακά βάρη, εξαιρουμένων των προκαταβολών παροχών διατροφής και των ειδικών επιδομάτων τοκετού και υιοθεσίας που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι.

Άρθρο 2

Προσωπικό πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στους υπηκόους κράτους μέλους, τους ανιθαγενείς και τους πρόσφυγες που κατοικούν σε κράτος μέλος και υπάγονται ή είχαν υπαχθεί στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων κρατών μελών καθώς και στα μέλη της οικογένειάς τους και στους επιζώντες τους.
2. Εφαρμόζεται επίσης στους επιζώντες προσώπων που είχαν υπαχθεί στη νομοθεσία ενός ή περισσότερων κρατών μελών, ανεξαρτήτως της ιθαγένειας των προσώπων αυτών, εφόσον οι επιζώντες είναι υπήκοοι κράτους μέλους ή ανιθαγενείς ή πρόσφυγες που κατοικούν σε κράτος μέλος.

Άρθρο 3

Υλικό πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις νομοθεσίες που αφορούν τους κλάδους κοινωνικής ασφάλισης που έχουν σχέση με :
  - α) παροχές ασθένειας,
  - β) παροχές μητρότητας και ισοδύναμες παροχές πατρότητας,

- γ) παροχές αναπηρίας,
- δ) παροχές γήρατος,
- ε) παροχές επιζώντων,
- στ) παροχές εργατικού ατυχήματος και επαγγελματικής ασθένειας,
- ζ) επιδόματα θανάτου,
- η) παροχές ανεργίας,
- θ) παροχές προσύνταξης,
- ι) οικογενειακές παροχές.

2. Εκτός αν ορίζεται άλλως στο Παράρτημα XI, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε γενικά και ειδικά συστήματα κοινωνικής ασφάλειας, ανταποδοτικού ή μη ανταποδοτικού τύπου, καθώς και σε συστήματα που αφορούν στις υποχρεώσεις του εργοδότη ή του πλοιοκτήτη.

3. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται επίσης στις ειδικές μη ανταποδοτικού τύπου παροχές σε χρήμα, οι οποίες καλύπτονται από το άρθρο 70.

4. Ωστόσο, οι διατάξεις του τίτλου III δεν θίγουν τις διατάξεις της νομοθεσίας κράτους μέλους που αφορούν στις υποχρεώσεις του πλοιοκτήτη.

5. Ο παρών κανονισμός δεν ισχύει για την κοινωνική πρόνοια και την ιατρική αρωγή ούτε για τα συστήματα παροχών υπέρ θυμάτων πολέμου ή των συνεπειών του.

Άρθρο 4

Ίση μεταχείριση

Εκτός αν προβλέπει άλλως ο παρών κανονισμός, τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται ο κανονισμός αυτός απολαμβάνουν των ιδίων δικαιωμάτων και υπόκεινται στις ίδιες υποχρεώσεις που απορρέουν από τη νομοθεσία κάθε κράτους μέλους υπό τους ίδιους όρους με τους υπηκόους του.

Άρθρο 5

Εξομοίωση παροχών, εισοδημάτων, γεγονότων ή καταστάσεων

Εκτός αν προβλέπει άλλως ο παρών κανονισμός και υπό το πρίσμα των ειδικών διατάξεων εφαρμογής που θεσπίζονται, ισχύουν τα εξής :

- α) εάν, σύμφωνα με τη νομοθεσία του αρμόδιου κράτους μέλους, η λήψη παροχών κοινωνικής ασφάλειας και άλλων εισοδημάτων παράγει ορισμένα έννομα αποτελέσματα, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της εν λόγω νομοθεσίας και στη λήψη ισοδύναμων παροχών οι οποίες αποκτήθηκαν δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους ή σε εισοδήματα τα οποία έχουν αποκτηθεί σε άλλο κράτος μέλος,
- β) εάν, δυνάμει της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους μέλους, αναγνωρίζονται έννομα αποτελέσματα σε συγκεκριμένα γεγονότα ή καταστάσεις, αυτό το κράτος μέλος λαμβάνει υπόψη παρόμοια γεγονότα ή καταστάσεις που έχουν λάβει χώρα σε οποιοδήποτε κράτος μέλος, ως εάν είχαν λάβει χώρα στο έδαφός του.

Άρθρο 6

Συνυπολογισμός περιόδων

Εκτός εάν προβλέπει άλλως ο παρών κανονισμός, ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου εξαρτά :

- την απόκτηση, διατήρηση, διάρκεια ή ανάκτηση δικαιώματος για παροχές,
- την υπαγωγή σε νομοθεσία, ή
- την πρόσβαση σε ή την εξαίρεση από υποχρεωτική ασφάλιση ή προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση ή προαιρετική ασφάλιση ή συνέχιση στην ασφάλιση,

από τη συμπλήρωση περιόδων ασφάλισης, μισθωτής δραστηριότητας, μη μισθωτής δραστηριότητας ή κατοικίας, πρέπει να λαμβάνει υπόψη, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, τις περιόδους ασφάλισης, μισθωτής δραστηριότητας, μη μισθωτής δραστηριότητας ή κατοικίας που έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία κάθε άλλου κράτους μέλους, σαν να επρόκειτο για περιόδους που έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία που αυτός εφαρμόζει.

Άρθρο 7

Άρση των ρητρών κατοικίας

Εκτός εάν προβλέπει άλλως ο παρών κανονισμός, οι παροχές σε χρήμα οι οποίες οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών ή δυνάμει του παρόντος κανονισμού δεν υπόκεινται σε μείωση, τροποποίηση, αναστολή, κατάργηση ή κατάσχεση λόγω του γεγονότος ότι ο δικαιούχος ή τα μέλη της οικογένειάς του κατοικούν σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο στο οποίο ευρίσκεται ο φορέας που είναι υπεύθυνος για την καταβολή παροχών.

Άρθρο 8

Σχέσεις του παρόντος κανονισμού με άλλα όργανα συντονισμού

1. Ο παρών κανονισμός αντικαθιστά οιαδήποτε σύμβαση κοινωνικής ασφάλειας που εφαρμόζεται μεταξύ των κρατών μελών η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του. Ωστόσο, εξακολουθούν να ισχύουν ορισμένες διατάξεις συμβάσεων κοινωνικής ασφάλειας που έχουν συναφθεί από τα κράτη μέλη πριν από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, εφόσον είναι ευνοϊκότερες για τους δικαιούχους ή είναι αποτέλεσμα ειδικών ιστορικών συγκυριών και έχουν περιορισμένη χρονική ισχύ. Προκειμένου να εξακολουθήσουν να ισχύουν οι εν λόγω διατάξεις, πρέπει να συμπεριληφθούν στο Παράρτημα II. Εάν συντρέχουν αντικειμενικοί λόγοι που καθιστούν αδύνατη την επέκταση ορισμένων από αυτές τις διατάξεις σε όλα τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός, τούτο πρέπει να διευκρινίζεται.
2. Δύο ή περισσότερα κράτη μέλη δύνανται, εφόσον παρίσταται ανάγκη, να συνάψουν μεταξύ τους συμβάσεις με βάση τις αρχές και το πνεύμα του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 9

Δηλώσεις των κρατών μελών σχετικά με το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού

1. Τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιούν στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εγγράφως τις δηλώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, τη νομοθεσία και τα συστήματα που αναφέρονται στο άρθρο 3, τις Συμβάσεις τις οποίες έχουν συνάψει και οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, και τις ελάχιστες παροχές οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 58, καθώς και τις μεταγενέστερες ουσιαστικές τροποποιήσεις. Στις εν λόγω κοινοποιήσεις, αναφέρεται η ημερομηνία έναρξης ισχύος των εν λόγω νόμων και συστημάτων ή, καθ' όσον αφορά στις δηλώσεις οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, την ημερομηνία από την οποία αρχίζει να εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός στα προσδιοριζόμενα από τις δηλώσεις των κρατών μελών συστήματα.

2. Οι εν λόγω κοινοποιήσεις υποβάλλονται ετησίως στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 10

Απαράδεκτο συρροής παροχών

Εκτός αν ορίζεται άλλως, ο παρών κανονισμός δεν απονέμει ούτε διατηρεί δικαίωμα σε περισσότερες παροχές της ίδιας φύσης για μία και την αυτή περίοδο υποχρεωτικής ασφάλισης.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΑΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

Άρθρο 11

Γενικοί κανόνες

1. Τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός υπάγονται στη νομοθεσία ενός και μόνον κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τον παρόντα τίτλο.

-
2. Για τους σκοπούς εφαρμογής του παρόντος τίτλου, τα πρόσωπα που λαμβάνουν παροχές σε χρήμα λόγω ή συνεπεία μισθωτής ή μη μισθωτής τους δραστηριότητας, θεωρούνται ότι ασκούν τη δραστηριότητα αυτή. Τούτο δεν ισχύει για συντάξεις αναπηρίας, γήρατος ή επιζώντων ούτε για συντάξεις λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας ούτε για παροχές ασθένειας σε χρήμα που καλύπτουν περίθαλψη απεριορίστου διαρκείας.
3. Με την επιφύλαξη των άρθρων 12 έως 16 :
- α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος, υπάγεται στη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους,
  - β) ο δημόσιο υπάλληλο υπάγεται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει η υπηρεσία που τον απασχολεί,
  - γ) το πρόσωπο το οποίο λαμβάνει παροχές ανεργίας σύμφωνα με το άρθρο 65, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους κατοικίας, υπάγεται στη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους,
  - δ) το πρόσωπο που καλείται ή καλείται εκ νέου να εκτελέσει στρατιωτική θητεία ή πολιτική υπηρεσία σε κράτος μέλος, υπάγεται στη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους,
  - ε) οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, στο οποίο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των στοιχείων α) έως δ), υπάγεται στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας, με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων του παρόντος κανονισμού που του εξασφαλίζουν παροχές δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσότερων άλλων κρατών μελών.

4. Για τους σκοπούς του παρόντος τίτλου, η μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα που ασκείται κανονικά σε πλοίο το οποίο ταξιδεύει στη θάλασσα υπό σημαία κράτους μέλους, θεωρείται ως δραστηριότητα που ασκείται σε αυτό το κράτος μέλος. Ωστόσο, το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα σε πλοίο υπό σημαία κράτους μέλους και αμείβεται για τη δραστηριότητα αυτή από επιχείρηση ή πρόσωπο του οποίου η έδρα ή ο τόπος δραστηριοτήτων του βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος, υπάγεται στη νομοθεσία του τελευταίου αυτού κράτους μέλους εάν κατοικεί σε αυτό. Η επιχείρηση ή το πρόσωπο που καταβάλλει την αμοιβή θεωρείται ως εργοδότης για τους σκοπούς της εν λόγω νομοθεσίας.

Άρθρο 12

Ειδικοί κανόνες

1. Το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος για λογαριασμό εργοδότη ο οποίος ασκεί κανονικά τις δραστηριότητές του εκεί και το οποίο έχει αποσπασθεί από τον εργοδότη του σε άλλο κράτος μέλος προκειμένου να εκτελέσει εργασία για λογαριασμό του εργοδότη του, εξακολουθεί να υπάγεται στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι η προβλεπόμενη διάρκεια της εργασίας δεν υπερβαίνει τους εικοσιτέσσερις μήνες και ότι το πρόσωπο αυτό δεν έχει αποσταλεί σε αντικατάσταση άλλου προσώπου.
2. Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μη μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος και το οποίο μεταβαίνει για να ασκήσει παρόμοια δραστηριότητα σε άλλο κράτος μέλος, εξακολουθεί να υπάγεται στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι η προβλεπόμενη διάρκεια της δραστηριότητας αυτής δεν υπερβαίνει τους εικοσιτέσσερις μήνες.

Άρθρο 13

Άσκηση δραστηριοτήτων σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη

1. Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη υπάγεται :
  - α) στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας, εάν ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητάς του σε αυτό ή εάν απασχολείται από διάφορες επιχειρήσεις ή διάφορους εργοδότες που έχουν την έδρα ή τον τόπο δραστηριοτήτων τους σε διαφορετικά κράτη μέλη, ή
  - β) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο έχουν την έδρα ή τον τόπο δραστηριοτήτων τους η επιχείρηση ή ο εργοδότης που το απασχολούν, εάν το πρόσωπο αυτό δεν ασκεί ουσιώδες μέρος των δραστηριοτήτων του στο κράτος μέλος κατοικίας.
2. Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μη μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη υπάγεται :
  - α) στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας, εάν ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητάς του σε αυτό,
  - β) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων των δραστηριοτήτων του, εάν δεν κατοικεί σε ένα από τα κράτη μέλη στα οποία ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητάς του.

3. Το πρόσωπο το οποίο ασκεί κανονικά μισθωτή δραστηριότητα και μη μισθωτή δραστηριότητα σε διαφορετικά κράτη μέλη, υπάγεται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ασκεί μισθωτή δραστηριότητα ή, εάν ασκεί τέτοια δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, στη νομοθεσία που προσδιορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1.
4. Το πρόσωπο που απασχολείται ως δημόσιος υπάλληλος σε ένα κράτος μέλος και το οποίο ασκεί μισθωτή ή/και μη μισθωτή δραστηριότητα σε ένα ή περισσότερα άλλα κράτη μέλη, υπάγεται στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει η υπηρεσία που τον απασχολεί.
5. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 έως 4 θεωρούνται, προς τους σκοπούς της νομοθεσίας που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις παρούσες διατάξεις, ότι ασκούν το σύνολο των μισθωτών ή μη μισθωτών δραστηριοτήτων τους ή ότι λαμβάνουν το σύνολο των εισοδημάτων τους στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

Άρθρο 14

Προαιρετική υπαγωγή ή συνέχιση της ασφάλισης

1. Τα άρθρα 11 έως 13 δεν εφαρμόζονται όσον αφορά στην προαιρετική υπαγωγή ή συνέχιση της ασφάλισης, εκτός εάν, για έναν από τους κλάδους που αναφέρονται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, υπάρχει σε ένα κράτος μέλος μόνο σύστημα προαιρετικής ασφάλισης.

-
2. Όταν, δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους, ο ενδιαφερόμενος υπάγεται σε υποχρεωτική ασφάλιση στο εν λόγω κράτος μέλος, δεν δύναται να υπαχθεί σε σύστημα προαιρετικής υπαγωγής ή συνέχισης της ασφάλισης άλλου κράτους μέλους. Σε κάθε άλλη περίπτωση, όπου, για ένα συγκεκριμένο κλάδο, προβλέπεται επιλογή μεταξύ περισσοτέρων συστημάτων προαιρετικής υπαγωγής ή συνέχισης της ασφάλισης, ο ενδιαφερόμενος υπάγεται μόνο στο σύστημα το οποίο επιλέγει.
3. Ωστόσο, όσον αφορά στις παροχές αναπηρίας, γήρατος και επιζώντων, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να γίνει δεκτός στο σύστημα προαιρετικής υπαγωγής ή συνέχισης της ασφάλισης κράτους μέλους, ακόμη και εάν υπάγεται υποχρεωτικά στη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι στο παρελθόν είχε υπαχθεί στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους λόγω ή συνεπεία της μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητάς του και εφόσον η συρροή αυτή επιτρέπεται ρητά ή σιωπηρά από τη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους.
4. Εάν η νομοθεσία κράτους μέλους εξαρτά το δικαίωμα προαιρετικής υπαγωγής ή συνέχισης της ασφάλισης από την προϋπόθεση της κατοικίας στο κράτος μέλος αυτό, η εξομοίωση της κατοικίας σε άλλο κράτος μέλος σύμφωνα με το άρθρο 5, στοιχείο β) εφαρμόζεται μόνο στα πρόσωπα τα οποία έχουν κατά το παρελθόν υπαχθεί στη νομοθεσία του πρώτου κράτους μέλους λόγω άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας.

Άρθρο 15

Επικουρικό προσωπικό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Το επικουρικό προσωπικό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μπορεί να επιλέξει την υπαγωγή στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο απασχολείται ή του κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου είχε υπαχθεί τελευταία ή στη νομοθεσία του κράτους μέλους του οποίου είναι υπήκοος, εάν πρόκειται περί διατάξεων που δεν αφορούν στα οικογενειακά επιδόματα τα οποία χορηγούνται βάσει του συστήματος που εφαρμόζεται σε τέτοιο προσωπικό. Το εν λόγω δικαίωμα επιλογής, το οποίο είναι δυνατόν να ασκηθεί άπαξ, ισχύει από την ημερομηνία ανάληψης υπηρεσίας.

Άρθρο 16

Εξαιρέσεις από τα άρθρα 11 έως 15

1. Δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, οι αρμόδιες αρχές των εν λόγω κρατών μελών ή οι οργανισμοί που έχουν ορισθεί από τις αρχές αυτές μπορούν να προβλέψουν, με κοινή συμφωνία, προς το συμφέρον ορισμένων προσώπων ή ορισμένων κατηγοριών προσώπων, εξαιρέσεις από τα άρθρα 11 έως 15.
2. Το πρόσωπο το οποίο λαμβάνει σύνταξη ή συντάξεις βάσει της νομοθεσίας ενός ή περισσότερων κρατών μελών και το οποίο κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος, μπορεί, με αίτησή του, να εξαιρεθεί, από την εφαρμογή της νομοθεσίας του τελευταίου αυτού κράτους, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει υπαχθεί στη νομοθεσία αυτή λόγω άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας.

ΤΙΤΛΟΣ III
ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΑΡΟΧΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Παροχές ασθένειας, παροχές μητρότητας και ισοδύναμες παροχές πατρότητας

Τμήμα 1

Ασφαλισμένοι και μέλη των οικογενειών τους,
πλην των συνταξιούχων και των μελών των οικογενειών τους

Άρθρο 17

Κατοικία σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος

Ο ασφαλισμένος ή τα μέλη της οικογένειάς του που κατοικούν σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο λαμβάνουν στο κράτος μέλος κατοικίας τους παροχές σε είδος που χορηγούνται, για λογαριασμό του αρμοδίου φορέα, από τον φορέα του τόπου κατοικίας σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας που αυτός εφαρμόζει, ως εάν οι ενδιαφερόμενοι ήταν ασφαλισμένοι δυνάμει της νομοθεσίας αυτής.

Άρθρο 18

Διαμονή στο αρμόδιο κράτος μέλος όταν η κατοικία βρίσκεται σε άλλο κράτος μέλος -
Ειδικοί κανόνες για τα μέλη των οικογενειών των μεθοριακών εργαζομένων

1. Εκτός εάν άλλως προβλέπεται στην παράγραφο 2, ο ασφαλισμένος και τα μέλη της οικογένειάς του που αναφέρονται στο άρθρο 17, δικαιούνται επίσης παροχές σε είδος κατά τη διαμονή τους στο αρμόδιο κράτος μέλος. Οι παροχές σε είδος χορηγούνται από τον αρμόδιο φορέα και σε βάρος του, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας που εφαρμόζει, ως εάν οι ενδιαφερόμενοι κατοικούσαν στο εν λόγω κράτος μέλος.

2. Τα μέλη της οικογένειας μεθοριακού εργαζομένου δικαιούνται παροχές σε είδος κατά τη διάρκεια της διαμονής τους στο αρμόδιο κράτος μέλος, εκτός εάν το εν λόγω κράτος μέλος αναφέρεται στο Παράρτημα III. Σε αυτή την περίπτωση, τα μέλη της οικογένειας μεθοριακού εργαζομένου δικαιούνται παροχές σε είδος στο αρμόδιο κράτος μέλος, σύμφωνα με τους όρους που ορίζει το άρθρο 19, παράγραφος 1.

Άρθρο 19

Διαμονή εκτός του αρμόδιου κράτους μέλους

1. Εκτός εάν άλλως προβλέπεται στην παράγραφο 2, ο ασφαλισμένος και τα μέλη της οικογένειάς του που διαμένουν σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο, δικαιούνται τις παροχές σε είδος που καθίστανται ιατρικά αναγκαίες κατά τη διάρκεια της διαμονής τους, αφού ληφθούν υπόψη η φύση των παροχών και η αναμενόμενη διάρκεια της διαμονής. Οι παροχές αυτές χορηγούνται για λογαριασμό του αρμόδιου φορέα από τον φορέα του τόπου διαμονής σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας που αυτός εφαρμόζει, ως εάν οι ενδιαφερόμενοι ήταν ασφαλισμένοι δυνάμει της νομοθεσίας αυτής.

2. Η Διοικητική Επιτροπή καταρτίζει κατάλογο των παροχών σε είδος για τις οποίες, προκειμένου να χορηγηθούν κατά τη διάρκεια της διαμονής σε άλλο κράτος μέλος, απαιτείται για πρακτικούς λόγους προγενέστερη συμφωνία μεταξύ του ενδιαφερομένου και του φορέα που χορηγεί την περίθαλψη.

Άρθρο 20

Ταξίδι με σκοπό τη λήψη παροχών σε είδος - Έγκριση για την υποβολή
σε κατάλληλη θεραπεία εκτός του κράτους μέλους κατοικίας

1. Εκτός αν άλλως προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό, ο ασφαλισμένος που μεταβαίνει σε άλλο κράτος μέλος προκειμένου να του χορηγηθούν παροχές σε είδος κατά τη διάρκεια της διαμονής του, πρέπει να ζητήσει έγκριση από τον αρμόδιο φορέα.
2. Ο ασφαλισμένος, ο οποίος λαμβάνει την έγκριση του αρμοδίου φορέα για να μεταβεί σε άλλο κράτος μέλος προκειμένου να υποβληθεί στην κατάλληλη για την κατάστασή του θεραπεία, λαμβάνει παροχές σε είδος που χορηγεί, για λογαριασμό του αρμοδίου φορέα, ο φορέας του τόπου διαμονής, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας που εφαρμόζει, ως εάν ήταν ασφαλισμένος δυνάμει της νομοθεσίας αυτής. Η έγκριση πρέπει να χορηγείται εφόσον η εν λόγω θεραπεία περιλαμβάνεται στις παροχές που προβλέπονται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί ο ενδιαφερόμενος και μια τέτοια θεραπεία δεν είναι δυνατόν να του παρασχεθεί εντός χρονικού διαστήματος ιατρικά αιτιολογημένου, αφού ληφθούν υπόψη η τρέχουσα κατάσταση της υγείας του και η πιθανή εξέλιξη της ασθένειάς του.
3. Οι παράγραφοι 1 και 2 εφαρμόζονται, *mutatis mutandis*, στα μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου.

4. Αν τα μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου κατοικούν σε κράτος μέλος, άλλο από το κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ο ασφαλισμένος, και το εν λόγω κράτος μέλος έχει επιλέξει απόδοση βάσει κατ' αποκοπή ποσών, η δαπάνη των παροχών σε είδος που αναφέρονται στην παράγραφο 2 βαρύνει τον φορέα του τόπου κατοικίας των μελών της οικογένειας. Στην περίπτωση αυτή, για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ως αρμόδιος φορέας θεωρείται ο φορέας του τόπου κατοικίας των μελών της οικογένειας.

Άρθρο 21

Παροχές σε χρήμα

1. Ο ασφαλισμένος και τα μέλη της οικογένειάς του που κατοικούν ή διαμένουν στο έδαφος κράτους μέλους άλλου από το αρμόδιο κράτος μέλος, δικαιούνται παροχές σε χρήμα από τον αρμόδιο φορέα σύμφωνα με τη νομοθεσία που αυτός εφαρμόζει. Με συμφωνία μεταξύ του αρμόδιου φορέα και του φορέα του τόπου κατοικίας ή διαμονής, οι παροχές αυτές μπορούν, ωστόσο, να καταβάλλονται από τον φορέα του τόπου κατοικίας ή διαμονής σε βάρος του αρμόδιου φορέα σύμφωνα με τη νομοθεσία του αρμόδιου κράτους μέλους.
2. Ο αρμόδιος φορέας ενός κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου προβλέπει ότι ο υπολογισμός των παροχών σε χρήμα βασίζεται στο μέσο εισόδημα ή σε βάση μέσης εισφοράς, καθορίζει αυτό το μέσο εισόδημα ή τη βάση μέσης εισφοράς, λαμβάνοντας αποκλειστικά υπόψη τα εισοδήματα που έχουν βεβαιωθεί ή τις βάσεις εισφοράς που εφαρμόζονται κατά τις περιόδους που έχουν πραγματοποιηθεί υπό την εν λόγω νομοθεσία.

3. Ο αρμόδιος φορέας ενός κράτους μέλους, του οποίου η νομοθεσία προβλέπει ότι ο υπολογισμός των παροχών σε χρήμα βασίζεται στο κατ' αποκοπή εισόδημα, λαμβάνει υπόψη του αποκλειστικά το κατ' αποκοπή εισόδημα ή, εφόσον είναι αναγκαίο, τον μέσο όρο των κατ' αποκοπή εισοδημάτων που αντιστοιχούν στις περιόδους που έχουν πραγματοποιηθεί υπό τη νομοθεσία αυτή.
4. Οι παράγραφοι 2 και 3 εφαρμόζονται, *mutatis mutandis*, στις περιπτώσεις όπου η νομοθεσία που εφαρμόζει ο αρμόδιος φορέας ορίζει συγκεκριμένη περίοδο αναφοράς η οποία αντιστοιχεί, στη δεδομένη περίπτωση, εξ ολοκλήρου ή εν μέρει, στις περιόδους που έχει πραγματοποιήσει ο ενδιαφερόμενος υπό τη νομοθεσία ενός ή περισσότερων άλλων κρατών μελών.

Άρθρο 22

Αιτούντες σύνταξη

1. Ο ασφαλισμένος ο οποίος, μετά την υποβολή αίτησης συνταξιοδότησης ή κατά τη διάρκεια της εξέτασής της, παύει να δικαιούται παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους που ήταν τελευταία αρμόδιο, εξακολουθεί να δικαιούται παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί, υπό τον όρο ότι ο αιτών σύνταξη πληροί τις ασφαλιστικές προϋποθέσεις της νομοθεσίας του κράτους μέλους που αναφέρεται στην παράγραφο 2.
2. Το δικαίωμα παροχών σε είδος στο κράτος μέλος κατοικίας ισχύει και για τα μέλη της οικογένειας του αιτούντος σύνταξη.
2. Οι παροχές σε είδος βαρύνουν τον φορέα του κράτους μέλους, το οποίο, σε περίπτωση συνταξιοδότησης, καθίσταται αρμόδιο δυνάμει των άρθρων 23 έως 25.

Τμήμα 2

Συνταξιούχοι και μέλη των οικογενειών τους

Άρθρο 23

Δικαίωμα για παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους κατοικίας

Το πρόσωπο το οποίο λαμβάνει σύνταξη ή συντάξεις δυνάμει της νομοθεσίας δύο ή περισσότερων κρατών μελών, εκ των οποίων το ένα είναι το κράτος μέλος κατοικίας, και δικαιούται παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους μέλους καθώς και τα μέλη της οικογένειάς του, λαμβάνουν αυτές τις παροχές σε είδος από τον φορέα του τόπου κατοικίας και σε βάρος του ως αν ο ενδιαφερόμενος ήταν συνταξιούχος του οποίου η σύνταξη καταβαλλόταν αποκλειστικά δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους αυτού.

Άρθρο 24

Έλλειψη δικαιώματος για παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους κατοικίας

1. Το πρόσωπο το οποίο λαμβάνει σύνταξη ή συντάξεις δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσότερων κρατών μελών και το οποίο δεν δικαιούται παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους κατοικίας, λαμβάνει, παρά ταύτα, τις παροχές αυτές, για τον ίδιο και τα μέλη της οικογένειάς του, εφόσον θα τις δικαιούταν δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους ή ενός τουλάχιστον εκ των κρατών μελών που είναι αρμόδια για τις συντάξεις του, εάν κατοικούσε στο εν λόγω κράτος μέλος. Οι παροχές σε είδος χορηγούνται σε βάρος του φορέα που αναφέρεται στην παράγραφο 2, από τον φορέα του τόπου κατοικίας, ως εάν ο ενδιαφερόμενος δικαιούνταν σύνταξη και παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους μέλους.

2. Στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στην παράγραφο 1, η δαπάνη των παροχών σε είδος επιβαρύνει τον φορέα που προσδιορίζεται σύμφωνα με τους ακόλουθους κανόνες :

- α) αν ο συνταξιούχος δικαιούται τις παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας ενός μόνο κράτους μέλους, η δαπάνη βαρύνει τον αρμόδιο φορέα του εν λόγω κράτους μέλους,
- β) αν ο συνταξιούχος δικαιούται παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας δύο ή περισσότερων κρατών μελών, το βάρος της δαπάνης φέρει ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου είχε υπαχθεί ο ενδιαφερόμενος για το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα· όταν η εφαρμογή αυτού του κανόνα έχει ως αποτέλεσμα την επιβάρυνση περισσότερων φορέων με τις παροχές αυτές, τότε το βάρος φέρει ο φορέας, ο οποίος εφαρμόζει τη νομοθεσία στην οποία είχε υπαχθεί τελευταία ο συνταξιούχος.

Άρθρο 25

Συντάξεις δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσότερων κρατών μελών άλλων από το κράτος μέλος κατοικίας, όταν υπάρχει δικαίωμα παροχών σε είδος στο τελευταίο αυτό κράτος μέλος

Όταν το πρόσωπο το οποίο λαμβάνει σύνταξη ή συντάξεις δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσότερων κρατών μελών κατοικεί σε κράτος μέλος, κατά τη νομοθεσία του οποίου το δικαίωμα λήψης παροχών σε είδος δεν υπόκειται σε προϋποθέσεις ασφάλισης ή μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας, και δεν λαμβάνει σύνταξη από το εν λόγω κράτος μέλος, η δαπάνη των παροχών σε είδος που χορηγούνται στον ίδιο και στα μέλη της οικογένειάς του επιβαρύνει τον φορέα ενός από τα κράτη μέλη που είναι αρμόδια για τις συντάξεις, ο οποίος προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 24, παράγραφος 2, εφόσον, ο συνταξιούχος και τα μέλη της οικογένειάς του θα δικαιούνταν τις παροχές αυτές εάν κατοικούσαν στο εν λόγω κράτος μέλος.

Άρθρο 26

Κατοικία μελών της οικογένειας σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο της κατοικίας του συνταξιούχου

Τα μέλη της οικογένειας προσώπου το οποίο λαμβάνει σύνταξη ή συντάξεις δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών, τα οποία κατοικούν σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο στο οποίο κατοικεί ο συνταξιούχος, δικαιούνται παροχές σε είδος από τον φορέα του τόπου της κατοικίας τους σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας την οποία αυτός εφαρμόζει, εφόσον ο συνταξιούχος δικαιούται παροχές σε είδος σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους. Η δαπάνη επιβαρύνει τον αρμόδιο φορέα που είναι υπεύθυνος για την ανάληψη της δαπάνης των παροχών σε είδος που χορηγούνται στο συνταξιούχο στο κράτος μέλος κατοικίας του.

Άρθρο 27

Διαμονή του συνταξιούχου ή των μελών της οικογένειάς του σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος μέλος κατοικίας - Διαμονή στο αρμόδιο κράτος μέλος - Έγκριση για κατάλληλη θεραπεία εκτός του κράτους μέλους κατοικίας

1. Το άρθρο 19 εφαρμόζεται, *mutatis mutandis*, σε πρόσωπο το οποίο λαμβάνει σύνταξη ή συντάξεις δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών και δικαιούται παροχές σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας ενός από τα κράτη μέλη που καταβάλλουν τη σύνταξη ή τις συντάξεις του, ή στα μέλη της οικογένειάς του, όταν διαμένουν σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος κατοικίας τους.

2. Το άρθρο 18, παράγραφος 1 εφαρμόζεται, *mutatis mutandis*, στα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, όταν διαμένουν στο κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται ο αρμόδιος φορέας που είναι υπεύθυνος για ανάληψη της δαπάνης των παροχών σε είδος που χορηγούνται στο συνταξιούχο στο κράτος μέλος κατοικίας του, και το εν λόγω κράτος μέλος έχει προβεί στην επιλογή αυτή και αναφέρεται στο Παράρτημα IV.

3. Το άρθρο 20 εφαρμόζεται, *mutatis mutandis*, σε συνταξιούχο ή/και στα μέλη της οικογένειάς του που διαμένουν σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος κατοικίας τους προκειμένου να τους παρασχεθεί εκεί η κατάλληλη για την κατάστασή τους θεραπεία.
4. Εκτός εάν προβλέπεται άλλως στην παράγραφο 5, η δαπάνη των παροχών σε είδος, που αναφέρονται στις παραγράφους 1 έως 3, βαρύνει τον αρμόδιο φορέα που είναι υπεύθυνος για την ανάληψη της δαπάνης των παροχών σε είδος που χορηγούνται στο συνταξιούχο στο κράτος μέλος κατοικίας του.
5. Η δαπάνη των παροχών σε είδος που αναφέρονται στην παράγραφο 3 βαρύνει τον φορέα του τόπου της κατοικίας του συνταξιούχου ή των μελών της οικογένειάς του, εάν τα πρόσωπα αυτά κατοικούν σε κράτος μέλος το οποίο έχει επιλέξει την απόδοση των δαπανών βάσει κατ' αποκοπή ποσών. Στις περιπτώσεις αυτές, για τους σκοπούς της παραγράφου 3, ως αρμόδιος φορέας θεωρείται ο φορέας του τόπου κατοικίας του συνταξιούχου ή των μελών της οικογένειάς του.

Άρθρο 28

Ειδικοί κανόνες για τους συνταξιούχους μεθοριακούς εργαζόμενους

1. Ο μεθοριακός εργαζόμενος που συνταξιοδοτείται, δικαιούται σε περίπτωση ασθένειας να εξακολουθήσει να λαμβάνει παροχές σε είδος στο κράτος μέλος όπου άσκησε τελευταία μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα, εφόσον πρόκειται για τη συνέχιση της θεραπείας που άρχισε στο εν λόγω κράτος μέλος. Ως «συνέχιση της θεραπείας» νοείται η συνεχιζόμενη διερεύνηση, διάγνωση και θεραπεία μιας ασθένειας.

2. Ο συνταξιούχος ο οποίος, κατά την τελευταία πενταετία πριν από την πραγματική ημερομηνία συνταξιοδότησής του λόγω γήρατος ή αναπηρίας, ασκούσε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα ως μεθοριακός εργαζόμενος τουλάχιστον για δύο έτη, δικαιούται παροχές σε είδος στο κράτος μέλος στο οποίο ασκούσε την εν λόγω δραστηριότητα ως μεθοριακός εργαζόμενος, εφόσον το εν λόγω κράτος μέλος και το κράτος μέλος στο οποίο ο αρμόδιος φορέας που είναι υπεύθυνος για την δαπάνη των παροχών σε είδος που χορηγούνται στο συνταξιούχο στο κράτος μέλος κατοικίας του, έχουν κάνει αυτή την επιλογή και περιλαμβάνονται αμφότεροι στο Παράρτημα V.

3. Η παράγραφος 2 εφαρμόζεται, *mutatis mutandis*, στα μέλη της οικογένειας του πρώην μεθοριακού εργαζόμενου ή στους επιζώντες του, εφόσον, κατά τις περιόδους που αναφέρονται στην παράγραφο 2, είχαν δικαίωμα στις παροχές σε είδος δυνάμει του άρθρου 18, παράγραφος 2, έστω και εάν ο μεθοριακός εργαζόμενος απεβίωσε πριν από την έναρξη της συνταξιοδότησής του, εφόσον ασκούσε μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα ως μεθοριακός εργαζόμενος επί δύο έτη τουλάχιστον κατά την πενταετία που προηγήθηκε του θανάτου του.

4. Οι παράγραφοι 2 και 3 εφαρμόζονται έως ότου ο ενδιαφερόμενος υπαχθεί στη νομοθεσία κράτους μέλους λόγω της άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας.

5. Η δαπάνη των παροχών σε είδος που αναφέρεται στις παραγράφους 1 έως 3 βαρύνει τον αρμόδιο φορέα που είναι υπεύθυνος για την καταβολή της δαπάνης των παροχών σε είδος που καταβάλλονται στο συνταξιούχο ή στους επιζώντες του στα αντίστοιχα κράτη μέλη της κατοικίας τους.

Άρθρο 29

Παροχές σε χρήμα για συνταξιούχους

1. Οι παροχές σε χρήμα καταβάλλονται σε πρόσωπο που λαμβάνει σύνταξη ή συντάξεις δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσότερων κρατών μελών, από τον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο αρμόδιος φορέας που είναι υπεύθυνος για την καταβολή της δαπάνης των παροχών σε είδος στο συνταξιούχο στο κράτος μέλος κατοικίας του. Το άρθρο 21 εφαρμόζεται *mutatis mutandis*.
2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται επίσης στα μέλη της οικογένειας του συνταξιούχου.

Άρθρο 30

Εισφορές από συνταξιούχους

1. Ο φορέας κράτους μέλους ο οποίος είναι υπεύθυνος δυνάμει της νομοθεσίας που εφαρμόζει για την επιβολή κρατήσεων επί των συντάξεων, λόγω εισφορών για παροχές ασθένειας, παροχές μητρότητας και ισοδύναμες παροχές πατρότητας, μπορεί να ζητήσει την ανάκτηση των κρατήσεων αυτών, που υπολογίζονται σύμφωνα με τη νομοθεσία την οποία εφαρμόζει, μόνο στο βαθμό που η δαπάνη για τις παροχές δυνάμει των άρθρων 23 έως 26 βαρύνει τον φορέα του εν λόγω κράτους μέλους.
2. Όταν, στις περιπτώσεις τις οποίες αναφέρει το άρθρο 25, η χορήγηση παροχών ασθένειας, παροχών μητρότητας και ισοδύναμων παροχών πατρότητας, προϋποθέτει την πληρωμή εισφορών ή παρεμφερών πληρωμών δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί ο ενδιαφερόμενος συνταξιούχος, οι εισφορές αυτές δεν καταβάλλονται δυνάμει της κατοικίας αυτής.

Τμήμα 3

Κοινές διατάξεις

Άρθρο 31

Γενική διάταξη

Τα άρθρα 23 έως 30 δεν εφαρμόζονται σε συνταξιούχο ή στα μέλη της οικογένειάς του που δικαιούνται παροχές δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους βάσει της άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας. Στην περίπτωση αυτή, ο ενδιαφερόμενος υπάγεται, για τους σκοπούς του παρόντος Κεφαλαίου, στα άρθρα 17 έως 21.

Άρθρο 32

Ιεράρχηση του δικαιώματος παροχών σε είδος - Ειδικοί κανόνες για το δικαίωμα των μελών της οικογένειας για παροχές στο κράτος μέλος κατοικίας

1. Το αυτοτελές δικαίωμα παροχών σε είδος δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους ή του παρόντος Κεφαλαίου προηγείται του παράγωγου δικαιώματος προς παροχές που έχουν μέλη της οικογένειας. Ωστόσο, το παράγωγο δικαίωμα παροχών σε είδος προηγείται των αυτοτελών δικαιωμάτων, όταν τα αυτοτελή δικαιώματα στο κράτος μέλος κατοικίας υφίστανται άμεσα και μόνο βάσει της κατοικίας του ενδιαφερομένου στο εν λόγω κράτος μέλος.

2. Στην περίπτωση που τα μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου κατοικούν σε κράτος μέλος, δυνάμει της νομοθεσίας του οποίου το δικαίωμα παροχών σε είδος δεν υπόκειται σε προϋποθέσεις ασφάλισης ή άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας, οι παροχές σε είδος βαρύνουν τον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους όπου κατοικούν, εάν ο/η σύζυγος ή το πρόσωπο το οποίο είναι επιφορτισμένο με τη φροντίδα των τέκνων του ασφαλισμένου ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα στο εν λόγω κράτος μέλος ή λαμβάνει σύνταξη από το εν λόγω κράτος μέλος βάσει της άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας.

Άρθρο 33

Παροχές σε είδος εξαιρετικής σημασίας

1. Ο ασφαλισμένος ή μέλος της οικογένειάς του που δικαιούται τεχνητά μέλη, μεγάλα βοηθητικά μηχανήματα ή άλλες παροχές σε είδος εξαιρετικής σημασίας, τις οποίες έχει αναγνωρίσει ο φορέας κράτους μέλους πριν ασφαλισθεί δυνάμει της νομοθεσίας που εφαρμόζεται από τον φορέα άλλου κράτους μέλους, λαμβάνει τις παροχές αυτές σε βάρος του πρώτου φορέα, ακόμη και εάν αυτές χορηγούνται αφού το συγκεκριμένο πρόσωπο έχει ήδη ασφαλισθεί σύμφωνα με τη νομοθεσία που εφαρμόζει ο δεύτερος φορέας.

2. Η Διοικητική Επιτροπή καταρτίζει τον κατάλογο των παροχών που εμπίπτουν στην παράγραφο 1.

Άρθρο 34

Συρροή παροχών μακροχρόνιας φροντίδας

1. Όταν ο δικαιούχος παροχών μακροχρόνιας φροντίδας που πρέπει να εξομοιωθούν προς παροχές ασθένειας και, συνεπώς, παρέχονται από το κράτος μέλος το οποίο είναι δυνάμει του άρθρου 21 ή του άρθρου 29 αρμόδιο για τις παροχές σε χρήμα, δικαιούται, ταυτόχρονα, να ζητήσει παροχές σε είδος, για τον ίδιο σκοπό, από φορέα του τόπου κατοικίας ή διαμονής άλλου κράτους μέλους, κατ' εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου, και ο φορέας του πρώτου κράτους μέλους υποχρεούται επίσης να αποδώσει τη δαπάνη αυτών των παροχών σε είδος, δυνάμει του άρθρου 35, εφαρμόζεται η γενική διάταξη του άρθρου 10 για το απαράδεκτο της συρροής παροχών, με τον εξής μόνο περιορισμό : εάν ο ενδιαφερόμενος ζητήσει και λάβει τις παροχές σε είδος, το ποσό των παροχών σε χρήμα μειώνεται κατά το ποσό της παροχής σε είδος που ζητήθηκε ή μπορούσε να ζητηθεί από τον φορέα του πρώτου κράτους μέλους που υποχρεούται να αποδώσει τη δαπάνη.
2. Η Διοικητική Επιτροπή καταρτίζει τον κατάλογο των παροχών σε χρήμα και σε είδος που καλύπτονται από την παράγραφο 1.
3. Δύο ή περισσότερα κράτη μέλη ή οι αρμόδιες αρχές τους μπορούν να συμφωνήσουν διαφορετικά ή συμπληρωματικά μέτρα, τα οποία όμως δεν θα είναι λιγότερο ευνοϊκά για τους ενδιαφερομένους από τις αρχές που εκτίθενται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 35

Αποδόσεις μεταξύ φορέων

1. Οι παροχές σε είδος που χορηγούνται από τον φορέα ενός κράτους μέλους για λογαριασμό του φορέα άλλου κράτους μέλους δυνάμει του παρόντος Κεφαλαίου, αποδίδονται στο ακέραιο.
2. Οι αποδόσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 καθορίζονται και πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που προβλέπονται στον κανονισμό εφαρμογής, είτε με την προσκόμιση δικαιολογητικών των πραγματικών δαπανών είτε βάσει κατ' αποκοπή ποσών για τα κράτη μέλη των οποίων οι νομοθετικές ή διοικητικές δομές δεν επιτρέπουν την απόδοση βάσει των πραγματικών δαπανών.
3. Δύο ή περισσότερα κράτη μέλη και οι αρμόδιες αρχές τους μπορούν να προβλέπουν άλλες μεθόδους απόδοσης ή να παραιτηθούν από κάθε απόδοση μεταξύ των φορέων που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Παροχές για εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες

Άρθρο 36

Δικαίωμα παροχών σε είδος και σε χρήμα

1. Με την επιφύλαξη τυχόν ευνοϊκότερων διατάξεων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, τα άρθρα 17, 18, παράγραφος 1, 19, παράγραφος 1 και 20, παράγραφος 1 ισχύουν και επί παροχών για εργατικά ατυχήματα ή επαγγελματικές ασθένειες.

2. Το πρόσωπο που υπέστη εργατικό ατύχημα ή προσεβλήθη από επαγγελματική ασθένεια και κατοικεί ή διαμένει σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος, δικαιούται τις κατά τις ρυθμίσεις περί εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών ειδικές παροχές σε είδος, τις οποίες αναλαμβάνει, για λογαριασμό του αρμόδιου φορέα, ο φορέας του τόπου κατοικίας ή διαμονής σύμφωνα με τη νομοθεσία την οποία αυτός εφαρμόζει, ως εάν ήταν ασφαλισμένος ο ενδιαφερόμενος υπό τη νομοθεσία αυτή.
3. Το άρθρο 21 ισχύει και επί παροχών που εμπίπτουν στο παρόν Κεφάλαιο.

Άρθρο 37

Έξοδα μεταφοράς

1. Ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου προβλέπει την κάλυψη των εξόδων μεταφοράς προσώπου που υπέστη εργατικό ατύχημα ή πάσχει από επαγγελματική ασθένεια είτε έως την κατοικία του είτε έως το νοσοκομείο, αναλαμβάνει τα έξοδα αυτά και έως το αντίστοιχο σημείο εντός του άλλου κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί το εν λόγω πρόσωπο, υπό την προϋπόθεση ότι ο φορέας αυτός χορηγεί προηγουμένως άδεια για τη μεταφορά αυτή, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τους λόγους που την δικαιολογούν. Η άδεια αυτή δεν απαιτείται στην περίπτωση μεθοριακού εργαζόμενου.
2. Ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου προβλέπει την κάλυψη των εξόδων μεταφοράς της σορού θύματος εργατικού ατυχήματος έως τον τόπο ενταφιασμού του, αναλαμβάνει και τα έξοδα μεταφοράς της σορού έως τον τόπο ενταφιασμού εντός του άλλου κράτους μέλους στο οποίο κατοικούσε το εν λόγω πρόσωπο κατά τη στιγμή του ατυχήματος, σύμφωνα με τη νομοθεσία που αυτός εφαρμόζει.

Άρθρο 38

Παροχές για επαγγελματική ασθένεια σε περίπτωση που το πρόσωπο που πάσχει από την ασθένεια έχει εκτεθεί στον ίδιο κίνδυνο σε πλείονα κράτη μέλη

Εάν το πρόσωπο που προσεβλήθη από επαγγελματική ασθένεια ασκούσε, σύμφωνα με τη νομοθεσία δύο ή περισσότερων κρατών μελών, δραστηριότητα δυναμένη ως εκ της φύσεώς της να προκαλέσει τη συγκεκριμένη ασθένεια, οι παροχές που μπορούν να διεκδικήσουν ο πάσχων ή οι επιζώντες του χορηγούνται αποκλειστικά σύμφωνα με τη νομοθεσία του τελευταίου από τα εν λόγω κράτη μέλη της οποίας πληρούνται οι προϋποθέσεις.

Άρθρο 39

Επιδείνωση επαγγελματικής ασθένειας

Σε περίπτωση επιδείνωσης επαγγελματικής ασθένειας, για την οποία ο πάσχων από την ασθένεια έλαβε ή λαμβάνει παροχές δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους, ισχύουν οι ακόλουθες διατάξεις :

- α) Εφόσον ο ενδιαφερόμενος, αφότου άρχισε να λαμβάνει τις παροχές, δεν άσκησε σύμφωνα με τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα ικανή να προκαλέσει ή να επιδεινώσει τη συγκεκριμένη ασθένεια, ο αρμόδιος φορέας του πρώτου κράτους μέλους αναλαμβάνει τη δαπάνη των παροχών σύμφωνα με τη νομοθεσία που αυτός εφαρμόζει, λαμβάνοντας υπόψη την επιδείνωση,

- β) εφόσον ο ενδιαφερόμενος, αφότου άρχισε να λαμβάνει τις παροχές, εξακολούθησε να ασκεί δραστηριότητα σύμφωνα με τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, ο αρμόδιος φορέας του πρώτου κράτους μέλους αναλαμβάνει τη δαπάνη των παροχών σύμφωνα με τη νομοθεσία που εφαρμόζει χωρίς να λαμβάνει υπόψη την επιδείνωση. Ο αρμόδιος φορέας του δεύτερου κράτους μέλους χορηγεί στον ενδιαφερόμενο ένα συμπληρωματικό ποσό, το ύψος του οποίου ισούται προς τη διαφορά των παροχών που οφείλονται μετά την επιδείνωση και εκείνων οι οποίες σύμφωνα με τη νομοθεσία που αυτός εφαρμόζει, θα οφείλονταν πριν από την επιδείνωση, εάν ο ενδιαφερόμενος επλήτετο από τη συγκεκριμένη ασθένεια υπό τη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους,
- γ) οι κανόνες περί μείωσης, αναστολής ή κατάργησης που προβλέπονται από τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους, δεν ισχύουν για τα πρόσωπα που λαμβάνουν παροχές από φορείς δύο κρατών μελών σύμφωνα με το στοιχείο β).

Άρθρο 40

Κανόνες για να ληφθούν υπόψη οι ιδιομορφίες ορισμένων νομοθεσιών

1. Εάν, στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ή διαμένει ο ενδιαφερόμενος, δεν υφίσταται ασφάλιση κατά των εργατικών ατυχημάτων ή των επαγγελματικών ασθενειών ή υφίσταται μεν, αλλά δεν προβλέπει υπεύθυνο φορέα για την καταβολή παροχών σε είδος, οι παροχές αυτές χορηγούνται από τον φορέα του τόπου κατοικίας ή διαμονής, ο οποίος είναι υπεύθυνος για τη χορήγηση των παροχών σε είδος σε περίπτωση ασθένειας.

2. Εάν δεν υπάρχει ασφάλιση κατά των εργατικών ατυχημάτων ή των επαγγελματικών ασθενειών στο αρμόδιο κράτος μέλος, παρ' όλα αυτά εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος Κεφαλαίου σχετικά με τις παροχές σε πρόσωπα τα οποία δικαιούνται παροχές σε είδος σε περίπτωση ασθένειας, μητρότητας ή ισοδύναμης πατρότητας σύμφωνα με τη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους, εάν το πρόσωπο υπέστη εργατικό ατύχημα ή πάσχει από επαγγελματική ασθένεια ενόσω κατοικεί ή διαμένει σε άλλο κράτος μέλος. Η δαπάνη βαρύνει τον φορέα που είναι αρμόδιος για τις παροχές εις είδος δυνάμει της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους μέλους.
3. Το άρθρο 5 εφαρμόζεται στον αρμόδιο φορέα κράτους μέλους όσον αφορά την ισοδυναμία εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών που συνέβησαν ή διαπιστώθηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους κατά την εκτίμηση του βαθμού ανικανότητας, του δικαιώματος σε παροχές ή του σχετικού ποσού, υπό τον όρο ότι :
- α) καμία αποζημίωση δεν οφείλεται προκειμένου για εργατικά ατυχήματα ή επαγγελματικές ασθένειες που συνέβησαν ή διαπιστώθηκαν σε προγενέστερο στάδιο σύμφωνα με τη νομοθεσία που αυτός εφαρμόζει, και
  - β) καμία αποζημίωση δεν οφείλεται προκειμένου για εργατικά ατυχήματα ή επαγγελματικές ασθένειες που συνέβησαν ή διαπιστώθηκαν σε μεταγενέστερο στάδιο, δυνάμει της νομοθεσίας του άλλου κράτους μέλους, υπό την οποία συνέβη ή διαπιστώθηκε το εργατικό ατύχημα ή η επαγγελματική ασθένεια.

Άρθρο 41

Αποδόσεις μεταξύ φορέων

1. Το άρθρο 35 εφαρμόζεται επίσης στις παροχές που εμπίπτουν στο παρόν Κεφάλαιο και η απόδοση γίνεται μόνο βάσει των πραγματικών δαπανών.
2. Δύο ή περισσότερα κράτη μέλη ή οι αρμόδιες αρχές τους, μπορούν να προβλέπουν άλλες μεθόδους απόδοσης ή να παραιτούνται από αποδόσεις μεταξύ των φορέων υπό τη δικαιοδοσία τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Επιδόματα θανάτου

Άρθρο 42

Δικαίωμα επιδομάτων όταν ο θάνατος επέρχεται, ή όταν ο δικαιούχος κατοικεί,
σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος

1. Όταν ο ασφαλισμένος ή μέλος της οικογένειάς του αποβιώσει σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος, ο θάνατος θεωρείται ότι επήλθε στο αρμόδιο κράτος μέλος.

2. Ο αρμόδιος φορέας υποχρεούται να χορηγεί επιδόματα θανάτου που καταβάλλονται δυνάμει της νομοθεσίας που εφαρμόζει, ακόμη και εάν ο δικαιούχος κατοικεί σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο κράτος μέλος.
3. Οι παράγραφοι 1 και 2 εφαρμόζονται επίσης όταν ο θάνατος οφείλεται σε εργατικό ατύχημα ή σε επαγγελματική ασθένεια.

Άρθρο 43

Χορήγηση παροχών σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου

1. Σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου ο οποίος δικαιούταν σύνταξη δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους ή συντάξεις δυνάμει των νομοθεσιών δύο ή περισσότερων κρατών μελών, εφόσον ο εν λόγω συνταξιούχος κατοικούσε σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος μέλος του φορέα ο οποίος είναι υπεύθυνος για την καταβολή της δαπάνης των παροχών που χορηγούνται δυνάμει των άρθρων 24 και 25, οι καταβλητέες παροχές θανάτου δυνάμει της νομοθεσίας που εφαρμόζεται από τον φορέα αυτό, χορηγούνται σε βάρος του, ως εάν κατοικούσε ο συνταξιούχος κατά τη χρονική στιγμή του θανάτου του στο κράτος μέλος στο οποίο ευρίσκεται ο φορέας αυτός.
2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται, *mutatis mutandis*, στα μέλη της οικογένειας του συνταξιούχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Παροχές αναπηρίας

Άρθρο 44

Πρόσωπα υπαγόμενα αποκλειστικά σε νομοθεσίες τύπου A

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, ως «νομοθεσία τύπου A» νοείται κάθε νομοθεσία, σύμφωνα με την οποία το ποσό των παροχών αναπηρίας είναι ανεξάρτητο από τη διάρκεια των περιόδων ασφάλισης ή κατοικίας και η οποία έχει καταχωρηθεί από το αρμόδιο κράτος μέλος στο Παράρτημα VI, και ως «νομοθεσία τύπου B» νοείται κάθε άλλη νομοθεσία.
2. Το πρόσωπο, το οποίο έχει υπαχθεί διαδοχικά ή κατά περιόδους στις νομοθεσίες δύο ή περισσότερων κρατών μελών και έχει πραγματοποιήσει περιόδους ασφάλισης ή κατοικίας αποκλειστικά δυνάμει νομοθεσιών τύπου A, δικαιούται παροχές μόνο από το φορέα του κράτους μέλους του οποίου η νομοθεσία εφαρμοζόταν κατά τη στιγμή της επέλευσης της ανικανότητας προς εργασία, με επακόλουθο την αναπηρία, αφού ληφθεί υπόψη, εφόσον είναι αναγκαίο, το άρθρο 45, και λαμβάνει τις εν λόγω παροχές σύμφωνα με τη νομοθεσία αυτή.
3. Ο ενδιαφερόμενος, ο οποίος δεν δικαιούται παροχές δυνάμει της παραγράφου 2, λαμβάνει τις παροχές τις οποίες δικαιούται ακόμη δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους, αφού ληφθεί υπόψη, εφόσον είναι αναγκαίο, το άρθρο 45.

4. Εάν η νομοθεσία, η οποία αναφέρεται στην παράγραφο 2 ή 3, περιλαμβάνει κανόνες μείωσης, αναστολής ή κατάργησης των παροχών αναπηρίας σε περίπτωση συρροής με άλλα εισοδήματα ή παροχές διαφορετικής φύσης, κατά την έννοια του άρθρου 53, παράγραφος 2, το άρθρο 53, παράγραφος 3 και το άρθρο 55, παράγραφος 3, εφαρμόζονται, *mutatis mutandis*.

Άρθρο 45

Ειδικές διατάξεις σχετικά με τον συνυπολογισμό των περιόδων

Ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου εξαρτά την απόκτηση, διατήρηση ή ανάκτηση του δικαιώματος σε παροχές από την πραγματοποίηση περιόδων ασφάλισης ή κατοικίας, εφαρμόζει, εφόσον απαιτείται, το άρθρο 51, παράγραφος 1, *mutatis mutandis*.

Άρθρο 46

Πρόσωπα υπαγόμενα είτε αποκλειστικά σε νομοθεσίες τύπου Β
είτε σε νομοθεσίες του τύπου Α και του τύπου Β

1. Το πρόσωπο, το οποίο έχει υπαχθεί διαδοχικά ή κατά περιόδους στις νομοθεσίες δύο ή περισσότερων κρατών μελών, από τις οποίες η μία τουλάχιστον δεν είναι τύπου Α, δικαιούται παροχές σύμφωνα με το Κεφάλαιο 5, το οποίο εφαρμόζεται, *mutatis mutandis*, αφού ληφθεί υπόψη η παράγραφος 3.

2. Ωστόσο, εάν ο ενδιαφερόμενος έχει υπαχθεί αρχικά σε νομοθεσία τύπου Β και εν συνεχεία περιέρχεται σε ανικανότητα προς εργασία, με επακόλουθο την αναπηρία, ενώ υπάγεται σε νομοθεσία τύπου Α, λαμβάνει παροχές σύμφωνα με το άρθρο 44, υπό τον όρο ότι :

- πληροί τους όρους αποκλειστικά και μόνο της νομοθεσίας αυτής ή άλλης του ίδιου τύπου, αφού ληφθεί υπόψη, εφόσον είναι αναγκαίο, το άρθρο 45, χωρίς, όμως, να απαιτείται προσφυγή σε περιόδους ασφάλισης ή κατοικίας οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί δυνάμει νομοθεσίας τύπου Β, και
- δεν εγείρει οποιαδήποτε αξίωση για παροχές γήρατος, αφού ληφθεί υπόψη το άρθρο 50 παράγραφος 1.

3. Η απόφαση, η οποία λαμβάνεται από τον φορέα κράτους μέλους ως προς το βαθμό αναπηρίας του ενδιαφερομένου, δεσμεύει τον φορέα κάθε άλλου ενδιαφερομένου κράτους μέλους, υπό την προϋπόθεση ότι η συμφωνία των σχετικών με τον βαθμό αναπηρίας όρων, μεταξύ των νομοθεσιών αυτών των κρατών μελών, αναγνωρίζεται στο Παράρτημα VII.

Άρθρο 47

Επιδείνωση της αναπηρίας

1. Σε περίπτωση επιδείνωσης της αναπηρίας, για την οποία ένα πρόσωπο λαμβάνει παροχές δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών, ισχύουν οι ακόλουθες διατάξεις, αφού ληφθεί υπόψη η επιδείνωση :

- α) οι παροχές χορηγούνται σύμφωνα με το Κεφάλαιο 5, που εφαρμόζεται *mutatis mutandis*,

β) ωστόσο, εάν ο ενδιαφερόμενος έχει υπαχθεί σε δύο ή περισσότερες νομοθεσίες τύπου Α και από τότε που λαμβάνει παροχές δεν έχει υπαχθεί στη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, η παροχή χορηγείται σύμφωνα με το άρθρο 44 παράγραφος 2.

2. Εάν το συνολικό ποσό της ή των παροχών, οι οποίες οφείλονται σύμφωνα με την παράγραφο 1, είναι κατώτερο του ποσού της παροχής την οποία ελάμβανε ο ενδιαφερόμενος εις βάρος του προηγούμενου οφειλέτη φορέα, ο φορέας αυτός πρέπει να καταβάλλει συμπλήρωμα, ίσο προς τη διαφορά μεταξύ των εν λόγω δύο ποσών.

3. Εάν ο ενδιαφερόμενος δεν έχει δικαίωμα παροχών σε βάρος φορέα άλλου κράτους μέλους, ο αρμόδιος φορέας του προγενέστερα αρμόδιου κράτους μέλους πρέπει να χορηγεί τις παροχές σύμφωνα με τη νομοθεσία την οποία αυτός εφαρμόζει, αφού ληφθεί υπόψη η επιδείνωση, και εφόσον είναι αναγκαίο, το άρθρο 45.

Άρθρο 48

Μετατροπή των παροχών αναπηρίας σε παροχές γήρατος

1. Οι παροχές αναπηρίας μετατρέπονται, ενδεχομένως, σε παροχές γήρατος υπό τους όρους οι οποίοι προβλέπονται από την ή τις νομοθεσίες δυνάμει των οποίων έχουν χορηγηθεί και σύμφωνα με το Κεφάλαιο 5.

2. Εάν ένα πρόσωπο, το οποίο λαμβάνει παροχές αναπηρίας, δύναται να αξιώσει παροχές γήρατος δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσότερων από τα άλλα κράτη μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 50, κάθε φορέας ο οποίος ευθύνεται για παροχές αναπηρίας δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους εξακολουθεί να καταβάλλει στο πρόσωπο αυτό τις παροχές αναπηρίας τις οποίες δικαιούται δυνάμει της νομοθεσίας που αυτός εφαρμόζει, έως τη στιγμή κατά την οποία δύναται η παράγραφος 1 να εφαρμοσθεί για τον φορέα αυτό, ή, άλλως, καθ' όσο χρονικό διάστημα ο ενδιαφερόμενος πληροί τους όρους, οι οποίοι απαιτούνται για τις παροχές αυτές.

3. Όταν οι παροχές αναπηρίας, οι οποίες έχουν χορηγηθεί δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους σύμφωνα με το άρθρο 44, μετατραπούν σε παροχές γήρατος και ο ενδιαφερόμενος δεν πληροί ακόμη τους οριζόμενους από τη νομοθεσία ενός ή περισσότερων από τα άλλα κράτη μέλη όρους για τη λήψη των παροχών αυτών, ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει παροχές αναπηρίας από αυτό ή αυτά τα κράτη μέλη, από την ημερομηνία της μετατροπής.

Η χορήγηση των παροχών αυτών διέπεται από το Κεφάλαιο 5, ως εάν ήταν το κεφάλαιο αυτό εφαρμοστέο κατά τη στιγμή της επέλευσης της ανικανότητας προς εργασία, με επακόλουθο την αναπηρία, έως τη στιγμή κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος πληροί τους απαιτούμενους από την ή τις εν λόγω νομοθεσίες όρους, για να έχει δικαίωμα σε παροχές γήρατος, ή, εάν δεν προβλέπεται τέτοια μετατροπή, για όσο χρονικό διάστημα δικαιούται παροχές αναπηρίας δυνάμει της ή των νομοθεσιών αυτών.

4. Οι παροχές αναπηρίας, οι οποίες χορηγούνται δυνάμει του άρθρου 44, υπολογίζονται εκ νέου σύμφωνα με το Κεφάλαιο 5, από τη στιγμή κατά την οποία ο δικαιούχος πληροί τους όρους για παροχές αναπηρίας δυνάμει νομοθεσίας τύπου Β ή για όσο χρονικό διάστημα λαμβάνει παροχές γήρατος δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους.

Άρθρο 49

Ειδικές διατάξεις για δημοσίους υπαλλήλους

Τα άρθρα 6 και 44, 46, 47, 48 και το άρθρο 60, παράγραφοι 2 και 3, εφαρμόζονται, *mutatis mutandis*, στα πρόσωπα τα οποία καλύπτονται από ειδικό σύστημα για δημοσίους υπαλλήλους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Συντάξεις γήρατος και επιζώντων

Άρθρο 50

Γενικές διατάξεις

1. Όλοι οι αρμόδιοι φορείς προβαίνουν στη διαδικασία εκκαθάρισης των παροχών, στο πλαίσιο όλων των νομοθεσιών των κρατών μελών, στις οποίες έχει υπαχθεί ο ενδιαφερόμενος, από τη στιγμή κατά την οποία έχει υποβληθεί αίτηση εκκαθάρισης, εκτός εάν ο ενδιαφερόμενος ζητήσει ρητά την αναβολή της εκκαθάρισης των παροχών γήρατος δυνάμει της νομοθεσίας ενός ή περισσότερων κρατών μελών.
2. Εάν, σε μία δεδομένη στιγμή, ο ενδιαφερόμενος δεν πληροί ή δεν πληροί πλέον τους όρους, που ορίζουν όλες οι νομοθεσίες των κρατών μελών στις οποίες είχε υπαχθεί, οι φορείς οι οποίοι εφαρμόζουν νομοθεσία της οποίας οι όροι πληρούνται δεν λαμβάνουν υπόψη, όταν προβαίνουν στον υπολογισμό σύμφωνα με το άρθρο 52, παράγραφος 1, στοιχείο α) ή β), τις περιόδους οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί δυνάμει νομοθεσιών των οποίων οι όροι δεν πληρούνται ή δεν πληρούνται πλέον, εφόσον τούτο έχει ως αποτέλεσμα ένα χαμηλότερο ποσό παροχής.

3. Η παράγραφος 2 εφαρμόζεται, *mutatis mutandis*, εφόσον ο ενδιαφερόμενος έχει ζητήσει ρητά την αναβολή της εκκαθάρισης μιας ή περισσοτέρων παροχών γήρατος.

4. Νέος υπολογισμός πραγματοποιείται αυτεπάγγελτα, από τη στιγμή κατά την οποία πληρούνται οι όροι οι οποίοι απαιτούνται στο πλαίσιο άλλων νομοθεσιών, ή εφόσον ο ενδιαφερόμενος ζητεί την εκκαθάριση παροχής γήρατος η οποία έχει αναβληθεί σύμφωνα με την παράγραφο 1, εκτός εάν οι περίοδοι οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί υπό άλλες νομοθεσίες έχουν ήδη ληφθεί υπόψη σύμφωνα με την παράγραφο 2 ή 3.

Άρθρο 51

Ειδικές διατάξεις σχετικά με τον συνυπολογισμό περιόδων

1. Εάν η νομοθεσία κράτους μέλους εξαρτά τη χορήγηση ορισμένων παροχών υπό τον όρο ότι οι περίοδοι ασφάλισης έχουν πραγματοποιηθεί αποκλειστικά σε συγκεκριμένη μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα ή επάγγελμα, για τα οποία ισχύει ειδικό σύστημα που εφαρμόζεται σε πρόσωπα τα οποία ασκούν μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα, ο αρμόδιος φορέας του κράτους αυτού λαμβάνει υπόψη περιόδους οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους μόνο εάν έχουν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο αντίστοιχου συστήματος ή, ελλείψει τέτοιου, στο ίδιο επάγγελμα ή, κατά περίπτωση, στην ίδια μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα.

Εάν, αφού ληφθούν υπόψη οι περίοδοι οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί κατ' αυτό τον τρόπο, ο ενδιαφερόμενος δεν πληροί τους απαιτούμενους όρους για να λάβει τις εν λόγω παροχές στα πλαίσια ειδικού συστήματος, οι περίοδοι αυτές λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση των παροχών του γενικού συστήματος ή, ελλείψει τέτοιου, του συστήματος το οποίο εφαρμόζεται, ανάλογα με την περίπτωση, για τους χειρώνακτες εργαζομένους ή τους υπαλλήλους γραφείου, υπό τον όρο ότι ο ενδιαφερόμενος είχε υπαχθεί σε κάποιο από τα συστήματα αυτά.

2. Οι περίοδοι ασφάλισης, οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο ειδικού συστήματος κράτους μέλους, λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση παροχών δυνάμει του γενικού συστήματος ή, ελλείψει τέτοιου, του συστήματος το οποίο εφαρμόζεται, ανάλογα με την περίπτωση, για τους χειρώνακτες εργαζομένους ή τους υπαλλήλους γραφείου, άλλου κράτους μέλους, υπό τον όρο ότι ο ενδιαφερόμενος έχει υπαχθεί σε κάποιο από τα συστήματα αυτά, ακόμη και εάν οι εν λόγω περίοδοι έχουν ήδη ληφθεί υπόψη στο τελευταίο αυτό κράτος μέλος στο πλαίσιο ειδικού συστήματος.

3. Εάν η νομοθεσία κράτους μέλους εξαρτά την απόκτηση, διατήρηση ή ανάκτηση δικαιώματος σε παροχές από την προϋπόθεση ασφάλισης κατά τη στιγμή της επέλευσης του κινδύνου, ο όρος αυτός θεωρείται ότι πληρούται σε περίπτωση ασφάλισης υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, σύμφωνα με τις διαδικασίες οι οποίες προβλέπονται στο Παράρτημα XI για κάθε σχετικό κράτος μέλος.

Άρθρο 52

Εκκαθάριση των παροχών

1. Ο αρμόδιος φορέας υπολογίζει το ποσό της οφειλόμενης παροχής :
  - α) σύμφωνα με τη νομοθεσία την οποία εφαρμόζει, μόνο όταν οι όροι που απαιτούνται για τη θεμελίωση δικαιώματος σε παροχές, πληρούνται αποκλειστικά δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας (αυτοτελής παροχή),

- β) με τον υπολογισμό ενός θεωρητικού ποσού και, εν συνεχεία, ενός πραγματικού ποσού (αναλογική παροχή), ως εξής :
- (i) το θεωρητικό ποσό της παροχής ισούται προς την παροχή την οποία θα μπορούσε να διεκδικήσει ο ενδιαφερόμενος, εάν όλες οι περιόδοι ασφάλισης ή/και κατοικίας οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί δυνάμει των νομοθεσιών των άλλων κρατών μελών είχαν πραγματοποιηθεί δυνάμει της νομοθεσίας την οποία εφαρμόζει ο φορέας, κατά την ημερομηνία εκκαθάρισης της παροχής· εάν, δυνάμει της νομοθεσίας αυτής, το ποσό της παροχής είναι ανεξάρτητο από τη διάρκεια των περιόδων οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί, το ποσό αυτό εκλαμβάνεται ως το θεωρητικό ποσό,
  - (ii) ο αρμόδιος φορέας προσδιορίζει κατόπιν το πραγματικό ποσό της αναλογικής παροχής, βάσει του θεωρητικού ποσού κατ' αναλογία της διάρκειας των περιόδων οι οποίες πραγματοποιήθηκαν πριν από την επέλευση του κινδύνου δυνάμει της νομοθεσίας την οποία εφαρμόζει ο φορέας σε σχέση προς τη συνολική διάρκεια των περιόδων οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί πριν από την επέλευση του κινδύνου δυνάμει των νομοθεσιών όλων των ενδιαφερομένων κρατών μελών.
2. Εφόσον είναι αναγκαίο, ο αρμόδιος φορέας εφαρμόζει επί του ποσού το οποίο υπολογίζεται σύμφωνα με τα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 1, το σύνολο των κανόνων μείωσης, αναστολής ή κατάργησης οι οποίοι προβλέπονται από την νομοθεσία, που αυτός εφαρμόζει, εντός των ορίων τα οποία ορίζουν τα άρθρα 53 έως 55.
3. Ο ενδιαφερόμενος δικαιούται να λάβει από τον αρμόδιο φορέα κάθε κράτους μέλους, το υψηλότερο από τα ποσά που υπολογίζονται σύμφωνα με τα στοιχεία α) και β) της παραγράφου 1.

4. Όταν ο υπολογισμός σύμφωνα με την παράγραφο 1, στοιχείο α) σε ένα κράτος μέλος, συνεπάγεται πάντοτε αυτοτελή παροχή ίση ή υψηλότερη της αναλογικής παροχής, η οποία υπολογίζεται κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1, στοιχείο β), ο αρμόδιος φορέας μπορεί να μην εφαρμόζει τον αναλογικό υπολογισμό, υπό τους όρους που προβλέπονται στον κανονισμό εφαρμογής. Οι καταστάσεις αυτές ορίζονται στο Παράρτημα VIII.

Άρθρο 53

Κανόνες αντισώρευσης

1. Συρροή παροχών αναπηρίας, γήρατος και επιζώντων, οι οποίες υπολογίζονται ή χορηγούνται βάσει των περιόδων ασφάλισης ή/και κατοικίας, τις οποίες έχει πραγματοποιήσει ένα και το αυτό πρόσωπο, θεωρείται ως συρροή παροχών της ίδιας φύσης.
2. Συρροή παροχών, οι οποίες δεν δύνανται να θεωρηθούν της ίδιας φύσης κατά την έννοια της παραγράφου 1, θεωρείται ως συρροή παροχών διαφορετικής φύσης.
3. Για τους σκοπούς των κανόνων αντισώρευσης, οι οποίοι προβλέπονται από τη νομοθεσία κράτους μέλους, σε περίπτωση συρροής παροχών αναπηρίας, γήρατος ή επιζώντων με παροχή ίδιας ή διαφορετικής φύσης είτε με άλλα εισοδήματα, ισχύουν οι ακόλουθες διατάξεις :
  - α) ο αρμόδιος φορέας λαμβάνει υπόψη τις παροχές ή τα εισοδήματα που έχουν αποκτηθεί σε άλλο κράτος μέλος, μόνο εφόσον η νομοθεσία την οποία αυτός εφαρμόζει προβλέπει ότι λαμβάνονται υπόψη οι παροχές ή τα εισοδήματα που έχουν αποκτηθεί στο εξωτερικό,

- β) ο αρμόδιος φορέας λαμβάνει υπόψη το καταβλητέο από άλλο κράτος μέλος ποσό των παροχών πριν από την αφαίρεση του φόρου, των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των λοιπών ατομικών κρατήσεων, εκτός εάν η νομοθεσία την οποία εφαρμόζει προβλέπει την εφαρμογή των κανόνων αντισώρευσης μετά την πραγματοποίηση τέτοιων κρατήσεων, υπό τους όρους και τις διαδικασίες που ορίζονται στον κανονισμό εφαρμογής,
- γ) ο αρμόδιος φορέας δεν λαμβάνει υπόψη το ποσό των παροχών οι οποίες έχουν αποκτηθεί δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους βάσει προαιρετικής υπαγωγής ή προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης,
- δ) όταν ένα μόνο κράτος μέλος εφαρμόζει κανόνες αντισώρευσης, λόγω του ότι ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει παροχές ίδιας ή διαφορετικής φύσης σύμφωνα με τη νομοθεσία άλλων κρατών μελών ή εισοδήματα τα οποία έχουν αποκτηθεί σε άλλα κράτη μέλη, η οφειλόμενη παροχή δύναται να μειώνεται μόνο έως το ποσό τέτοιων παροχών ή τέτοιων εισοδημάτων.

Άρθρο 54

Συρροή παροχών ίδιας φύσης

1. Σε περίπτωση συρροής παροχών ίδιας φύσης, οι οποίες οφείλονται δυνάμει της νομοθεσίας δύο ή περισσότερων κρατών μελών, οι κανόνες αντισώρευσης τους οποίους προβλέπει η νομοθεσία κράτους μέλους δεν εφαρμόζονται σε αναλογική παροχή.

2. Οι κανόνες αντισώρευσης εφαρμόζονται σε αυτοτελή παροχή, μόνο υπό τον όρο ότι πρόκειται για :

α) παροχή, το ποσό της οποίας είναι ανεξάρτητο από τη διάρκεια των περιόδων ασφάλισης ή κατοικίας,

ή

β) παροχή, το ποσό της οποίας καθορίζεται σε συνάρτηση με πλασματική περίοδο η οποία θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί μεταξύ της ημερομηνίας επέλευσης του κινδύνου και μιας μεταγενέστερης ημερομηνίας, εφόσον αυτή συρρέει :

(i) είτε με παροχή του ίδιου τύπου, εκτός εάν έχει συναφθεί συμφωνία μεταξύ δύο ή περισσότερων κρατών μελών με σκοπό να αποφεύγεται ο υπολογισμός της ίδιας πλασματικής περιόδου πάνω από μία φορά, είτε

(ii) με παροχή που αναφέρεται στο στοιχείο α).

Οι παροχές και οι συμφωνίες οι οποίες αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΧ.

Άρθρο 55

Συρροή παροχών διαφορετικής φύσης

1. Εάν η λήψη παροχών διαφορετικής φύσεως ή άλλων εισοδημάτων συνεπάγεται την εφαρμογή των κανόνων αντισώρευσης, οι οποίοι προβλέπονται από τη νομοθεσία των ενδιαφερομένων κρατών μελών :

α) σε δύο ή περισσότερες αυτοτελείς παροχές, οι αρμόδιοι φορείς διαιρούν την ή τις παροχές ή τα άλλα εισοδήματα, όπως αυτές έχουν ληφθεί υπόψη, δια του αριθμού των παροχών οι οποίες υπόκεινται στους εν λόγω κανόνες,

εντούτοις, η εφαρμογή του παρόντος εδαφίου δεν μπορεί να στερήσει, από το ενδιαφερόμενο πρόσωπο την ιδιότητά του ως συνταξιούχου για τους σκοπούς των άλλων Κεφαλαίων του παρόντος Τίτλου, σύμφωνα με τους όρους και τις διαδικασίες που ορίζονται στον κανονισμό εφαρμογής,

β) σε μία ή περισσότερες αναλογικές παροχές, οι αρμόδιοι φορείς λαμβάνουν υπόψη την ή τις παροχές ή άλλα εισοδήματα, καθώς και όλα τα στοιχεία τα οποία προβλέπονται για την εφαρμογή των κανόνων αντισώρευσης, σε συνάρτηση με το λόγο μεταξύ των περιόδων ασφάλισης ή/και κατοικίας, οι οποίες έχουν ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό που αναφέρεται στο άρθρο 52, παράγραφος 1, στοιχείο β), σημείο (ii),

γ) σε μία ή περισσότερες αυτοτελείς παροχές και σε μία ή περισσότερες αναλογικές παροχές, οι αρμόδιοι φορείς εφαρμόζουν, *mutatis mutandis*, το εδάφιο α), ως προς τις αυτοτελείς παροχές, και το στοιχείο β), ως προς τις αναλογικές παροχές.

2. Ο αρμόδιος φορέας δεν προβαίνει στην κατά τα ανωτέρω διαίρεση των αυτοτελών παροχών, εάν η νομοθεσία την οποία εφαρμόζει προβλέπει λήψη υπόψη των παροχών διαφορετικής φύσης ή/και άλλων εισοδημάτων καθώς και όλων των άλλων στοιχείων για τον υπολογισμό μέρους του ποσού τους, το οποίο καθορίζεται με βάση το λόγο μεταξύ των περιόδων ασφάλισης ή/και κατοικίας οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 52, παράγραφος 1, στοιχείο β), σημείο (ii).
3. Οι παράγραφοι 1 και 2 εφαρμόζονται, *mutatis mutandis*, εάν η νομοθεσία ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών προβλέπει ότι δεν γεννάται δικαίωμα σε παροχή στην περίπτωση κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος λαμβάνει παροχή διαφορετικής φύσης, καταβλητέας δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους, ή άλλο εισόδημα.

Άρθρο 56

Συμπληρωματικές διατάξεις για τον υπολογισμό των παροχών

1. Για τον υπολογισμό του θεωρητικού και του αναλογικού ποσού τα οποία αναφέρονται στο άρθρο 52, παράγραφος 1, στοιχείο β), εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες :
- α) εάν η συνολική διάρκεια των περιόδων ασφάλισης ή/και κατοικίας, οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί πριν από την επέλευση του κινδύνου δυνάμει των νομοθεσιών όλων των ενδιαφερομένων κρατών μελών, είναι μεγαλύτερη από τη μέγιστη περίοδο η οποία απαιτείται από τη νομοθεσία ενός από τα εν λόγω κράτη μέλη για τη χορήγηση πλήρους παροχής, ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους αυτού λαμβάνει υπόψη τη μέγιστη αυτή περίοδο αντί της συνολικής διάρκειας των πραγματοποιηθεισών περιόδων· αυτή η μέθοδος υπολογισμού δεν πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την επιβάρυνση του εν λόγω φορέα με ποσό παροχής υψηλότερο από το ποσό της πλήρους παροχής το οποίο προβλέπεται από τη νομοθεσία την οποία εφαρμόζει· η παρούσα διάταξη δεν εφαρμόζεται στις παροχές, το ποσό των οποίων είναι ανεξάρτητο από τη διάρκεια των περιόδων ασφάλισης,

- β) η διαδικασία για τη λήψη υπόψη των συμπιπτουσών χρονικά περιόδων ορίζεται στον κανονισμό εφαρμογής,
- γ) εάν η νομοθεσία κράτους μέλους προβλέπει ότι ο υπολογισμός των παροχών βασίζεται σε εισοδήματα, εισφορές, βάσεις εισφορών, προσαυξήσεις, απολαβές, άλλα ποσά ή σε συνδυασμό περισσοτέρων του ενός από αυτά (μέσα, αναλογικά, κατ' αποκοπή ή πλασματικά), ο αρμόδιος φορέας :
- (i) καθορίζει τη βάση υπολογισμού των παροχών σύμφωνα μόνο με τις περιόδους ασφάλισης οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί δυνάμει της νομοθεσίας την οποία εφαρμόζει,
  - (ii) χρησιμοποιεί, για τον προσδιορισμό του ποσού το οποίο υπολογίζεται σύμφωνα με τις περιόδους ασφάλισης ή/και κατοικίας, οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί δυνάμει της νομοθεσίας των άλλων κρατών μελών, τα ίδια στοιχεία τα οποία καθορίζονται ή διαπιστώνονται για τις περιόδους ασφάλισης οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί υπό τη νομοθεσία την οποία αυτός εφαρμόζει,
- σύμφωνα με τις διαδικασίες οι οποίες αναφέρονται στο Παράρτημα XI για το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.
2. Οι διατάξεις της νομοθεσίας κράτους μέλους περί αναπροσαρμογής των στοιχείων τα οποία λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των παροχών εφαρμόζονται, εφόσον είναι αναγκαίο, στα στοιχεία τα οποία πρέπει να ληφθούν υπόψη από τον αρμόδιο φορέα αυτού του κράτους μέλους, σύμφωνα με την παράγραφο 1, σε σχέση με τις περιόδους ασφάλισης ή κατοικίας οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί δυνάμει της νομοθεσίας άλλων κρατών μελών.

Άρθρο 57

Περίοδοι ασφάλισης ή κατοικίας κατώτερες του έτους

1. Παρά το άρθρο 52, παράγραφος 1, στοιχείο β), ο φορέας κράτους μέλους δεν υποχρεούται να χορηγεί παροχές για περιόδους οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί υπό τη νομοθεσία την οποία εφαρμόζει και οι οποίες λαμβάνονται υπόψη κατά την επέλευση του κινδύνου, εάν :

- η διάρκεια των περιόδων αυτών είναι μικρότερη του ενός έτους,

και

- λαμβανομένων υπόψη μόνο των περιόδων αυτών, δεν αποκτάται δικαίωμα σε παροχές δυνάμει της νομοθεσίας αυτής.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «περίοδοι» νοούνται όλες οι περίοδοι ασφάλισης, μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας ή κατοικίας, που είτε γεννούν δικαίωμα στη συγκεκριμένη παροχή είτε την αυξάνουν άμεσα.

2. Ο αρμόδιος φορέας καθενός από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη λαμβάνει υπόψη τις περιόδους που αναφέρονται στην παράγραφο 1, για τους σκοπούς του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο β), σημείο i).

3. Σε περίπτωση κατά την οποία η εφαρμογή της παραγράφου 1 θα είχε ως αποτέλεσμα να απαλλαγούν από τις υποχρεώσεις τους όλοι οι φορείς των ενδιαφερομένων κρατών μελών, οι παροχές χορηγούνται αποκλειστικά δυνάμει της νομοθεσίας του τελευταίου από τα εν λόγω κράτη μέλη, της οποίας οι όροι πληρούνται, ως εάν όλες οι περίοδοι ασφάλισης και κατοικίας που πραγματοποιήθηκαν και ελήφθησαν υπόψη, σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 51, παράγραφοι 1 και 2, είχαν πραγματοποιηθεί υπό τη νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού.

Άρθρο 58

Χορήγηση συμπληρώματος

1. Ο δικαιούχος παροχών, επί του οποίου εφαρμόζεται το παρόν Κεφάλαιο, δεν θα μπορούσε στο κράτος μέλος κατοικίας, και κατά τη νομοθεσία του οποίου του οφείλεται παροχή, να λάβει παροχή μικρότερη από την ελάχιστη παροχή η οποία ορίζεται από την εν λόγω νομοθεσία για περίοδο ασφάλισης ή κατοικίας ίση με το σύνολο των περιόδων οι οποίες έχουν ληφθεί υπόψη για την εκκαθάριση σύμφωνα με το παρόν Κεφάλαιο.
2. Ο αρμόδιος φορέας αυτού του κράτους μέλους καταβάλλει στον ενδιαφερόμενο, καθ' όλο το διάστημα κατά το οποίο κατοικεί στο έδαφός του, συμπληρωματικό ποσό ίσο με τη διαφορά μεταξύ του συνόλου των παροχών οι οποίες οφείλονται σύμφωνα με το παρόν Κεφάλαιο και του ποσού της ελάχιστης παροχής.

Άρθρο 59

Νέος υπολογισμός και αναπροσαρμογή των παροχών

1. Εάν η μέθοδος καθορισμού των παροχών ή οι κανόνες για τον υπολογισμό των παροχών τροποποιηθούν σύμφωνα με τη νομοθεσία κράτους μέλους ή εάν η προσωπική κατάσταση του ενδιαφερομένου υποστεί σημαντική αλλαγή, η οποία, σύμφωνα με τη νομοθεσία αυτή, μπορεί να οδηγήσει σε αναπροσαρμογή του ποσού της παροχής, πραγματοποιείται νέος υπολογισμός σύμφωνα με το άρθρο 52.

2. Ωστόσο, εάν, λόγω αύξησης του κόστους ζωής, μεταβολής του ύψους του εισοδήματος ή για άλλους λόγους οι οποίοι επιβάλλουν προσαρμογή, τροποποιηθούν οι παροχές των ενδιαφερομένων κρατών μελών κατά ένα ποσοστό ή εφ' άπαξ ποσό, το εν λόγω ποσοστό ή ποσό εφαρμόζεται απευθείας στις παροχές οι οποίες καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 52, χωρίς να χρειάζεται νέος υπολογισμός.

Άρθρο 60

Ειδικές διατάξεις για δημοσίους υπαλλήλους

1. Τα άρθρα 6, 50, 51, παράγραφος 3 και 52 έως 59 εφαρμόζονται, *mutatis mutandis*, σε πρόσωπα τα οποία καλύπτονται από ειδικό σύστημα για δημοσίους υπαλλήλους.

2. Ωστόσο, εάν η νομοθεσία αρμόδιου κράτους μέλους εξαρτά την απόκτηση, εκκαθάριση, διατήρηση ή ανάκτηση του δικαιώματος σε παροχές δυνάμει ειδικού συστήματος για δημοσίους υπαλλήλους από την προϋπόθεση ότι όλες οι περίοδοι ασφάλισης έχουν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο ενός ή περισσοτέρων ειδικών συστημάτων για δημοσίους υπαλλήλους σε αυτό το κράτος μέλος ή ότι θεωρούνται από τη νομοθεσία αυτού του κράτους μέλους ως ισοδύναμες προς τέτοιες περιόδους, ο αρμόδιος φορέας του εν λόγω κράτους λαμβάνει υπόψη μόνο τις περιόδους οι οποίες δύνανται να αναγνωρισθούν δυνάμει της νομοθεσίας την οποία αυτός εφαρμόζει.

Εάν, αφού ληφθούν υπόψη οι περίοδοι οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί κατ' αυτόν τον τρόπο, ο ενδιαφερόμενος δεν πληροί τους όρους για τη λήψη των εν λόγω παροχών, οι περίοδοι αυτές λαμβάνονται υπόψη για τη χορήγηση των παροχών του γενικού συστήματος ή, ελλείψει τέτοιου, του συστήματος το οποίο εφαρμόζεται, ανάλογα με την περίπτωση, για τους χειρώνακτες εργαζομένους ή τους υπαλλήλους γραφείου.

3. Εάν, δυνάμει της νομοθεσίας κράτους μέλους, οι παροχές δυνάμει ειδικού συστήματος για τους δημοσίους υπαλλήλους υπολογίζονται βάσει του τελευταίου μισθού ή μισθών οι οποίοι έχουν ληφθεί κατά τη διάρκεια μιας περιόδου αναφοράς, ο αρμόδιος φορέας του κράτους αυτού λαμβάνει υπόψη για τον υπολογισμό μόνο τους μισθούς, δεόντως αναπροσαρμοσμένους, οι οποίοι έχουν ληφθεί κατά την ή τις περιόδους κατά τις οποίες ο ενδιαφερόμενος υπαγόταν στη νομοθεσία αυτή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Παροχές ανεργίας

Άρθρο 61

Ειδικοί κανόνες για τον συνυπολογισμό των περιόδων ασφάλισης, μισθωτής δραστηριότητας ή μη μισθωτής δραστηριότητας

1. Ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου εξαρτά τη γένεση, τη διατήρηση, την ανάκτηση ή τη διάρκεια του δικαιώματος παροχών από την πραγματοποίηση περιόδων ασφάλισης, μισθωτής δραστηριότητας ή μη μισθωτής δραστηριότητας, λαμβάνει υπόψη, εφόσον χρειάζεται, τις περιόδους ασφάλισης, μισθωτής δραστηριότητας ή μη μισθωτής δραστηριότητας που πραγματοποιήθηκαν δυνάμει της νομοθεσίας κάθε άλλου κράτους μέλους, ως εάν είχαν πραγματοποιηθεί δυνάμει της νομοθεσίας που αυτός εφαρμόζει.

Ωστόσο, εφόσον η εφαρμοστέα νομοθεσία εξαρτά το δικαίωμα παροχών από την πραγματοποίηση περιόδων ασφάλισης, οι περίοδοι μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας που έχουν πραγματοποιηθεί δυνάμει της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους, λαμβάνονται υπόψη μόνο εάν αυτές οι περίοδοι θα θεωρούνταν ως περίοδοι ασφάλισης εάν είχαν πραγματοποιηθεί υπό την εφαρμοστέα νομοθεσία.

2. Εκτός από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 65, παράγραφος 5, στοιχείο α), η παράγραφος 1 του παρόντος άρθρου εφαρμόζεται, υπό τον όρο ότι ο ενδιαφερόμενος έχει πραγματοποιήσει τελευταία, σύμφωνα με τη νομοθεσία βάσει της οποίας ζητούνται οι παροχές :

- είτε περιόδους ασφάλισης, εάν η νομοθεσία αυτή απαιτεί περιόδους ασφάλισης,
- είτε περιόδους μισθωτής δραστηριότητας, εάν η νομοθεσία αυτή απαιτεί περιόδους μισθωτής δραστηριότητας,
- είτε περιόδους μη μισθωτής δραστηριότητας, εάν η νομοθεσία αυτή απαιτεί περιόδους μη μισθωτής δραστηριότητας.

Άρθρο 62

Υπολογισμός των παροχών

1. Ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου προβλέπει ότι ο υπολογισμός των παροχών βασίζεται επί του ποσού του προηγούμενου μισθού ή επαγγελματικού εισοδήματος, λαμβάνει υπόψη του αποκλειστικά το μισθό ή το επαγγελματικό εισόδημα που εισέπραξε ο ενδιαφερόμενος για την τελευταία μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα που άσκησε δυνάμει της εν λόγω νομοθεσίας.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται επίσης εφόσον η νομοθεσία που εφαρμόζεται από τον αρμόδιο φορέα προβλέπει συγκεκριμένη περίοδο αναφοράς για τον καθορισμό του μισθού που χρησιμεύει ως βάση για τον υπολογισμό των παροχών και εφόσον ο ενδιαφερόμενος υπαγόταν, κατά τη διάρκεια ολόκληρης ή μέρους αυτής της περιόδου, στη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους.

3. Κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 1 και 2 και όσον αφορά τους μεθοριακούς εργαζόμενους που εμπίπτουν στο άρθρο 65, παράγραφος 5, στοιχείο α), ο αρμόδιος φορέας του τόπου κατοικίας λαμβάνει υπόψη του το μισθό ή το επαγγελματικό εισόδημα που εισέπραξε ο ενδιαφερόμενος στο κράτος μέλος στη νομοθεσία του οποίου υπαγόταν κατά τη διάρκεια της τελευταίας του μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας, σύμφωνα με τον κανονισμό εφαρμογής.

Άρθρο 63

Ειδική διάταξη για τη μη εφαρμογή της ρήτηρας κατοικίας

Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, το άρθρο 7 εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 64 και 65 και εντός των αναφερόμενων σε αυτά ορίων.

Άρθρο 64

Άνεργοι που μεταβαίνουν σε άλλο κράτος μέλος

1. Ο πλήρως άνεργος, ο οποίος πληροί τους όρους της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους μέλους για τη θεμελίωση δικαιώματος παροχών και μεταβαίνει σε άλλο κράτος μέλος για να αναζητήσει εκεί απασχόληση, διατηρεί το δικαίωμα των χρηματικών παροχών ανεργίας υπό τους εξής όρους και σύμφωνα με τους ακόλουθους περιορισμούς :

- α) πριν από την αναχώρησή του, ο άνεργος πρέπει να έχει εγγραφεί ως αιτών εργασία και να έχει παραμείνει στη διάθεση των υπηρεσιών απασχόλησης του αρμόδιου κράτους μέλους επί τέσσερις τουλάχιστον εβδομάδες μετά την έναρξη της ανεργίας· ωστόσο, οι αρμόδιες υπηρεσίες ή φορείς δύνανται να επιτρέψουν την αναχώρησή του πριν από τη λήξη της προθεσμίας αυτής,

- β) ο άνεργος πρέπει να εγγράφεται ως αιτών εργασία στις αρμόδιες υπηρεσίες απασχόλησης του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί, να υπαχθεί στον έλεγχο που οργανώνεται εκεί και να τηρεί τους όρους της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους μέλους· ο όρος αυτός τεκμαίρεται ότι πληρούται για την περίοδο πριν από την εγγραφή, εφόσον αυτή πραγματοποιείται εντός επτά ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία ο άνεργος έπαυσε να είναι στη διάθεση των υπηρεσιών του κράτους μέλους από το οποίο αναχώρησε· σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η περίοδος αυτή είναι δυνατόν να παρατείνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες ή φορείς,
- γ) το δικαίωμα παροχών διατηρείται για περίοδο τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος έπαυσε να είναι στη διάθεση των υπηρεσιών απασχόλησης του κράτους μέλους από το οποίο αναχώρησε, υπό τον όρο ότι η συνολική διάρκεια χορήγησης των παροχών δεν υπερβαίνει τη συνολική χρονική διάρκεια του δικαιώματός του σε παροχές δυνάμει της νομοθεσίας του σχετικού κράτους μέλους· η περίοδος τριών μηνών δύναται να παρατείνεται από την αρμόδια υπηρεσία ή φορέα έως έξι μήνες κατ' ανώτατο όριο,
- δ) οι παροχές χορηγούνται από τον αρμόδιο φορέα σύμφωνα με τη νομοθεσία που αυτός εφαρμόζει και σε βάρος του.

2. Εάν ο ενδιαφερόμενος επιστρέψει στο αρμόδιο κράτος μέλος κατά τη λήξη της περιόδου κατά την οποία έχει δικαίωμα παροχών σύμφωνα με την παράγραφο 1, στοιχείο γ) ή ενωρίτερα, εξακολουθεί να έχει δικαίωμα παροχών υπό τη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους. Χάνει κάθε δικαίωμα παροχών υπό τη νομοθεσία του αρμόδιου κράτους μέλους εάν δεν επιστρέψει εκεί κατά τη λήξη της περιόδου αυτής ή ενωρίτερα, με την επιφύλαξη ευνοϊκότερων διατάξεων της νομοθεσίας αυτής. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι αρμόδιες υπηρεσίες ή φορείς μπορούν να επιτρέψουν στον ενδιαφερόμενο να επιστρέψει σε μεταγενέστερη ημερομηνία χωρίς να χάνει τα δικαιώματά του.

3. Με την επιφύλαξη ευνοϊκότερης νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους μέλους, μεταξύ δύο περιόδων μισθωτής δραστηριότητας, η ανώτατη συνολική περίοδος κατά την οποία διατηρείται το δικαίωμα των παροχών δυνάμει της παραγράφου 1 είναι τρεις μήνες· οι αρμόδιες υπηρεσίες ή φορείς μπορούν να παρατείνουν την περίοδο αυτή έως έξι μήνες κατ' ανώτατο όριο.

4. Οι τρόποι ανταλλαγής πληροφοριών, συνεργασίας και αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των φορέων και των υπηρεσιών του αρμόδιου κράτους μέλους και του κράτους μέλους στο οποίο μεταβαίνει ο ενδιαφερόμενος για να αναζητήσει απασχόληση, ορίζονται από τον κανονισμό εφαρμογής.

Άρθρο 65

Ανεργοί οι οποίοι κατοικούν σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο

1. Ο μερικώς ή περιοδικώς άνεργος ο οποίος, κατά την τελευταία μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητά του, κατοικούσε σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο, πρέπει να τίθεται στη διάθεση του εργοδότη του ή των υπηρεσιών απασχόλησης του αρμόδιου κράτους μέλους. Λαμβάνει παροχές σύμφωνα με τη νομοθεσία του αρμόδιου κράτους μέλους, ως εάν κατοικούσε στο κράτος μέλος αυτό. Οι παροχές αυτές χορηγούνται από τον φορέα του αρμόδιου κράτους μέλους.

2. Ο πλήρως άνεργος ο οποίος, κατά την τελευταία μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητά του, κατοικούσε σε κράτος μέλος άλλο από το αρμόδιο και ο οποίος εξακολουθεί να κατοικεί ή επιστρέφει σε αυτό το κράτος μέλος, πρέπει να τίθεται στη διάθεση των υπηρεσιών απασχόλησης του κράτους μέλους κατοικίας. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 64, ο πλήρως άνεργος μπορεί, συμπληρωματικά, να τίθεται στη διάθεση των υπηρεσιών απασχόλησης του κράτους μέλους στο οποίο άσκησε την τελευταία μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητά του.

Ένας άνεργος, ο οποίος δεν είναι μεθοριακός εργαζόμενος και ο οποίος δεν επιστρέφει στο κράτος μέλος κατοικίας του, τίθεται στη διάθεση των υπηρεσιών απασχόλησης του κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου υπαγόταν τελευταία.

3. Ο άνεργος που αναφέρεται στην πρώτη πρόταση της παραγράφου 2, πρέπει να εγγράφεται ως αιτών εργασία στις αρμόδιες υπηρεσίες απασχόλησης του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί, να υπαχθεί στον έλεγχο που οργανώνεται εκεί και να τηρεί τους όρους της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους μέλους. Εάν παράλληλα επιλέξει να εγγραφεί ως αιτών εργασία στο κράτος μέλος στο οποίο άσκησε την τελευταία μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητά του, πρέπει να πληροί τις υποχρεώσεις που ισχύουν σε αυτό το κράτος μέλος.

4. Η εφαρμογή του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 2 και της δεύτερης πρότασης της παραγράφου 3 καθώς και οι τρόποι ανταλλαγής πληροφοριών, συνεργασίας και αμοιβαίας συνδρομής μεταξύ των φορέων και των υπηρεσιών του κράτους μέλους κατοικίας του ανέργου και του κράτους μέλους στο οποίο άσκησε την τελευταία του απασχόληση, ορίζονται από τον κανονισμό εφαρμογής.

5. α) Ο άνεργος που αναφέρεται στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 λαμβάνει παροχές σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας, ως εάν να υπαγόταν σε αυτή τη νομοθεσία κατά την τελευταία του μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα. Οι παροχές αυτές χορηγούνται από τον φορέα του τόπου κατοικίας.

- β) Ωστόσο, ο εργαζόμενος που δεν είναι μεθοριακός εργαζόμενος και ο οποίος έλαβε παροχές εις βάρος του αρμόδιου φορέα του κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου υπαγόταν τελευταία, λαμβάνει κατ' αρχάς, μόλις επιστρέψει στο κράτος μέλος κατοικίας του, παροχές σύμφωνα με το άρθρο 64, ενώ η χορήγηση των παροχών σύμφωνα με το στοιχείο α) αναστέλλεται για το διάστημα κατά το οποίο ο άνεργος λαμβάνει παροχές δυνάμει της νομοθεσίας στην οποία υπαγόταν τελευταία.

6. Οι παροχές που χορηγούνται από το φορέα του τόπου κατοικίας σύμφωνα με την παράγραφο 5 εξακολουθούν να επιβαρύνουν τον εν λόγω φορέα. Ωστόσο, με την επιφύλαξη της παραγράφου 7, ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου υπαγόταν τελευταία ο άνεργος, αποδίδει στο φορέα του τόπου κατοικίας το πλήρες ποσό των παροχών που κατέβαλε ο φορέας αυτός κατά τους τρεις πρώτους μήνες. Το ποσό της απόδοσης κατά την περίοδο αυτή δεν μπορεί να είναι υψηλότερο από το καταβλητέο ποσό, σε περίπτωση ανεργίας, δυνάμει της νομοθεσίας του αρμόδιου κράτους μέλους. Στην περίπτωση της παραγράφου 5, στοιχείο β), η περίοδος κατά την οποία χορηγούνται παροχές κατ' εφαρμογή του άρθρου 64 αφαιρείται από την περίοδο που αναφέρεται στη δεύτερη πρόταση της παρούσας παραγράφου. Οι ρυθμίσεις για την απόδοση αυτή καθορίζονται από τον κανονισμό εφαρμογής.

7. Εντούτοις, η περίοδος απόδοσης που αναφέρεται στην παράγραφο 6 παρατείνεται σε πέντε μήνες στην περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος, κατά τη διάρκεια των προηγούμενων 24 μηνών, έχει πραγματοποιήσει περιόδους μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας διάρκειας 12 τουλάχιστον μηνών στο κράτος μέλος στη νομοθεσία του οποίου υπαγόταν, εφόσον οι περίοδοι αυτές πληρούν τους όρους για τη θεμελίωση δικαιώματος σε παροχές ανεργίας.

8. Για τους σκοπούς των παραγράφων 6 και 7, δύο ή περισσότερα κράτη μέλη ή οι αρμόδιες αρχές τους, μπορούν να προβλέπουν άλλες μεθόδους απόδοσης ή να παραιτούνται από οιαδήποτε απόδοση μεταξύ των φορέων που εμπíπτουν στη δικαιοδοσία τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Παροχές προσύνταξης

Άρθρο 66

Παροχές

Όταν η εφαρμοστέα νομοθεσία εξαρτά το δικαίωμα σε παροχές προσύνταξης από την πραγματοποίηση περιόδων ασφάλισης, μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας, δεν εφαρμόζεται το άρθρο 6.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Οικογενειακές παροχές

Άρθρο 67

Μέλη οικογένειας που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος

Ένα πρόσωπο δικαιούται οικογενειακές παροχές σύμφωνα με τη νομοθεσία του αρμόδιου κράτους μέλους και για τα μέλη της οικογενείας του που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, ως εάν κατοικούσαν στο έδαφος του πρώτου κράτους μέλους. Ωστόσο, οι συνταξιούχοι δικαιούνται τις οικογενειακές παροχές σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο για τη χορήγηση της σύνταξής τους.

Άρθρο 68

Κανόνες προτεραιότητας στην περίπτωση σώρευσης δικαιωμάτων

1. Εάν, κατά την ίδια περίοδο και για τα ίδια μέλη οικογενείας, προβλέπονται παροχές δυνάμει των νομοθεσιών περισσοτέρων του ενός κρατών μελών, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες προτεραιότητας :
- α) στην περίπτωση παροχών που οφείλονται από περισσότερα του ενός κράτη μέλη για διαφορετικούς λόγους, η σειρά προτεραιότητας είναι η εξής : προηγούνται τα δικαιώματα που αποκτώνται λόγω της άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας, έπονται τα δικαιώματα που αποκτώνται λόγω οφειλόμενης σύνταξης και τελευταία εφαρμόζονται τα δικαιώματα που αποκτώνται λόγω κατοικίας,
- β) στην περίπτωση παροχών που οφείλονται από περισσότερα του ενός κράτη μέλη για τον ίδιο λόγο, η σειρά προτεραιότητας καθορίζεται βάσει των ακόλουθων επικουρικών κριτηρίων :
- (i) εάν πρόκειται για δικαιώματα που αποκτώνται λόγω της άσκησης μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας : ο τόπος κατοικίας των τέκνων, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει εκεί τέτοια δραστηριότητα, και επικουρικά, εφόσον απαιτείται, οι υψηλότερες παροχές που προβλέπονται από τις συγκρουόμενες νομοθεσίες. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, το βάρος των παροχών κατανέμεται σύμφωνα με κριτήρια που καθορίζονται στον κανονισμό εφαρμογής,
- (ii) εάν πρόκειται για δικαιώματα που αποκτώνται λόγω οφειλόμενων συντάξεων : ο τόπος κατοικίας των τέκνων, υπό την προϋπόθεση ότι οφείλεται σύνταξη δυνάμει της νομοθεσίας του, και επικουρικά, εφόσον απαιτείται, η μεγαλύτερη διάρκεια ασφάλισης ή κατοικίας δυνάμει των συγκρουομένων νομοθεσιών,

(iii) εάν πρόκειται για δικαιώματα που αποκτώνται λόγω κατοικίας : ο τόπος κατοικίας των τέκνων.

2. Στην περίπτωση σώρευσης δικαιωμάτων, οι οικογενειακές παροχές χορηγούνται σύμφωνα με τη νομοθεσία που θεωρείται ότι έχει προτεραιότητα σύμφωνα με την παράγραφο 1. Τα δικαιώματα στις οικογενειακές παροχές που οφείλονται δυνάμει της ή των συγκρουομένων νομοθεσιών, αναστέλλονται έως το ύψος του ποσού που προβλέπεται από την πρώτη νομοθεσία και παρέχονται, εφόσον απαιτείται, υπό μορφή διαφορικού συμπληρώματος, για το τμήμα που υπερβαίνει το προαναφερόμενο ποσό. Ωστόσο, δεν χρειάζεται η πρόβλεψη του διαφορικού αυτού συμπληρώματος για τέκνα τα οποία κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος, όταν το δικαίωμα στην εν λόγω παροχή βασίζεται αποκλειστικά στην κατοικία.

3. Εάν, δυνάμει του άρθρου 67, υποβάλλεται αίτηση οικογενειακών παροχών στον αρμόδιο φορέα κράτους μέλους του οποίου εφαρμόζεται η νομοθεσία, αλλά χωρίς δικαίωμα προτεραιότητας σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου :

α) ο εν λόγω φορέας διαβιβάζει την αίτηση αμελλητί στον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους του οποίου η νομοθεσία εφαρμόζεται κατά προτεραιότητα· ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο, και, με την επιφύλαξη των διατάξεων του κανονισμού εφαρμογής όσον αφορά την προσωρινή χορήγηση των παροχών, παρέχει, εφόσον απαιτείται, το διαφορικό συμπλήρωμα που προβλέπεται στην παράγραφο 2,

β) ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους του οποίου η νομοθεσία εφαρμόζεται κατά προτεραιότητα, διεκπεραιώνει την αίτηση ως εάν είχε υποβληθεί απευθείας στον ίδιο και η ημερομηνία υποβολής της αίτησης στον πρώτο φορέα θεωρείται ως ημερομηνία υποβολής της στο φορέα που έχει προτεραιότητα.

Άρθρο 69

Συμπληρωματικές διατάξεις

1. Εάν, δυνάμει της νομοθεσίας που ορίζεται δυνάμει των άρθρων 67 και 68, δεν γεννάται κανένα δικαίωμα για τη χορήγηση συμπληρωματικών ή ειδικών οικογενειακών παροχών για τα ορφανά, οι εν λόγω παροχές χορηγούνται, ως συμπλήρωμα των άλλων οικογενειακών παροχών στις οποίες έχει γεννηθεί δικαίωμα δυνάμει της προαναφερθείσας νομοθεσίας, από τη νομοθεσία του κράτους μέλους στην οποία ο θανών υπαγόταν επί μακρότερο χρονικό διάστημα, εφόσον το δικαίωμα αποκτήθηκε δυνάμει της νομοθεσίας αυτής. Εάν δεν αποκτήθηκε δικαίωμα δυνάμει της νομοθεσίας αυτής, οι όροι για την απόκτηση του δικαιώματος εξετάζονται και οι παροχές χορηγούνται δυνάμει των νομοθεσιών των υπόλοιπων σχετικών κρατών μελών, κατά φθίνουσα σειρά της διάρκειας των περιόδων ασφάλισης ή κατοικίας που πραγματοποιήθηκαν δυνάμει της νομοθεσίας των εν λόγω κρατών μελών.
2. Οι συνταξιοδοτικού τύπου παροχές ή τα συμπληρώματα συντάξεων χορηγούνται και υπολογίζονται σύμφωνα με το Κεφάλαιο 5.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Ειδικές μη ανταποδοτικού τύπου παροχές σε χρήμα

Άρθρο 70

Γενική διάταξη

1. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται στις ειδικές μη ανταποδοτικού τύπου παροχές σε χρήμα, οι οποίες προβλέπονται δυνάμει νομοθεσίας η οποία, λόγω του προσωπικού πεδίου εφαρμογής της, των στόχων ή/και των προϋποθέσεων για τη θεμελίωση δικαιώματος, έχει χαρακτηριστικά τόσο της νομοθεσίας κοινωνικής ασφάλειας η οποία αναφέρεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1 όσο και της κοινωνικής πρόνοιας.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κεφαλαίου, ως «ειδικές μη ανταποδοτικού τύπου παροχές σε χρήμα», νοούνται εκείνες οι οποίες :

α) προορίζονται να παρέχουν είτε :

(i) συμπληρωματική, αναπληρωματική ή επικουρική κάλυψη έναντι των κινδύνων οι οποίοι αντιστοιχούν στους αναφερόμενους στο άρθρο 3, παράγραφος 1, κλάδους κοινωνικής ασφάλειας και να εξασφαλίζουν στους ενδιαφερομένους ένα ελάχιστο εισόδημα διαβίωσης σε σχέση με το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος,

ή

(ii) μόνο ειδική προστασία στα άτομα με αναπηρίες, οι οποίες συνδέονται στενά με το κοινωνικό περιβάλλον του συγκεκριμένου προσώπου στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος,

και

β) στις περιπτώσεις που η χρηματοδότηση προέρχεται αποκλειστικά από την υποχρεωτική φορολογία που προορίζεται να καλύψει τις γενικές δημόσιες δαπάνες και οι όροι για τη χορήγηση και τον υπολογισμό των παροχών δεν εξαρτώνται από τυχόν εισφορές εκ μέρους του δικαιούχου· ωστόσο, οι παροχές που χορηγούνται για να καλύψουν συμπληρωματικά ανταποδοτικού τύπου παροχή, δεν θεωρούνται ως ανταποδοτικού τύπου παροχές για αυτό και μόνο το λόγο,

και

γ) περιλαμβάνονται στο Παράρτημα X.

3. Το άρθρο 7 και τα άλλα κεφάλαια του παρόντος Τίτλου δεν εφαρμόζονται στις παροχές της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.
4. Οι αναφερόμενες στην παράγραφο 2 παροχές χορηγούνται αποκλειστικά στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικούν οι ενδιαφερόμενοι και σύμφωνα με τη νομοθεσία του. Οι παροχές αυτές χορηγούνται από τον φορέα του τόπου κατοικίας και σε βάρος του.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Άρθρο 71

Σύνθεση και λειτουργία της Διοικητικής Επιτροπής

1. Η Διοικητική Επιτροπή για τον Συντονισμό των Συστημάτων Κοινωνικής Ασφάλισης, καλούμενη στο εξής «Διοικητική Επιτροπή», υπάγεται στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και αποτελείται από έναν εκπρόσωπο της κυβέρνησης κάθε κράτους μέλους, ο οποίος επικουρείται, εφόσον απαιτείται, από ειδικούς συμβούλους. Ένας εκπρόσωπος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, μετέχει, με συμβουλευτική ιδιότητα, στις συνεδριάσεις της Διοικητικής Επιτροπής.
2. Το καταστατικό της Διοικητικής Επιτροπής καταρτίζεται με κοινή συμφωνία των μελών της.

Οι αποφάσεις σχετικά με θέματα ερμηνείας που αναφέρονται στο άρθρο 72, στοιχείο α) εγκρίνονται σύμφωνα με τους κανόνες ψηφοφορίας που καθορίζονται στη Συνθήκη και λαμβάνουν την απαιτούμενη δημοσιότητα.

3. Η γραμματειακή υποστήριξη της Διοικητικής Επιτροπής εξασφαλίζεται από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 72

Καθήκοντα της Διοικητικής Επιτροπής

Η Διοικητική Επιτροπή :

- α) χειρίζεται όλα τα διοικητικά θέματα και τα θέματα ερμηνείας που απορρέουν από τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, του κανονισμού εφαρμογής ή από κάθε άλλη συμφωνία ή ρύθμιση που συνάπτεται στο πλαίσιο των κανονισμών αυτών, με την επιφύλαξη του δικαιώματος των σχετικών αρχών, φορέων και προσώπων να προσφεύγουν στα δικαστήρια και τις διαδικασίες που προβλέπονται από τις νομοθεσίες των κρατών μελών, από τον παρόντα κανονισμό ή από τη Συνθήκη,
- β) διευκολύνει την ομοιόμορφη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, ιδίως προωθώντας την ανταλλαγή πείρας και ορθών διοικητικών πρακτικών,
- γ) προάγει και αναπτύσσει τη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και των φορέων τους σε θέματα κοινωνικής ασφάλειας, ιδίως προκειμένου να αντιμετωπίζονται συγκεκριμένα ζητήματα ορισμένων κατηγοριών προσώπων· διευκολύνει επίσης την υλοποίηση δράσεων διασυνοριακής συνεργασίας στον τομέα του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας,

-
- δ) ενθαρρύνει την ευρύτερη δυνατή χρήση των νέων τεχνολογιών προς διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων, μεταξύ άλλων, εκσυγχρονίζοντας τις διαδικασίες για την ανταλλαγή πληροφοριών και προσαρμόζοντας τη ροή πληροφοριών μεταξύ φορέων ενόψει της ανταλλαγής με ηλεκτρονικά μέσα, λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη της επεξεργασίας των δεδομένων σε κάθε κράτος μέλος· η Διοικητική Επιτροπή εγκρίνει τους κοινούς κανόνες δομής για τις υπηρεσίες επεξεργασίας των δεδομένων, ιδίως σε θέματα ασφάλειας και χρήσης των προτύπων και καθορίζει τους τρόπους λειτουργίας του κοινού μέρους των εν λόγω υπηρεσιών,
- ε) ασκεί κάθε άλλο καθήκον το οποίο εμπίπτει στο πεδίο της αρμοδιότητάς της, δυνάμει του παρόντος κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής ή κάθε άλλης συμφωνίας ή ρύθμισης που συνάπτεται στο πλαίσιο των κανονισμών αυτών,
- στ) υποβάλλει στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων προτάσεις στον τομέα του συντονισμού των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, ώστε να βελτιωθεί και να εκσυγχρονισθεί το κοινοτικό κεκτημένο με την εκπόνηση μεταγενέστερων κανονισμών ή μέσω άλλων πράξεων που προβλέπονται από τη Συνθήκη,
- ζ) καθορίζει τα στοιχεία που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την κατάρτιση των λογαριασμών σχετικά με τις δαπάνες που βαρύνουν τους φορείς των κρατών μελών δυνάμει του παρόντος κανονισμού και εγκρίνει τους ετήσιους λογαριασμούς μεταξύ των εν λόγω φορέων με βάση την έκθεση της Επιτροπής Λογαριασμών που αναφέρεται στο άρθρο 74.

Άρθρο 73

Τεχνική Επιτροπή για την Επεξεργασία Δεδομένων

1. Στο πλαίσιο της Διοικητικής Επιτροπής συνιστάται μια Τεχνική επιτροπή για την Επεξεργασία Δεδομένων, καλούμενη στο εξής «Τεχνική Επιτροπή». Η Τεχνική Επιτροπή προτείνει στη Διοικητική Επιτροπή τους κοινούς κανόνες αρχιτεκτονικής για τη λειτουργία των υπηρεσιών επεξεργασίας δεδομένων, ιδίως σε θέματα ασφάλειας και χρήσης των προτύπων· καταρτίζει εκθέσεις και διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη πριν λάβει απόφαση η Διοικητική Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 72, στοιχείο δ). Η σύνθεση και ο τρόπος λειτουργίας της Τεχνικής Επιτροπής ορίζονται από τη Διοικητική Επιτροπή.
2. Προς το σκοπό αυτό, η Τεχνική Επιτροπή :
  - α) συγκεντρώνει τα σχετικά τεχνικά έγγραφα και αναλαμβάνει τις μελέτες και τις εργασίες που απαιτούνται για την εκπλήρωση των καθηκόντων της,
  - β) υποβάλλει στη Διοικητική Επιτροπή τις εκθέσεις και τις αιτιολογημένες γνώμες που προβλέπονται στην παράγραφο 1,
  - γ) εκτελεί άλλα καθήκοντα και μελέτες για θέματα που της αναθέτει η Διοικητική Επιτροπή,
  - δ) διασφαλίζει τη διαχείριση κοινοτικών πιλοτικών σχεδίων που διεξάγονται με τη χρήση υπηρεσιών επεξεργασίας δεδομένων και, ως προς το κοινοτικό τμήμα τους, των λειτουργικών συστημάτων που χρησιμοποιούν υπηρεσίες επεξεργασίας δεδομένων.

Άρθρο 74

Επιτροπή Λογαριασμών

1. Στο πλαίσιο της Διοικητικής Επιτροπής συνιστάται μια Επιτροπή Λογαριασμών. Η σύνθεση και ο τρόπος λειτουργίας της ορίζονται από τη Διοικητική Επιτροπή.

Η Επιτροπή Λογαριασμών :

- α) ελέγχει τη μέθοδο προσδιορισμού και υπολογισμού του μέσου ετησίου κόστους που υποβάλλουν τα κράτη μέλη,
- β) συλλέγει τα αναγκαία δεδομένα και προβαίνει στους αναγκαίους υπολογισμούς για την κατάρτιση της ετήσιας κατάστασης των απαιτήσεων κάθε κράτους μέλους,
- γ) υποβάλλει περιοδικά στη Διοικητική Επιτροπή αναφορά για τα αποτελέσματα της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής, ιδίως από οικονομική άποψη,
- δ) παρέχει τα στοιχεία και τις εκθέσεις που απαιτούνται για τη λήψη αποφάσεων από τη Διοικητική Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 72, στοιχείο ζ),

- ε) απευθύνει στη Διοικητική Επιτροπή κάθε χρήσιμη σύσταση, συμπεριλαμβανομένων των συστάσεων που αφορούν τον παρόντα κανονισμό σε σχέση με τα στοιχεία α), β) και γ),
- στ) εκτελεί όλες τις εργασίες, μελέτες ή αποστολές σχετικά με τα θέματα που της αναθέτει η Διοικητική Επιτροπή.

Άρθρο 75

Συμβουλευτική Επιτροπή για τον Συντονισμό των Συστημάτων Κοινωνικής Ασφάλειας

1. Συνιστάται μια Συμβουλευτική Επιτροπή για τον Συντονισμό των Συστημάτων Κοινωνικής Ασφάλειας, καλούμενη στο εξής «Συμβουλευτική Επιτροπή», η οποία αποτελείται, για κάθε κράτος μέλος, από :

- α) έναν εκπρόσωπο της κυβέρνησης,
- β) έναν εκπρόσωπο των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων,
- γ) έναν εκπρόσωπο των οργανώσεων εργοδοτών.

Για κάθε προαναφερόμενη κατηγορία, διορίζεται ένα αναπληρωματικό μέλος ανά κράτος μέλος.

Τα τακτικά και τα αναπληρωματικά μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής διορίζονται από το Συμβούλιο. Η Συμβουλευτική Επιτροπή προεδρεύεται από αντιπρόσωπο της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η Συμβουλευτική Επιτροπή καταρτίζει τον εσωτερικό κανονισμό της.

2. Η Συμβουλευτική Επιτροπή αναλαμβάνει, κατ' αίτηση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της Διοικητικής Επιτροπής ή με δική της πρωτοβουλία :
- α) να εξετάζει γενικά θέματα ή θέματα αρχής και προβλήματα που ανακύπτουν από την εφαρμογή των κοινοτικών διατάξεων για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, ιδίως όσον αφορά ορισμένες κατηγορίες προσώπων,
  - β) να υποβάλλει γνώμη επί του συγκεκριμένου θέματος στη Διοικητική Επιτροπή καθώς και προτάσεις για την ενδεχόμενη αναθεώρηση των διατάξεων αυτών.

ΤΙΤΛΟΣ V
ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 76
Συνεργασία

1. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών γνωστοποιούν μεταξύ τους κάθε πληροφορία που αφορά :
- α) τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού,
  - β) τροποποιήσεις της νομοθεσίας τους που δύνανται να επηρεάσουν την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι αρχές και οι φορείς των κρατών μελών παρέχουν μεταξύ τους κάθε δυνατή διευκόλυνση, σαν να επρόκειτο για την εφαρμογή της δικής τους νομοθεσίας. Η διοικητική συνδρομή από τις ανωτέρω αρχές και φορείς παρέχεται κατ' αρχήν δωρεάν. Ωστόσο, η Διοικητική Επιτροπή καθορίζει τη φύση των επιστρεπτέων δαπανών και τα όρια πάνω από τα οποία οφείλεται η επιστροφή τους.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι αρχές και οι φορείς των κρατών μελών μπορούν να επικοινωνούν απευθείας μεταξύ τους καθώς και με τους ενδιαφερομένους ή τους εκπροσώπους τους.

4. Οι φορείς και τα πρόσωπα που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό έχουν υποχρέωση αμοιβαίας ενημέρωσης και συνεργασίας, ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

Οι φορείς, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοίκησης, απαντούν σε όλα τα αιτήματα εντός εύλογου διαστήματος και, σε αυτή τη συνάρτηση, παρέχουν στους ενδιαφερομένους κάθε πληροφορία που απαιτείται για την άσκηση των δικαιωμάτων που τους αναγνωρίζει ο παρών κανονισμός.

Τα εν λόγω πρόσωπα υποχρεούνται να ενημερώνουν, το συντομότερο δυνατόν, τους φορείς του αρμόδιου κράτους μέλους και του κράτους μέλους κατοικίας σχετικά με κάθε αλλαγή της προσωπικής ή οικογενειακής τους κατάστασης η οποία έχει επιπτώσεις στα δικαιώματά τους επί των παροχών δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

-
5. Η μη τήρηση της υποχρέωσης ενημέρωσης που προβλέπεται στην παράγραφο 4, τρίτο εδάφιο, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη λήψη ανάλογων μέτρων σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Εντούτοις, τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι ισοδύναμα με εκείνα που εφαρμόζονται σε παρόμοιες καταστάσεις βάσει του εθνικού δικαίου και δεν πρέπει να καθιστούν, στην πράξη, αδύνατη ή υπερβολικά δύσκολη την άσκηση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στους ενδιαφερομένους με τον παρόντα κανονισμό.
6. Σε περίπτωση δυσκολιών ερμηνείας ή εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, που ενδέχεται να διακυβεύσουν τα δικαιώματα ενός προσώπου που καλύπτεται από αυτόν, ο φορέας του αρμόδιου κράτους μέλους ή του κράτους μέλους κατοικίας του εν λόγω προσώπου έρχεται σε επαφή με το φορέα ή τους φορείς του άλλου κράτους μέλους ή των άλλων κρατών μελών. Εφόσον δεν υπάρξει λύση εντός ευλόγου διαστήματος, οι οικείες αρχές μπορούν να ζητούν την παρέμβαση της Διοικητικής Επιτροπής.
7. Οι αρχές, οι φορείς και τα δικαστήρια ενός κράτους μέλους δεν μπορούν να απορρίπτουν αιτήσεις ή άλλα έγγραφα τα οποία τους απευθύνονται με το λόγο ότι έχουν συνταχθεί στην επίσημη γλώσσα άλλου κράτους μέλους, η οποία αναγνωρίζεται ως επίσημη γλώσσα των οργάνων της Κοινότητας σύμφωνα με το άρθρο 290 της Συνθήκης.

Άρθρο 77

Προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

1. Όταν, δυνάμει του παρόντος κανονισμού ή του κανονισμού εφαρμογής, οι αρχές ή οι φορείς ενός κράτους μέλους ανταλλάσσουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με αρχές ή φορείς άλλου κράτους μέλους, η ανταλλαγή αυτή υπόκειται στη νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων του κράτους μέλους που τα διαβιβάζει. Κάθε γνωστοποίηση από την αρχή ή τον φορέα του κράτους που έλαβε τα δεδομένα καθώς και η αποθήκευση, η τροποποίηση και η καταστροφή τους από το κράτος μέλος αυτό, υπόκεινται στη νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων του κράτους μέλους που τα λαμβάνει.
2. Τα δεδομένα που απαιτούνται για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής διαβιβάζονται από ένα κράτος μέλος προς άλλο κράτος μέλος, σύμφωνα με τις κοινοτικές διατάξεις περί προστασίας των φυσικών προσώπων όσον αφορά την επεξεργασία και κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 78

Επεξεργασία δεδομένων

1. Τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν προοδευτικά τις νέες τεχνολογίες για την ανταλλαγή, και την επεξεργασία των δεδομένων, καθώς και την πρόσβαση σ' αυτά, που απαιτούνται για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής. Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων παρέχει την υποστήριξή της σε δραστηριότητες κοινού ενδιαφέροντος ευθύς ως τα κράτη μέλη εγκαταστήσουν αυτές τις υπηρεσίες επεξεργασίας δεδομένων.

-
2. Κάθε κράτος μέλος είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του δικού του τμήματος των υπηρεσιών επεξεργασίας δεδομένων, σύμφωνα με τις κοινοτικές διατάξεις περί προστασίας των φυσικών προσώπων όσον αφορά την επεξεργασία και ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.
3. Ηλεκτρονικό έγγραφο το οποίο αποστέλλεται ή εκδίδεται από κάποιο φορέα σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής, δεν μπορεί να απορρίπτεται από αρχή ή φορέα άλλου κράτους μέλους, για το λόγο ότι ελήφθη με ηλεκτρονικά μέσα, εφόσον ο φορέας που τα παραλαμβάνει έχει δηλώσει ότι είναι σε θέση να δέχεται ηλεκτρονικά έγγραφα. Η αναπαραγωγή και η καταγραφή των εγγράφων αυτού του είδους θεωρείται ως ορθή και ακριβής αναπαραγωγή του πρωτότυπου εγγράφου ή ως απεικόνιση των πληροφοριών τις οποίες αυτό αναφέρει, εκτός εάν αποδειχθεί άλλως.
4. Ένα ηλεκτρονικό έγγραφο θεωρείται έγκυρο εάν το σύστημα πληροφορικής στο οποίο καταγράφεται το έγγραφο αυτό περιλαμβάνει τα αναγκαία στοιχεία ασφάλειας ώστε να αποφευχθεί κάθε αλλοίωση ή κοινοποίηση της εγγραφής ή κάθε πρόσβαση στην εγγραφή χωρίς άδεια. Ανά πάσα στιγμή, πρέπει να είναι δυνατή η αναπαραγωγή της καταγεγραμμένης πληροφορίας σε άμεσα αναγνώσιμη μορφή. Όταν ένα ηλεκτρονικό έγγραφο διαβιβάζεται από ένα φορέα κοινωνικής ασφάλισης σε άλλον, πρέπει να λαμβάνονται πρόσφορα μέτρα ασφάλειας, σύμφωνα με τις κοινοτικές διατάξεις περί προστασίας των φυσικών προσώπων όσον αφορά την επεξεργασία και ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Άρθρο 79

Χρηματοδότηση των ενεργειών στον τομέα της κοινωνικής ασφάλειας

Στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μπορεί να χρηματοδοτεί, εν όλω ή εν μέρει :

- α) ενέργειες που σκοπό έχουν να βελτιώσουν την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών και των φορέων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών, ιδίως την ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων,
- β) κάθε άλλη ενέργεια που σκοπό έχει την παροχή πληροφοριών στα πρόσωπα που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό και τους εκπροσώπους τους σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον παρόντα κανονισμό, με τη χρήση των καταλληλότερων μέσων.

Άρθρο 80

Απαλλαγές

1. Τυχόν απαλλαγές ή μειώσεις φόρων, χαρτοσήμου, δικαστικών τελών ή εγγραφής, οι οποίες προβλέπονται από τη νομοθεσία κράτους μέλους για τα πιστοποιητικά ή τα έγγραφα τα οποία πρέπει να προσκομίζονται κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας του κράτους μέλους αυτού, επεκτείνονται και στα αντίστοιχα πιστοποιητικά ή έγγραφα, τα οποία πρέπει να προσκομίζονται κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους ή του παρόντος κανονισμού.

2. Όλες οι πράξεις, τα έγγραφα και κάθε είδους πιστοποιητικό το οποίο πρέπει να προσκομίζεται κατ' εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, απαλλάσσεται της επικυρώσεως από διπλωματικές ή προξενικές αρχές.

Άρθρο 81

Αιτήσεις, δηλώσεις ή προσφυγές

Τυχόν αιτήσεις, δηλώσεις ή προσφυγές, οι οποίες, κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας κράτους μέλους, θα πρέπει να υποβάλλονται εντός καθορισμένης προθεσμίας προς αρχή, φορέα ή δικαστήριο του κράτους μέλους αυτού, γίνονται δεκτές εάν υποβληθούν, εντός της ίδιας προθεσμίας, προς αντίστοιχη αρχή, φορέα ή δικαστήριο άλλου κράτους μέλους. Στην περίπτωση αυτή, η επιληφθείσα αρχή, φορέας ή δικαστήριο διαβιβάζει αμελλητί τις εν λόγω αιτήσεις, δηλώσεις ή προσφυγές προς την αρμόδια αρχή, φορέα ή δικαστήριο του πρώτου κράτους μέλους, είτε απευθείας είτε κατόπιν μεσολαβήσεως των αρμόδιων αρχών των σχετικών κρατών μελών. Η ημερομηνία κατά την οποία οι αιτήσεις, δηλώσεις ή προσφυγές αυτές υποβλήθηκαν προς την αρχή, τον φορέα ή το δικαστήριο του δεύτερου κράτους μέλους, θεωρείται ως η ημερομηνία υποβολής τους προς την αρμόδια αρχή, φορέα ή δικαστήριο.

Άρθρο 82

Ιατρικές εξετάσεις

Οι ιατρικές εξετάσεις που προβλέπονται από τη νομοθεσία κράτους μέλους μπορούν να πραγματοποιούνται, ύστερα από αίτηση του αρμόδιου φορέα, σε άλλο κράτος μέλος, από τον φορέα του τόπου κατοικίας ή διαμονής του αιτούντος ή του δικαιούχου παροχών, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από τον κανονισμό εφαρμογής ή συμφωνούνται μεταξύ των αρμόδιων αρχών των ενδιαφερομένων κρατών μελών.

Άρθρο 83

Εφαρμογή της νομοθεσίας

Οι ειδικές διατάξεις για την εφαρμογή των νομοθεσιών ορισμένων κρατών μελών παρατίθενται στο Παράρτημα XI.

Άρθρο 84

Είσπραξη εισφορών και ανάκτηση παροχών

1. Η είσπραξη των εισφορών που οφείλονται σε φορέα κράτους μέλους καθώς και η ανάκτηση των παροχών που έχουν χορηγηθεί αχρεωστήτως από φορέα κράτους μέλους, είναι δυνατόν να διενεργηθούν σε άλλο κράτος μέλος, σύμφωνα με τις διαδικασίες και με τις εγγυήσεις και τα προνόμια που εφαρμόζονται για την είσπραξη των οφειλομένων εισφορών καθώς και για την ανάκτηση παροχών που έχουν χορηγηθεί αχρεωστήτως από τον αρμόδιο φορέα του τελευταίου αυτού κράτους μέλους.

2. Οι εκτελεστές αποφάσεις των δικαστικών και των διοικητικών αρχών σχετικά με την είσπραξη εισφορών, τόκων και λοιπών τελών ή την ανάκτηση παροχών που έχουν χορηγηθεί αχρεωστήτως δυνάμει της νομοθεσίας ενός κράτους μέλους, αναγνωρίζονται και εκτελούνται, κατ' αίτηση του αρμόδιου φορέα, στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, εντός των ορίων και σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται από τη νομοθεσία του τελευταίου αυτού κράτους και κάθε άλλη διαδικασία που εφαρμόζεται σε παρόμοιες αποφάσεις του τελευταίου αυτού κράτους μέλους. Οι αποφάσεις αυτές κηρύσσονται εκτελεστές στο εν λόγω κράτος μέλος, εφόσον το απαιτεί η νομοθεσία και οι λοιπές διαδικασίες αυτού του κράτους μέλους.
3. Σε περίπτωση αναγκαστικής εκτέλεσης, πτώχευσης ή πτωχευτικού συμβιβασμού, οι απαιτήσεις του φορέα ενός κράτους μέλους απολαμβάνουν σε άλλο κράτος μέλος προνόμια ίδια με εκείνα που η νομοθεσία του τελευταίου αυτού κράτους μέλους αναγνωρίζει υπέρ απαιτήσεων της ίδιας φύσης.
4. Ο τρόπος εφαρμογής του παρόντος άρθρου, συμπεριλαμβανομένων των επιστρεπτέων δαπανών, ρυθμίζεται από τον κανονισμό εφαρμογής ή, εάν χρειασθεί και συμπληρωματικά, μέσω συμφωνιών μεταξύ των κρατών μελών.

Άρθρο 85

Δικαιώματα των φορέων

1. Εάν, δυνάμει της νομοθεσίας ενός κράτους μέλους, ένα πρόσωπο έχει δικαίωμα σε παροχές για ζημία η οποία προκλήθηκε από γεγονότα τα οποία συνέβησαν σε άλλο κράτος μέλος, τα τυχόν δικαιώματα του φορέα που είναι υπεύθυνος για χορήγηση παροχών έναντι τρίτου, ο οποίος υποχρεούται σε αποκατάσταση της ζημίας, διέπονται από τις ακόλουθες διατάξεις :
- α) όταν ο φορέας που είναι υπεύθυνος για χορήγηση παροχών, υποκαθίσταται, σύμφωνα με τη νομοθεσία που εφαρμόζει, όσον αφορά τα δικαιώματα που έχει ο δικαιούχος έναντι του τρίτου, η υποκατάσταση αυτή αναγνωρίζεται από κάθε κράτος μέλος,

β) όταν ο φορέας που είναι υπεύθυνος για τη χορήγηση παροχών έχει άμεσο δικαίωμα έναντι τρίτου, κάθε κράτος μέλος αναγνωρίζει το δικαίωμα αυτό.

2. Εάν, δυνάμει της νομοθεσίας ενός κράτους μέλους, ένα πρόσωπο έχει δικαίωμα σε παροχές για ζημία που προκλήθηκε από γεγονότα τα οποία συνέβησαν σε άλλο κράτος μέλος, οι διατάξεις της νομοθεσίας αυτής, οι οποίες καθορίζουν σε ποιες περιπτώσεις αποκλείεται ή αστική ευθύνη των εργοδοτών ή των μισθωτών τους οποίους αυτοί απασχολούν, ισχύουν έναντι του εν λόγω προσώπου ή του αρμόδιου φορέα.

Η παράγραφος 1 ισχύει επίσης για τα τυχόν δικαιώματα του φορέα που είναι υπεύθυνος για τη χορήγηση παροχών έναντι εργοδοτών ή των μισθωτών τους οποίους αυτοί απασχολούν, σε όσες περιπτώσεις δεν αποκλείεται η ευθύνη τους.

3. Εφόσον, σύμφωνα με το άρθρο 35, παράγραφος 3, ή/και το άρθρο 41, παράγραφος 2, δύο ή περισσότερα κράτη μέλη ή οι αρμόδιες αρχές τους έχουν συνάψει συμφωνία παραίτησης από την επιστροφή μεταξύ των φορέων που υπάγονται στην αρμοδιότητά τους ή στην περίπτωση που η επιστροφή είναι ανεξάρτητη του ποσού των πράγματι παρασχεθεισών υπηρεσιών, τα τυχόν δικαιώματα έναντι τρίτου υπευθύνου, διέπονται από τις ακόλουθες διατάξεις :

α) Εφόσον ο φορέας του κράτους μέλους κατοικίας ή διαμονής χορηγεί σε ένα άτομο παροχές για ζημία η οποία επήλθε στο έδαφός του, ο φορέας αυτός ασκεί, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας που εφαρμόζει, το δικαίωμα υποκατάστασης ή ευθείας αγωγής κατά του τρίτου, ο οποίος μπορεί να υποχρεωθεί σε αποκατάσταση της ζημίας·

β) για την εφαρμογή του στοιχείου α) :

- (i) ο δικαιούχος των παροχών θεωρείται ασφαλισμένος στο φορέα, του τόπου κατοικίας ή διαμονής, και
- (ii) ο φορέας αυτός θεωρείται ως ο φορέας που είναι υπεύθυνος για τη χορήγηση παροχών.

Οι παράγραφοι 1 και 2 εξακολουθούν να ισχύουν για τις παροχές που δεν περιλαμβάνονται στη συμφωνία παραίτησης ή δεν αποτελούν το αντικείμενο επιστροφής ανεξάρτητης του ποσού των πραγματικά παρασχεθεισών υπηρεσιών.

Άρθρο 86

Διμερείς συμφωνίες

Όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ, αφενός, του Λουξεμβούργου και, αφετέρου, της Γαλλίας, της Γερμανίας και του Βελγίου, η εφαρμογή και η διάρκεια της περιόδου που αναφέρεται στο άρθρο 65, παράγραφος 7, ρυθμίζεται με τη σύναψη διμερών συμφωνιών.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 87

Μεταβατικές διατάξεις

1. Δεν αποκτώνται δικαιώματα δυνάμει του παρόντος κανονισμού για την περίοδο πριν από την ημερομηνία εφαρμογής του.

-
2. Κάθε περίοδος ασφάλισης καθώς και, κατά περίπτωση, κάθε περίοδος μισθωτής ή μη μισθωτής δραστηριότητας ή κατοικίας, η οποία πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τη νομοθεσία ενός κράτους μέλους πριν από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού στο σχετικό κράτος μέλος, λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό των δικαιωμάτων που αποκτώνται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.
  3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, ένα δικαίωμα αποκτάται δυνάμει του παρόντος κανονισμού ακόμη και εάν αναφέρεται σε γεγονός που συνέβη πριν από την ημερομηνία εφαρμογής του στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.
  4. Κάθε παροχή, που δεν έχει εκκαθαρισθεί ή που έχει ανασταλεί λόγω της ιθαγένειας ή του τόπου κατοικίας του ενδιαφερομένου, εκκαθαρίζεται ή παύει να τελεί σε αναστολή, κατόπιν αιτήσεώς του, από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, υπό την επιφύλαξη ότι τα προηγουμένως εκκαθαρισθέντα δικαιώματα δεν ρυθμίσθηκαν με εφάπαξ καταβολή.
  5. Τα δικαιώματα ενδιαφερομένου, ο οποίος έλαβε σύνταξη πριν από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού σε κράτος μέλος, είναι δυνατόν να αναθεωρούνται, κατ' αίτησή του, λαμβανομένου υπόψη του παρόντος κανονισμού.
  6. Εάν η αίτηση στην οποία αναφέρονται οι παράγραφοι 4 ή 5 υποβληθεί εντός δύο ετών από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού σε κράτος μέλος, τα δικαιώματα που αποκτώνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού, ισχύουν από την ημερομηνία αυτή, χωρίς να είναι δυνατόν να αντιταχθεί στους ενδιαφερομένους η νομοθεσία κράτους μέλους περί εκπτώσεως ή περιορισμού δικαιωμάτων.

-
7. Εάν η αίτηση στην οποία αναφέρονται οι παράγραφοι 4 ή 5 υποβληθεί μετά τη λήξη της διετούς προθεσμίας από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, τα δικαιώματα από τα οποία δεν εξέπεσε ο δικαιούχος ή τα οποία δεν παραγράφηκαν, αποκτώνται από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης, με την επιφύλαξη τυχόν ευνοϊκότερων διατάξεων της νομοθεσίας κάθε κράτους μέλους.
8. Εάν, ως συνέπεια του παρόντος κανονισμού, ένα πρόσωπο υπόκειται στη νομοθεσία κράτους μέλους άλλου από το καθοριζόμενο σύμφωνα με τον Τίτλο II του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71, η εν λόγω νομοθεσία εξακολουθεί να ισχύει ενόσω η σχετική κατάσταση παραμένει αμετάβλητη, εκτός εάν ο ενδιαφερόμενος υποβάλει αίτηση να υπαχθεί στην εφαρμοζόμενη νομοθεσία σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Η αίτηση υποβάλλεται εντός τριών μηνών από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού στον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους, του οποίου η νομοθεσία εφαρμόζεται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, εάν το εν λόγω πρόσωπο πρόκειται να υπαχθεί στη νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού. Εάν η αίτηση υποβληθεί κατόπιν παρέλευσης της προθεσμίας αυτής, η εν λόγω μεταβολή επέρχεται από την πρώτη ημέρα του επόμενου μήνα.
9. Το άρθρο 55 του παρόντος κανονισμού εφαρμόζεται αποκλειστικά στις συντάξεις, οι οποίες δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 46 γ του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 κατά την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.
10. Το άρθρο 65, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο και παράγραφος 3, εφαρμόζεται στο Λουξεμβούργο το αργότερο δύο έτη μετά την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.
11. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να παρέχουν τις κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τις τροποποιήσεις όσον αφορά τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, που θεσπίζονται με τον παρόντα κανονισμό και τον κανονισμό εφαρμογής.

Άρθρο 88

Ενημέρωση των Παραρτημάτων

Τα Παραρτήματα του παρόντος κανονισμού αναθεωρούνται περιοδικά.

Άρθρο 89

Κανονισμός εφαρμογής

Η διαδικασία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού καθορίζεται με περαιτέρω κανονισμό.

Άρθρο 90

Κατάργηση

1. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 του Συμβουλίου καταργείται από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.

Ωστόσο, ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 παραμένει σε ισχύ και συνεχίζει να παράγει έννομα αποτελέσματα για τους σκοπούς :

α) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 859/2003 του Συμβουλίου, της 14ης Μαΐου 2003, για την επέκταση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 και του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 574/72 στους υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι δεν καλύπτονται ήδη από τις διατάξεις αυτές μόνο λόγω της ιθαγένειάς τους¹, έως ότου καταργηθεί ή τροποποιηθεί ο εν λόγω κανονισμός,

---

¹ ΕΕ L 124, 20.5.2003, σ. 1.

- β) του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1661/85 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1985, για τις τεχνικές προσαρμογές της κοινοτικής νομοθεσίας σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης των διακινούμενων εργαζομένων όσον αφορά τη Γροιλανδία ¹, έως ότου καταργηθεί ή τροποποιηθεί ο εν λόγω κανονισμός,
- γ) της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο ² και της Συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας, αφετέρου, για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων ³ και άλλων συμφωνιών που περιέχουν παραπομπή στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71, έως ότου οι εν λόγω συμφωνίες τροποποιηθούν, υπό το πρίσμα του παρόντος κανονισμού.
2. Οι παραπομπές στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 που περιέχονται στην οδηγία 98/49/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων συμπληρωματικής συνταξιοδότησης των μισθωτών και των μη μισθωτών που μετακινούνται εντός της Κοινότητας ⁴, πρέπει να εννοούνται ως παραπομπές στον παρόντα κανονισμό.

---

¹ ΕΕ L 160, 20.6.1985, σ. 7.

² ΕΕ L 1, 3.1.1994, σ. 1.

³ ΕΕ L 114, 30.4.2002, σ. 6. Συμφωνία η οποία τροποποιήθηκε τελευταία από την απόφαση αριθ. 2/2003 της Επιτροπής ΕΕ-Ελβετίας (ΕΕ L 187, 26.7.2003, σ. 55).

⁴ ΕΕ L 209, 25.7.1998, σ. 46.

Άρθρο 91

Έναρξη ισχύος

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εφαρμόζεται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού εφαρμογής.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Strasbourg, 29.4.2004.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

P. COX

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

M. McDOWELL

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Προκαταβολές παροχών διατροφής, ειδικά επιδόματα τοκετού και υιοθεσίας
(Άρθρο 1, στοιχείο κστ)

I. Προκαταβολές παροχών διατροφής

A. ΒΕΛΓΙΟ

Προκαταβολές παροχών διατροφής, τις οποίες προβλέπει ο νόμος της 21ης Φεβρουαρίου 2003 περί δημιουργίας μιας υπηρεσίας υποχρεώσεων διατροφής στο πλαίσιο της Ομοσπονδιακής Δημόσιας Υπηρεσίας Οικονομικών (SPF Finances)

B. ΔΑΝΙΑ

Προκαταβολές επιδομάτων διατροφής τέκνων, τις οποίες προβλέπει ο νόμος περί παροχών για τέκνα

Προκαταβολές επιδομάτων διατροφής τέκνων, ενοποιημένο κείμενο με τον νόμο αριθ. 765 της 11ης Σεπτεμβρίου 2002

Γ. ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Προκαταβολές παροχών διατροφής δυνάμει του γερμανικού νόμου περί προκαταβολών παροχών διατροφής (Unterhaltsvorschussgesetz) της 23ης Ιουλίου 1979

Δ. ΓΑΛΛΙΑ

Επίδομα οικογενειακής στήριξης που καταβάλλεται σε παιδιά του οποίου ένας ή και οι δύο γονείς υπεκφεύγουν ή αδυνατούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις συντήρησης τέκνου ή καταβολής της διατροφής που έχει ορισθεί με δικαστική απόφαση

Ε. ΑΥΣΤΡΙΑ

Προκαταβολές παροχών διατροφής δυνάμει του νόμου που προβλέπει την καταβολή επιδομάτων διατροφής τέκνων (Unterhaltsvorschussgesetz 1985 – UVG)

ΣΤ. ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Προκαταβολές παροχών διατροφής (Νόμος αριθ. 75/98, 19 Νοεμβρίου, περί εξασφάλισης της συντήρησης ανηλίκων)

Ζ. ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Επίδομα διατροφής σύμφωνα με τον νόμο περί εξασφάλισης της συντήρησης τέκνων (671/1998)

Η. ΣΟΥΗΔΙΑ

Επίδομα διατροφής δυνάμει του νόμου περί υποστήριξης της συντήρησης (1996:1030)

II. Ειδικά επιδόματα τοκετού και υιοθεσίας

A. ΒΕΛΓΙΟ

Επίδομα γεννήσεως και επίδομα υιοθεσίας

B. ΙΣΠΑΝΙΑ

Εφ' άπαξ επίδομα τοκετού

Γ. ΓΑΛΛΙΑ

Επιδόματα τοκετού ή υιοθεσίας ως μέρος των «παροχών υποδοχής μικρού παιδιού» (“Prestations d'accueil au jeune enfant” – PAJE)

Δ. ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Επιδόματα κνήσεως

Επιδόματα γεννήσεως

E. ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Δέσμη επιδομάτων μητρότητας, εφ' άπαξ επίδομα μητρότητας και ενίσχυση υπό μορφή εφ' άπαξ ποσού για την κάλυψη των εξόδων διεθνούς υιοθεσίας σύμφωνα με τον νόμο περί επιδομάτων μητρότητας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Διατάξεις συμβάσεων που παραμένουν σε ισχύ και, κατά περίπτωση, περιορίζονται στα πρόσωπα που καλύπτονται από αυτές
(Άρθρο 8, παράγραφος 1)

Το περιεχόμενο του παρόντος Παραρτήματος καθορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και από το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη Συνθήκη, το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο πριν από την προβλεπόμενη στο άρθρο 91 ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Περιορισμός των δικαιωμάτων παροχών σε είδος
για τα μέλη των οικογενειών μεθοριακών εργαζομένων
(Άρθρο 18, παράγραφος 2)

ΔΑΝΙΑ

ΙΣΠΑΝΙΑ

ΙΡΛΑΝΔΙΑ

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

ΣΟΥΗΔΙΑ

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

Περισσότερα δικαιώματα για συνταξιούχους που επιστρέφουν στο αρμόδιο κράτος μέλος
(Άρθρο 27, παράγραφος 2)

ΒΕΛΓΙΟ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΕΛΛΑΔΑ

ΙΣΠΑΝΙΑ

ΓΑΛΛΙΑ

ΙΤΑΛΙΑ

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

ΑΥΣΤΡΙΑ

ΣΟΥΗΔΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Περισσότερα δικαιώματα για πρώην μεθοριακούς εργαζόμενους που επιστρέφουν στο προηγούμενο κράτος μέλος όπου ασκούσαν μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα (εφαρμόζεται μόνον εφόσον το κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται το αρμόδιο όργανο, το υπεύθυνο για τη δαπάνη των παροχών σε είδος που χορηγούνται στο συνταξιούχο στο κράτος μέλος κατοικίας του,

περιλαμβάνεται στον κατάλογο)

(Άρθρο 28, παράγραφος 2)

ΒΕΛΓΙΟ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΙΣΠΑΝΙΑ

ΓΑΛΛΙΑ

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

ΑΥΣΤΡΙΑ

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

Προσδιορισμός της νομοθεσίας τύπου Α που θα πρέπει να εμπίπτει στον ειδικό συντονισμό
(Άρθρο 44, παράγραφος 1)

A. ΕΛΛΑΔΑ

Νομοθεσία σχετική με το καθεστώς των γεωργικών ασφαλίσεων (ΟΓΑ), δυνάμει του νόμου αριθ. 4169/1961

B. ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Μέρος II, Κεφ. 15 του κωδικοποιημένου νόμου περί κοινωνικής ασφαλίσεως και κοινωνικών υπηρεσιών (Social Welfare (Consolidation) Act), 1993

Γ. ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Συντάξεις αναπηρίας που καθορίζονται σύμφωνα με το νόμο περί εθνικών συντάξεων της 8ης Ιουνίου 1956 και χορηγούνται δυνάμει των μεταβατικών διατάξεων του νόμου περί εθνικών συντάξεων (547/93)

Εθνικές συντάξεις σε πρόσωπα που είναι ανάπηρα ή αποκτούν αναπηρία σε νεαρή ηλικία (νόμος περί εθνικών συντάξεων (547/93))

Δ. ΣΟΥΗΔΙΑ

Εξαρτημένες από τις αποδοχές παροχές ασθενείας και αντισταθμίσεις δραστηριότητας (νόμος 1962:381, όπως τροποποιήθηκε με το νόμο 2001: 489)

Ε. ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

(α) Μεγάλη Βρετανία

Τμήματα 30Α(5), 40, 41 και 68 του νόμου περί εισφορών και παροχών, 1992.

(β) Βόρεια Ιρλανδία

Τμήματα 30Α(5), 40, 41 και 68 του νόμου περί εισφορών και παροχών (Βόρεια Ιρλανδία), 1992.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

**ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΝΟΜΟΘΕΣΙΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΤΩΝ
ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ**

(Άρθρο 46 παράγραφος 3)

ΒΕΛΓΙΟ

Κράτη μέλη	Καθεστώτα εφαρμοζόμενα από τους φορείς των κρατών μελών, οι οποίοι έχουν λάβει την απόφαση που αναγνωρίζει το βαθμό αναπηρίας	Καθεστώτα εφαρμοζόμενα από τους βελγικούς φορείς για τους οποίους η απόφαση είναι υποχρεωτική σε περίπτωση συμφωνίας					
		Γενικό καθεστώς	Καθεστώς εργατών ορυχείων		Καθεστώς ναυτικών	Οργανισμός Υπερποντίων Κοινωνικών Ασφαλίσεων	
			Γενική αναπηρία	Επαγγελματική αναπηρία			
ΓΑΛΛΙΑ	1. Γενικό καθεστώς: – Ομάδα III (συνεχής φροντίδα) – Ομάδα II – Ομάδα I	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	
		Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	
		Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	
	2. Γεωργικό καθεστώς – Γενική ολική αναπηρία – Γενική αναπηρία δύο τρίτων – Συνεχής φροντίδα	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	
		Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	
	3. Καθεστώς εργατών ορυχείων: – Γενική μερική αναπηρία – Συνεχής φροντίδα – Επαγγελματική αναπηρία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	
		Συμφωνία Ασυμφωνία	Συμφωνία Ασυμφωνία	Συμφωνία Συμφωνία	Συμφωνία Ασυμφωνία	Ασυμφωνία Ασυμφωνία	
	4. Καθεστώς ναυτικών: – Γενική αναπηρία – Συνεχής φροντίδα – Επαγγελματική αναπηρία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	
		Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	
		Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	
	ΙΤΑΛΙΑ	1. Γενικό καθεστώς: – Αναπηρία εργατών – Αναπηρία υπαλλήλων	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία
			Ασυμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία
2. Καθεστώς ναυτικών: – Ανικανότητα προς ναυσιπλοΐα		Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	
ΛΟΥΞΕΜ ΒΟΥΡΓΟ (¹)	Αναπηρία εργατών	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	
	Αναπηρία υπαλλήλων	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	

(¹) Οι ενδείξεις όσον αφορά τη συμφωνία μεταξύ, αφενός, του Λουξεμβούργου και, αφετέρου, της Γαλλίας και του Βελγίου, θα επανεξετασθούν από τεχνική άποψη για να ληφθούν υπόψη οι τροποποιήσεις της εθνικής νομοθεσίας του Λουξεμβούργου.

ΓΑΛΛΙΑ

Κράτη μέλη	Καθεστώτα εφαρμοζόμενα από τους φορείς των κρατών μελών, οι οποίοι έχουν λάβει την απόφαση που αναγνωρίζει το βαθμό αναπηρίας	Καθεστώτα εφαρμοζόμενα από τους γαλλικούς φορείς για τους οποίους η απόφαση είναι υποχρεωτική σε περίπτωση συμφωνίας											
		Γενικό καθεστώς			Γεωργικό καθεστώς			Καθεστώς εργατών ορυχείων			Καθεστώς ναυτικών		
		Ομάδα I	Ομάδα II	Ομάδα III Συνεχής φροντίδα	2/3 Αναπηρία	Ολική αναπηρία	Συνεχής φροντίδα	2/3 Γενική αναπηρία	Συνεχής φροντίδα	Επαγγελματ. αναπηρία	2/3 Γενική αναπηρία	Ολική Επαγγελματ. αναπηρία	Συνεχής φροντίδα
ΒΕΛΓΙΟ	1. Γενικό καθεστώς	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία
	2. Καθεστώς εργατών ορυχείων	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία
	– Γενική μερική αναπηρία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία ⁽²⁾			
	– Επαγγελματική αναπηρία	Συμφωνία ⁽¹⁾	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία ⁽¹⁾	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία ⁽¹⁾	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία
ΙΤΑΛΙΑ	1. Γενικό καθεστώς	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία
	– Αναπηρία εργατών	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία
	– Αναπηρία υπαλλήλων	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία
ΛΟΥΞΕΜ ΒΟΥΡΓΟ	2. Καθεστώς ναυτικών	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία
	– Ανικανότητα προς ναυσιπλοΐα	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία
⁽³⁾	Αναπηρία εργατών	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Συμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία
	Αναπηρία υπαλλήλων	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία

⁽¹⁾ Εφόσον η αναπηρία την οποία αναγνωρίζουν οι βελγικοί φορείς είναι γενική.

⁽²⁾ Μόνον εάν ο βελγικός φορέας έχει αναγνωρίσει ότι ο εργάτης είναι ανίκανος προς εργασία είτε υπό το έδαφος είτε επί του εδάφους.

⁽³⁾ Οι ενδείξεις όσον αφορά τη συμφωνία μεταξύ, αφενός, του Λουξεμβούργου και, αφετέρου, της Γαλλίας και του Βελγίου, θα επανεξετασθούν από τεχνική άποψη για να ληφθούν υπόψη οι τροποποιήσεις της εθνικής νομοθεσίας του Λουξεμβούργου.

ΙΤΑΛΙΑ

Κράτη μέλη	Καθεστώτα εφαρμοζόμενα από τους φορείς των κρατών μελών, οι οποίοι έχουν λάβει την απόφαση που αναγνωρίζει το βαθμό αναπηρίας	Καθεστώτα εφαρμοζόμενα από τους ιταλικούς φορείς για τους οποίους η απόφαση είναι υποχρεωτική σε περίπτωση συμφωνίας		
		Γενικό καθεστώς		Ναυτικοί Ανικανότητα προς ναυσιπλοΐα
		Εργάτες	Υπάλληλοι	
ΒΕΛΓΙΟ	1. Γενικό καθεστώς	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία
	2. Καθεστώς εργατών ορυχείων – Γενική μερική αναπηρία – Επαγγελματική αναπηρία	Συμφωνία Ασυμφωνία	Συμφωνία Ασυμφωνία	Ασυμφωνία Ασυμφωνία
	3. Καθεστώς ναυτικών	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία	Ασυμφωνία
ΓΑΛΛΙΑ	1. Γενικό καθεστώς – Ομάδα III (συνεχής φροντίδα) – Ομάδα II – Ομάδα I	Συμφωνία Συμφωνία Συμφωνία	Συμφωνία Συμφωνία Συμφωνία	Ασυμφωνία Ασυμφωνία Ασυμφωνία
	2. Γεωργικό καθεστώς – Γενική ολική αναπηρία – Γενική μερική αναπηρία – Συνεχής φροντίδα	Συμφωνία Συμφωνία Συμφωνία	Συμφωνία Συμφωνία Συμφωνία	Ασυμφωνία Ασυμφωνία Ασυμφωνία
	3. Καθεστώς εργατών ορυχείων – Γενική μερική αναπηρία – Συνεχής φροντίδα	Συμφωνία Συμφωνία Ασυμφωνία	Συμφωνία Συμφωνία Ασυμφωνία	Ασυμφωνία Ασυμφωνία Ασυμφωνία
	4. Καθεστώς ναυτικών – Γενική μερική αναπηρία – Συνεχής φροντίδα – Επαγγελματική αναπηρία	Ασυμφωνία Ασυμφωνία	Ασυμφωνία Ασυμφωνία	Ασυμφωνία Ασυμφωνία

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ¹

Κράτη μέλη	Καθεστώτα εφαρμοζόμενα από τους φορείς των κρατών μελών, οι οποίοι έχουν λάβει την απόφαση που αναγνωρίζει το βαθμό αναπηρίας	Καθεστώτα εφαρμοζόμενα από τους λουξεμβουργιανούς φορείς για τους οποίους η απόφαση είναι υποχρεωτική σε περίπτωση συμφωνίας	
		Αναπηρία εργατών	Αναπηρία υπαλλήλων
ΒΕΛΓΙΟ	1. Γενικό καθεστώς	Συμφωνία	Συμφωνία
	2. Καθεστώς εργατών ορυχείων: - Γενική μερική αναπηρία - Επαγγελματική αναπηρία	Ασυμφωνία Ασυμφωνία	Ασυμφωνία Ασυμφωνία
	3. Καθεστώς ναυτικών	Συμφωνία ⁽¹⁾	Ασυμφωνία ⁽¹⁾
ΓΑΛΛΙΑ	1. Γενικό καθεστώς : - Ομάδα III (συνεχής φροντίδα) - Ομάδα II - Ομάδα I	Συμφωνία	Συμφωνία
		Συμφωνία Συμφωνία	Συμφωνία Συμφωνία
		Συμφωνία	Συμφωνία
	2. Γεωργικό καθεστώς: - Γενική ολική αναπηρία - Γενική αναπηρία δύο τρίτων - Συνεχής φροντίδα	Συμφωνία Συμφωνία	Συμφωνία Συμφωνία
		Συμφωνία	Συμφωνία
		Συμφωνία	Συμφωνία
	3. Καθεστώς εργατών ορυχείων: - Γενική αναπηρία δύο τρίτων - Συνεχής φροντίδα - Γενική ολική αναπηρία	Συμφωνία	Συμφωνία
		Συμφωνία Ασυμφωνία	Συμφωνία Ασυμφωνία
		Ασυμφωνία	Ασυμφωνία
	4. Καθεστώς ναυτικών: - Γενική μερική αναπηρία - Συνεχής φροντίδα - Επαγγελματική αναπηρία	Συμφωνία Συμφωνία Ασυμφωνία	Συμφωνία Συμφωνία Ασυμφωνία

(1) Εφόσον η αναπηρία την οποία αναγνωρίζουν οι βελγικοί φορείς είναι γενική.

¹ Οι ενδείξεις όσον αφορά τη συμφωνία μεταξύ, αφενός, του Λουξεμβούργου και, αφετέρου, της Γαλλίας και του Βελγίου, θα επανεξετασθούν από τεχνική άποψη για να ληφθούν υπόψη οι τροποποιήσεις της εθνικής νομοθεσίας του Λουξεμβούργου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII

Περιπτώσεις στις οποίες η αυτοτελής παροχή είναι ίση ή υψηλότερη της αναλογικής παροχής
(Άρθρο 52, παράγραφος 4)

A. ΔΑΝΙΑ

Όλες οι αιτήσεις συνταξιοδότησης που αναφέρονται στο νόμο περί κοινωνικών συντάξεων, εκτός των συντάξεων που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα IX

B. ΓΑΛΛΙΑ

Όλες οι αιτήσεις για παροχές σύνταξης ή επιζώντων δυνάμει των συστημάτων επικουρικής σύνταξης για μισθωτούς ή μη μισθωτούς εργαζόμενους, με την εξαίρεση των αιτήσεων συντάξεων γήρατος ή επιζώντων του συστήματος επικουρικής σύνταξης του ιπταμένου προσωπικού της πολιτικής αεροπορίας

Γ. ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Όλες οι αιτήσεις συνταξιοδότησης λόγω αποχωρήσεως από την υπηρεσία, γήρατος (βάσει ασφαλιστικών εισφορών), χηρείας (βάσει ασφαλιστικών εισφορών)

Δ. ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Σε περίπτωση που ένα πρόσωπο δικαιούται σύνταξης βάσει του ολλανδικού νόμου περί γενικής ασφάλισης γήρατος (AOW)

Ε. ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Αιτήσεις για συντάξεις αναπηρίας, γήρατος και χηρείας, εξαιρουμένων των περιπτώσεων στις οποίες το άθροισμα των περιόδων ασφάλισης που συμπληρώθηκαν υπό τη νομοθεσία περισσότερων του ενός κρατών μελών είναι ίσο ή μεγαλύτερο των 21 ημερολογιακών ετών, το άθροισμα των εθνικών ασφαλιστικών περιόδων είναι ίσο ή μικρότερο των 20 ετών, και ο υπολογισμός γίνεται βάσει του άρθρου 11 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 35/2002, της 19ης Φεβρουαρίου, το οποίο ορίζει τους κανόνες για τον καθορισμό του ποσού της σύνταξης. Στις περιπτώσεις αυτές, με την εφαρμογή ευνοϊκότερων συντελεστών υπολογισμού της σύνταξης, ενδέχεται το ποσό της αναλογικής παροχής να είναι ίσο ή υψηλότερο από το ποσό της ανεξάρτητης παροχής.

ΣΤ. ΣΟΥΗΔΙΑ

Εξαρτημένες από τις αποδοχές συντάξεις γήρατος (νόμος 1998:674), εξαρτημένες από τις αποδοχές συντάξεις επιζώντων υπό μορφή σύνταξης αναπροσαρμογής και επιδόματος σύνταξης τέκνου εάν ο θάνατος επήλθε πριν από την 1η Ιανουαρίου 2003 και σύνταξης χηρείας (νόμος 2000:461 και νόμος 2000:462)

Z. ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Όλες οι αιτήσεις συνταξιοδότησης λόγω αποχωρήσεως από την υπηρεσία, συντάξεις χηρείας και παροχές λόγω θανάτου (bereavement benefits) που καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Τίτλου III, Κεφάλαιο 5 του κανονισμού, πλην των περιπτώσεων κατά τις οποίες :

- (α) κατά τη διάρκεια οικονομικού έτους με ημερομηνία έναρξης την 6η Απριλίου 1975 ή μεταγενέστερη :
  - (i) ο ενδιαφερόμενος πραγματοποίησε περιόδους ασφάλισης, απασχόλησης ή κατοικίας υπό τη νομοθεσία του Ηνωμένου Βασιλείου και ενός άλλου κράτους μέλους· και
  - (ii) ένα (ή περισσότερα) από τα αναφερόμενα στο στοιχείο (i) οικονομικά έτη δεν λογίζονται ως έτη απόκτησης της ιδιότητας του δικαιούχου κατά την έννοια της νομοθεσίας του Ηνωμένου Βασιλείου,
- (β) οι περίοδοι ασφάλισης που πραγματοποιήθηκαν υπό την ισχύουσα στο Ηνωμένο Βασίλειο νομοθεσία για τις προ της 5ης Ιουλίου 1948 περιόδους έχουν ενδεχομένως ληφθεί υπόψη για τους σκοπούς του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο (β) του κανονισμού δι' εφαρμογής περιόδων ασφάλισης, απασχόλησης ή κατοικίας υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ

Παροχές και συμφωνίες για τις οποίες μπορεί να εφαρμοσθεί το άρθρο 54

I. Παροχές αναφερόμενες στο άρθρο 54, παράγραφος 2, στοιχείο (α) το ποσό των οποίων είναι ανεξάρτητο από τη διάρκεια των περιόδων ασφάλισης ή κατοικίας :

A. ΒΕΛΓΙΟ

Παροχές βάσει της νομοθεσίας του γενικού καθεστώτος αναπηρίας, του ειδικού καθεστώτος αναπηρίας εργατών ορυχείων και του ειδικού καθεστώτος αναπηρίας ναυτικών εμπορικής ναυτιλίας

Παροχές βάσει της νομοθεσίας περί ασφαλίσεως των αυτοαπασχολούμενων κατά του κινδύνου ανικανότητας προς εργασία

Παροχές βάσει της νομοθεσίας περί αναπηρίας στο πλαίσιο του συστήματος υπερποντίων κοινωνικών ασφαλίσεων και το καθεστώς αναπηρίας των πρώην υπαλλήλων του Βελγικού Κογκό και της Ρουάντα - Ουρούντι.

B. ΔΑΝΙΑ

Η πλήρης εθνική σύνταξη γήρατος που χορηγεί η Δανία μετά από 10 έτη κατοικίας σε πρόσωπα στα οποία έχει ήδη χορηγηθεί σύνταξη μέχρι την 1η Οκτωβρίου 1989

Γ. ΕΛΛΑΔΑ

Οι παροχές βάσει των διατάξεων του νόμου αριθ. 4169/1961 σχετικά με το καθεστώς των γεωργικών ασφαλίσεων (ΟΓΑ)

Δ. ΙΣΠΑΝΙΑ

Οι συντάξεις επιζώντος που χορηγούνται βάσει γενικών και ειδικών συνταξιοδοτικών συστημάτων, εξαιρουμένου του ειδικού καθεστώτος δημοσίων υπαλλήλων

E. ΓΑΛΛΙΑ

Η σύνταξη αναπηρίας δυνάμει του γενικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης ή του συστήματος των μισθωτών του γεωργικού τομέα

Η σύνταξη ανάπηρου χήρου ή χήρας του γενικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης ή του συστήματος των μισθωτών του γεωργικού τομέα, όταν υπολογίζεται με βάση τη σύνταξη αναπηρίας του αποθανόντος συζύγου μετά από εκκαθάριση κατ' εφαρμογή του άρθρου 52, παράγραφος 1, στοιχείο α)

ΣΤ. ΙΡΛΑΝΔΙΑ

Σύνταξη αναπηρίας τύπου A

Z. ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Ο νόμος της 18ης Φεβρουαρίου 1966 περί της ασφάλισης αναπηρίας των μισθωτών, όπως τροποποιήθηκε (WAO)

Ο νόμος της 24ης Απριλίου 1997 περί της ασφάλισης αναπηρίας των αυτοαπασχολούμενων, όπως τροποποιήθηκε (WAZ)

Ο νόμος της 21ης Δεκεμβρίου 1995 περί της γενικής ασφάλισης των επιζώντων εξαρτώμενων ατόμων (ANW)

H. ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Εθνικές συντάξεις σε πρόσωπα που είναι ανάπηρα ή αποκτούν αναπηρία σε νεαρή ηλικία (νόμος περί εθνικών συντάξεων (547/93))

Εθνικές συντάξεις οι οποίες καθορίζονται σύμφωνα με τον νόμο περί εθνικών συντάξεων της 8ης Ιουνίου 1956 και χορηγούνται δυνάμει των μεταβατικών κανόνων του νόμου περί εθνικών συντάξεων (547/93)

Το πρόσθετο ποσό σύνταξης τέκνου σύμφωνα με τον νόμο περί συντάξεων επιζώντων της 17ης Ιανουαρίου 1969

I. ΣΟΥΗΔΙΑ

Εξαρτημένες από τις αποδοχές συντάξεις επιζώντων υπό μορφή επιδόματος σύνταξης τέκνου και σύνταξης αναπροσαρμογής εάν ο θάνατος επήλθε την 1η Ιανουαρίου 2003 ή αργότερα, εφόσον ο αποθανών είχε γεννηθεί από το 1938 και μετά (νόμος 2000:461)

II. Παροχές αναφερόμενες στο άρθρο 54, παράγραφος 2, στοιχείο β) του κανονισμού, των οποίων το ποσό καθορίζεται σε συνάρτηση με πλασματική περίοδο που θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί μεταξύ της ημερομηνίας επέλευσης του κινδύνου και μεταγενέστερης ημερομηνίας

A. ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Οι συντάξεις αναπηρίας και επιζώντων για τις οποίες λαμβάνεται υπόψη μία συμπληρωματική περίοδος

Οι συντάξεις γήρατος για τις οποίες λαμβάνεται υπόψη μία ήδη πραγματοποιηθείσα συμπληρωματική περίοδος

B. ΙΣΠΑΝΙΑ

Οι συντάξεις λόγω αποχωρήσεως από την υπηρεσία, αποχωρήσεως λόγω μόνιμης ανικανότητας (αναπηρία) δυνάμει του ειδικού καθεστώτος δημοσίων υπαλλήλων, οι οποίες οφείλονται βάσει του Τίτλου I του ενοποιημένου κειμένου του νόμου για τις συντάξεις δημοσίου, εάν κατά τη στιγμή της επέλευσης του κινδύνου ο δικαιούχος ήταν δημόσιος υπάλληλος εν ενεργεία ή εξομοιούμενος· συντάξεις λόγω θανάτου και επιζώντων (χήρες/χήροι, ορφανά, και γονείς) οι οποίες οφείλονται βάσει του Τίτλου I του ενοποιημένου κειμένου του νόμου για τις συντάξεις δημοσίου, εάν κατά τη στιγμή της επέλευσης του κινδύνου ο δικαιούχος ήταν δημόσιος υπάλληλος εν ενεργεία ή εξομοιούμενος

Γ. ΙΤΑΛΙΑ

Ιταλικές συντάξεις ολικής ανικανότητας προς εργασία (inabilità)

Δ. ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Οι συντάξεις αναπηρίας και επιζώντων

Ε. ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Συντάξεις το δικαίωμα στις οποίες θεμελιώνεται με την απασχόληση, για τις οποίες λαμβάνονται υπόψη μελλοντικές περίοδοι σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία

ΣΤ. ΣΟΥΗΔΙΑ

Επιδόματα ασθενείας και αντιστάθμιση δραστηριότητας υπό μορφή εγγυημένης παροχής (νόμος 1962:381)

Συντάξεις επιζώντων που υπολογίζονται με βάση πλασματική περίοδο ασφάλισης (νόμοι 2000:461 και 2000:462)

Συντάξεις γήρατος υπό μορφή εγγυημένης σύνταξης που υπολογίζεται βάσει ήδη πραγματοποιηθείσας πλασματικής περιόδου (νόμος 1998:702)

III. Συμφωνίες αναφερόμενες στο άρθρο 54, παράγραφος 2, στοιχείο β), σημείο (i) του κανονισμού, με σκοπό να αποφεύγεται ο υπολογισμός της ίδιας πλασματικής περιόδου πάνω από μία φορά :

Η Σύμβαση Περί Κοινωνικής Ασφάλισης της 28ης Απριλίου 1997 μεταξύ της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας

Η Σύμβαση Περί Κοινωνικής Ασφάλισης της 10ης Νοεμβρίου 2000 μεταξύ της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου

Η Σκανδιναβική Σύμβαση της 15ης Ιουνίου 1992 περί κοινωνικής ασφάλισης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ

Ειδικές μη ανταποδοτικού τύπου παροχές σε χρήμα
(Άρθρο 70, παράγραφος 2, στοιχείο γ))

Το περιεχόμενο του παρόντος Παραρτήματος καθορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και από το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη Συνθήκη, το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο πριν από την προβλεπόμενη στο άρθρο 91 ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ

Ειδικές διατάξεις για την εφαρμογή της νομοθεσίας των κρατών μελών
(Άρθρα 51, παράγραφος 3, 56, παράγραφος 1 και 83)

Το περιεχόμενο του παρόντος Παραρτήματος καθορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και από το Συμβούλιο, σύμφωνα με τη Συνθήκη, το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο πριν από την προβλεπόμενη στο άρθρο 91 ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού.
